

Miljøgodkendelse

lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 11

Kvæg- og svinebruget på
Hesselballevej 68,
8530 Hjortshøj

Den 4. september 2013

INDHOLD

DATABLAD	1
INDLEDNING	3
1 RESUME OG SAMLET VURDERING	4
1.1 ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE	4
1.2 IKKE TEKNISK RESUMÉ	4
2 Afgørelse om miljøgodkendelse	5
2.1 Vilkårskatalog	6
2.2 Gyldighed	9
2.3 Retsbeskyttelse	9
2.4 Revurdering af miljøgodkendelsen	9
2.5 Offentlighed	9
2.6 Klagevejledning	10
3 Generelle forhold	12
3.1 Beskrivelse af husdyrbruget	12
3.2 Husdyrbrugets beliggenhed	12
3.2 Placering i landskabet	13
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	15
4.1 Husdyrhold og staldindretning	15
4.2 Ventilation	17
4.3 Fodring	18
4.4 Energi- og vandforbrug	18
4.5 Spildevand herunder regnvand	19
4.6 Affald	21
4.7 Råvarer og hjælpestoffer	22
4.8 Driftsforstyrrelser eller uheld	23
5 Gødningsproduktion og – Håndtering	27
5.1 Gødningstyper og mængder	27
5.4 Anden organisk gødning	29
6 Forurening og gener fra husdyrbruget	30
6.1 Ammoniak og natur	30
6.2 Lugt	32
6.3 Fluer og skadedyr	34
6.4 Transport	35
6.5 Støj fra anlægget og maskiner	37
6.6 Støv fra anlæg og maskiner	39
6.7 Lys	40

7 Påvirkning fra arealerne.....	41
7.1 Udbringningsarealerne	41
7.2 Kvælstof og fosfor til fjord & hav samt søer	43
7.3 Udbringning og natur herunder påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	43
7.4 Kvælstof til grundvand	49
7.5 Arealer i anden kommune	49
8 Bedste tilgængelige teknik (BAT)	50
8.1 Ansøgers BAT-redegørelse.....	50
8.2 Kommunens vurdering af anvendelse af BAT:.....	57
9 Egenkontrol og dokumentation.....	58
Bilag 1 – Situationsplan	59
Bilag 2 – Oversigt over egne og forpagtede arealer.....	61
Bilag 3 – Oversigtskort over transportveje.....	64
Bilag 4 – Udtalelse – arealer i nabokommune.....	65
Bilag 5 – Rapport fra Conterra vedr. overfladevand og Grundvand	70
Bilag 6 – Bemærkninger i forbindelse med nabohøring	95

DATABLAD

Landbrugets navn og beliggenhed	
Matrikel nr.	1o Hjortshøj By, Hjortshøj 3a, Hesselballe By, Hjortshøj 2b, Hesselballe By, Hjortshøj 2d, Kankbølle By, Hjortshøj
CHR nr. Cvr. nr. P-nr.	CHR: 27695 Cvr. nr./P-nr.:25233271
Ejer af ejendommen	Niels Skovbakke Hansen Hesselballevej 68 8530 Hjortshøj
Driftsansvarlig Rådgiver	Niels Skovbakke Hansen Kjartan Einarson, LMO
Brugstype	Kvægbrug, økologisk
Godkendelsesbetegnelse Ansøgning, skemanr.	
Tilsynsmyndighed	Aarhus Kommune, sagsnr. NM/13/00038
Godkendelses dato	
Tilsyn	Kommunen har, som tilsynsmyndighed, ret til på et hvert tidspunkt at kontrollere om vilkårene i godkendelsen overholdes.
Næste revurdering af godkendelsen	År 2021, hvis der ikke foretages ændringer af produktionen. I dette tilfælde må kommunen som udgangspunkt ikke ændre vilkårene. Egenkontrol er undtaget fra denne beskyttelse.

INDLEDNING

Når et husdyrbrug med mere end 75 dyreenheder (DE) ønskes udvidet, skal anlægget med tilhørende udbringningsarealer til den producerede husdyrgødning godkendes i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Det ansøgte dyrehold falder indenfor husdyrbruglovens § 11. Husdyrbruget er på under 250 DE, samt ikke omfattet af § 12 i husdyrbrugloven.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Aarhus Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, første gang den 11. januar 2013. I dialog med ansøger om projektet er ansøgningen senere ændret og suppleret med yderligere oplysninger. Afgørelsen er truffet på baggrund af oplysninger indsendt med ansøgningens version 2, som er indsendt den 31. maj 2013 samt øvrige supplerende oplysninger indsendt under sagsbehandlingen.

I miljøgodkendelsen er der redegjort for miljøkonsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af miljøgodkendelsespligt.

1 RESUME OG SAMLET VURDERING

1.1 ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE

Der ansøges efter husdyrbruglovens § 11 til:

- Udvidelse af kødkvægsbesætning fra 240 årsstude (0-28 måneder) og 112 DE til 450 årsstude (fra 1 måned til 25 måneder) og 199,4 DE.
- Justering af slagtesvineproduktion fra 900 slagtesvin fra 30 til 107 kg, svarende til 25,4 DE til en produktion på 800 slagtesvin fra 15 til 115 kg, svarende til 28,2 DE.
- Der søges om fleksibilitet til at ændre i indgangs - og afgangsvægten, blot det samlede antal DE i hver dyrekategori overholdes.
- I forbindelse med denne ansøgning indgår følgende nyetableringer (jf. situationsplanen bilag 1):
 - o Etablering af kalvehytter på fast, støbt bund syd for svinestalden samt nord for ensilagepladsen.
 - o Tilbygning til eksisterende kvægstald på ca. 300 m³
 - o Ny gyllebeholder på ca. 1000 -1200 m³ nord for ensilagepladsen. Denne opføres dog kun eventuelt.

Ejendommen ejes og drives af Niels Skovbakke Hansen.

1.2 IKKE TEKNISK RESUMÉ

Miljøgodkendelsen af produktionen på Hesselballevej 68 regulerer driften i 8 år, hvorefter den skal revurderes på baggrund af de erfaringer der har været med driften, og den udvikling der har været i metoder til reduktion af miljøpåvirkningen.

Miljøgodkendelsen omfatter kun ejendommen Hesselballevej 68, 8530 Hjortshøj, med tilhørende (ejede og forpagtede) udbringningsarealer..

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af det ansøgte dyrehold på ejendommen Hesselballevej 68 i henhold til de gældende regler. Miljøgodkendelsen er betinget af, at de fastsatte vilkår overholdes.

Placeringen af de nye bygninger fremgår af situationsplanen vedlagt som bilag 1.

Projektet overholder husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens¹ beskyttelsesniveauer. Aarhus Kommune har i henhold til bl.a. husdyrbrugloven² vurderet at projektet kan gennemføres uden væsentlige påvirkninger af miljøet.

¹ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

² Bekendtgørelse af lov nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug med senere ændringer.

2 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Aarhus Kommune hermed godkendelse af husdyrbruget Hesselballevej 68, Hjortshøj, på nedenstående vilkår. Det er endvidere Aarhus Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen med de pågældende vilkår ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til husdyrbruglovens § 11 samt reglerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, og omfatter de miljømæssige forhold, det vil sige forhold af betydning for det omgivende miljø som beskrevet i loven og bekendtgørelsen.

Godkendelser og tilladelser i forhold til anden lovgivning (f.eks. Byggeloven, m.v. samt tilladelse til afledning af spildevand og overfladevand) skal søges separat.

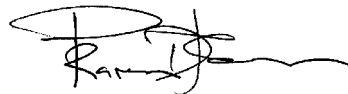
Ejendommen skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2021.

Aarhus Kommune den 4. september 2013

Mogens Bjørn Nielsen
Afdelingschef

Karen Damgaard Hansen
Miljøsagsbehandler

2.1 VILKÅRSKATALOG

Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af nedenstående vilkår:

Læsevejledning: Nummereringen af vilkårene er den samme, som nummereringen af de enkelte afsnit i miljøgodkendelsens afsnit "Baggrund for miljøgodkendelsen". Den nærmere beskrivelse og vurdering for fastsættelse af vilkårene kan findes under det samme afsnit.

- 2.2.1 Den tilladte husdyrproduktion skal være udnyttet inden to år fra dato for denne afgørelse.
- 2.2.2 Såfremt den tilladte produktion og de ansøgte anlæg endnu ikke har været fuldt udnyttet 3 år efter, at denne godkendelse er meddelt, bortfalder den uudnyttede del af godkendelsen.
- 3.2.2.1 Der skal indenfor et år fra byggeriets færdiggørelse være etableret et slørende, dobbelt-rækket vildthejn på østsiden af ensilageplads og kalvehytter, i mindst 80 m længde. Beplantningen skal bestå af buske/træer, eksempelvis tjørn, alternativt af andre løvtræer og buske, der er naturligt hjemmehørende i området. Beplantningen skal vedligeholdes i fornødent omfang, herunder ved eventuel gentilplantning.
- 3.2.2.2 Nybyggeri skal opføres i dæmpede farver og ikke-reflekterende materialer.
- 3.2.2.3 Ved detailplaceringen af kalvehytterne skal der overholdes en afstand på min. 30 m til naboskel
- 4.1.2.1 Der godkendes en årlig produktion mht. dyrehold på maksimalt:
- 450 årsstude (fra 1 måned til 25 måneder), svarende til 199,4 DE
- 800 smågrise (15-30 kg), svarende til 2,43 DE
- 800 slagtesvin (30-115 kg), svarende til 25,75 DE
- Det tillades at ind- og afgangsvægten indenfor ovennævnte dyregrupper kan variere +/- 10 % indenfor det maksimale antal DE hver gruppe.
- 4.1.2.2 Placering af stalde og de anvendte staldsystemer skal være i overensstemmelse med det i ansøgningen angivne, jf. tabel 4.1.2.1 samt situationsplanen (bilag 1 til denne godkendelse).
- 4.1.2.3 Dyreholdet skal fordeles på staldtyper som angivet i tabel 4.1.2.1
- 4.1.2.4 Kalvehytter skal stå på fast støbt bund med afløb til opsamlingsbeholder.
- 4.1.2.5 Alle stude/kvier over 6 måneder skal om sommeren være udegående i min. 5 måneder, heraf min. 4 måneder på marker udenfor udbringningsarealet.
- 4.4.2.1 Elforbruget skal registreres én gang årligt. Elforbruget skal føres ind i et skema, så det kan sammenlignes med tidligere registreringer. Registreringerne skal gemmes i fem år.
- 4.4.2.2 Vandforbruget skal registreres én gang årligt. Vandforbruget skal føres ind i et skema, så det kan sammenlignes med tidligere registreringer. Registreringerne skal gemmes i fem år.
- 4.5.2.1 Eksisterende dræn og nedgravede rør til tagvand og overfladevand skal føres i tætte rør indenfor 15 m til nye staldbygninger og opbevaringsanlæg.
- 4.5.2.2 Alle afløbsbrønde skal sikres mod tilledning af vand, saft, gylle og forurenede overfladevand, fra gyllebeholdere, ensilagepladser/siloer, samt befæstede arealer, hvor der kan være spild af foder og husdyrgødning. Afhængig af terrænforhold er det nødvendigt at have fokus på alle risici

- 4.5.2.3 De befæstede arealer der afvander til dræn skal til enhver tid være renholdt for husdyrgødning.
- 4.6.2.1 Flydende og/eller saftafgivende organisk affald skal opbevares på fast belægning med opsamling af overfladevand til tæt beholder.
- 4.6.2.2 Opbevaring af døde dyr må ikke give anledning til gener for omboende eller forbipasserende.
- 4.7.2.1 Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 4.7.2.2 Olieaffald skal opbevares på en overdækket plads med opkant, som kan rumme indholdet fra den største beholder.
- 4.8.2.1 Der skal senest udarbejdes og indsendes en beredskabsplan til Aarhus Kommune, når byggeriet af det nye staldanlæg står færdigt.
- 4.8.2.2 Leverandører, eksterne entreprenører og personale skal være instrueret i betjening af anlæg. Det skal sikres, at anlæggene betjenes korrekt.
- 4.8.2.3 Eksternt personale skal være orienteret om at ejendommen har en miljøgodkendelse og en beredskabsplan.
- 4.8.2.4 Beredskabsplanens instrukser skal følges ved uheld. Tilsynsmyndigheden skal orienteres følgende hverdag, og der skal efter aftale med tilsynsmyndigheden udarbejdes et notat, hvor der redegøres for hændelsesforløbet, og hvilke tiltag der vil blive iværksat for at hindre, at en lignende hændelse sker fremadrettet.
- 5.2.1.1 Der skal til enhver tid foreligge gældende aftale om opbevaring af flydende husdyrgødning, således at gældende regler for opbevaringskapacitet overholdes. Alternativt skal den ansøgte gyllebeholder opføres.
- 5.2.1.2 Ensilageplads, som er omfattet af ovennævnte afgørelse om ikke-godkendelsespligt af 12. april 2012, skal være klar til ibrugtagning inden udvidelse af dyreholdet påbegyndes.
- 5.2.1.3 78 % af den producerede faste mængde skal opbevares i staldene på fast bund, indtil det bringes direkte ud på marken.
- 5.2.1.4 Alt mængde fra småkalvene (0-6 mdr.) skal som minimum tømmes og renholdes hver 7. dag i månederne maj, juni, juli og august.
- 5.2.1.5 Alle områder med dybstrøelse skal forsynes med halm eller andet tørstof i tilstrækkelige mængder til at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.
- 5.2.1.6 Markstakke skal placeres mindst 100 m. fra nabobeboelse.
- 6.3.2.1: Fluebekæmpelsen skal som minimum ske i henhold til Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde med husdyr, og i overensstemmelse med reglerne for økologi.
- 6.3.2.2 Der må ikke være dyr i stald 6 (bilag 1) i månederne juni, juli og august.
- 6.4.2.1 Transportruterne, som fremgår af kortet vedlagt som bilag 3, skal anvendes.
- 6.5.2.1 **Støjgrænser:** Husdyrbrugets samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) målt i ethvert punkt på opholdsarealer ved nabobeboelse må ikke overstige følgende værdierne angivet i tabel 6.5.2.1 i afsnittet om støj.

- 6.5.2.2 **Kontrol af støj:** Tilsynsmyndigheden kan bestemme, at husdyrbruget skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Dokumentationen skal senest 3 måneder efter, at kravet er fremsat, tilsendes tilsynsmyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen.
- 6.5.2.3 **Krav til støjmåling:** Husdyrbrugets støj skal dokumenteres ved måling eller beregning efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, p.t. nr. 6/1984, Måling af ekstern støj og nr. 5/1993, beregning af ekstern støj fra virksomheder. Ved støjmåling skal denne foretages, når husdyrbruget er i fuld drift eller efter anden aftale med tilsynsmyndigheden. Dokumentationen skal udføres af et målefirma, som er akkrediteret af DANAK eller godkendt af Miljøstyrelsen til "Miljømålinger ekstern støj". Støjdokumentationen skal gentages, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Hvis støjgrænserne er overholdt, kan der kun kræves én årlig støjbestemmelse. Udgifterne hertil afholdes af husdyrbruget.
- 6.5.2.4 **Definition af overholdelse af støjgrænser:** Grænseværdier for støj anses for overholdt, hvis målte eller beregnede værdier fratrukket ubestemtheden er mindre end eller lig med grænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger. Ubestemtheden må ikke være over 3 dB(A).
- 7.1.2.1 Der må på ejendommens ejede og forpagtede arealer, der fremgår af bilag 2 udbringes husdyrgødning svarende til maksimalt 140 kg N/ha og 21,3 kg P/ha pr. planår. Såfremt sammensætningen af organisk gødning udbragt pr. ha pr. år ændrer sig væsentligt i forhold til det ansøgte, skal der indsendes oplysninger herom til kommunen, således at kommunen kan vurdere om indholdet af N og P ligger indenfor rammerne af denne miljøgodkendelse.
- 7.1.2.2 Godkendelsen forudsætter, at ejendommen drives økologisk.
- 7.3.2.1 I indhegninger som omfatter beskyttet natur, jf. kortudsnit figur 7.3.1.1, 7.3.1.2 og 7.3.1.3, må der på intet tidspunkt være et græsningstryk, der overstiger 1 DE/ha. Såfremt Kommunen konstaterer at græsningstrykket på 1 DE/ha er mere end naturområderne kan bære, kan kommunen pålægge at græsningstrykket skal reduceres.
- 7.3.2.2 Der må ikke tilskudsføres i indhegningerne med beskyttede arealer, bortset fra at der må tildeles halm, hø eller wrap i op til 7 dage op til indfangning af dyrene.
- 8.2.2.1 Der skal mindst én gang om året udarbejdes en foderplan i samarbejde med en konsulent. Foderplaner skal opbevares i 5 år.

2.2 GYLDIGHED

Godkendelsen skal være udnyttet inden to år fra dato for meddelelse af miljøgodkendelse jf. § 33 stk. 1 i husdyrbrugloven.

Ved udnyttet, forstås at der er iværksat bygge- og anlægsarbejder med henblik på at opføre husdyrbruget indenfor den 2-årige frist, som er fastsat i afgørelsen. I den forbindelse vil det normalt være tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være helt afsluttet inden for et år efter fristens udløb

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder ifølge § 33 stk. 2 den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år.

Vilkår:

- 2.2.1 Den tilladte husdyrproduktion skal være udnyttet inden to år fra dato for denne afgørelse.
- 2.2.2 Såfremt den tilladte produktion og de ansøgte anlæg endnu ikke har været fuldt udnyttet 3 år efter, at denne godkendelse er meddelt, bortfalder den uudnyttede del af godkendelsen

2.3 RETSBESKYTTELSE

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er den 4. september 2021.

2.4 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i år 2021.

2.5 OFFENTLIGHED

Partshøring, Nabohøring

Udkastet til miljøgodkendelse blev den 12. juli 2013 udsendt i høring hos naboer og skønnede parter i sagen, ansøger selv og organisationer og private, der har anmodet herom med frist for afgivelse af bemærkninger på 3 uger frem til den 5. august 2013.

Følgende har modtaget udkast til miljøgodkendelse samt besked om den endelige afgørelse:

Ansøger:

Niels Skovbakke Hansen, Hesselballevej 68, 8530 Hjortshøj
Konsulent ved LMO, Kjatan Einarson, kje@lmo.dk

Naboer:

Kai Kaarup Bek og Tove Clemmensen, Hesselballevej 44, 8530 Hjortshøj
Per Jørgensen og Lisbet Skjøde, Hesselballevej 46, 8530 Hjortshøj
Preben René Rehr og Grith Møller, Hesselballevej 46A, 8530 Hjortshøj
Liselotte Wilkens, Hesselballevej 48, 8530 Hjortshøj
Niels Ole Wael, Hesselballevej 52, 8530 Hjortshøj
Niels Jacob Kjærgaard og Susanne Baun Christensen, Hesselballevej 54, 8530 Hjortshøj
Andelsforeningen Hesselballevej 3H, Hesselballevej 54, 8530 Hjortshøj
Kim Witt Rasmussen, Hesselballevej 60, 8530 Hjortshøj
Sezandra Lisbeth Haunstrup Vigh, Hesselballevej 56, 8530 Hjortshøj

Damgård Svineproduktion A/S, Hesselballevej 49- 51, 8530 Hjortshøj
Poula Olivia Johannesen, Hesselballevej 55, 8530 Hjortshøj
Arly Milzier og Susanne Brøchner Bundgaard, Hesselballevej 57, 8530 Hjortshøj
Ib Arne Lund, Hesselballevej 59, 8530 Hjortshøj
Svend Lund Hviid og Sigrid Margrethe Hviid, Hesselballevej 76, 8530 Hjortshøj
Holger Sandholm og Alice Stenrøjl Sandholm, Hesselballevej 78, 8530 Hjortshøj

Ejere af forpagtede arealer:

Århus Kommune, ejendomsforvaltningen (mht. Elevvej 62 og Elevvej 58 og Lystrupvej 191))
Helge Enevold Andersen, Hjelmagervej 7, 8541 Skødstrup
Hans Blåkilde Larsen, Sortemosevej 89, 8530 Hjortshøj
Kaj Helmuth Hansen, Tinghøjvej 92, 8541 Skødstrup
Inger Lise Sloth Nielsen, Ny Studstrupvej 15, 8541 Skødstrup
Hans Erik Hansen, Hesselballevej 6, 8530 Hjorthøj
Elsted Menighedsråd, Ørnstrupvej 101, 8520 Lystrup
Henrik Friis, Stjærvej 12, 8660 Skanderborg
Per Jespersen, Stjærvej 43, 8660 Skanderborg

De parter, som har fået udkast til godkendelse i høring har enten bedt om det under foroffentlighedsfasen eller ejer og/eller er bosiddende inden for lugtgeneafstanden til byzone, som er beregnet til ca. 222 m.

Der indkom bemærkninger fra beboerne Hesselballevej 46a. Bemærkningerne samt kommunens svar herpå er vedlagt denne godkendelse som bilag 6.

Offentliggørelse

Afgørelsen bekendtgøres ved annoncering på Aarhus Kommunes hjemmeside (www.naturogmiljoe.dk).

Følgende har samtidig fået tilsendt godkendelsen:

Ansøger:

Niels Skovbakke Hansen, Hesselballevej 68, 8530 Hjortshøj
Konsulent ved LMO, Kjatan Einarson, kje@lmo.dk

Myndigheder og organisationer:

Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Midtjylland, midt@sst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus, soeren.hoejager@skolekom.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk
Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
Friluftsrådet, Århus v. Ole Bøgh Vinther, obv@webspeed.dk
Syddjurs Kommune: syddjurs@syddjurs.dk
Norddjurs Kommune: norddjurs@norddjurs.dk
Skanderborg Kommune: skanderborg.kommune@skanderborg.dk

2.6 KLAGEVEJLEDNING

Godkendelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet inden 4 uger fra annonceringens dato.

Klageberettigede omfatter ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, som nævnt i Husdyrbrugslovens §§ 84 - 87.

Eventuel skriftlig klage stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, men skal indsendes til Aarhus Kommune, Natur og Miljø, Valdemarsgade 18, postboks 79, 8100 Aarhus C eller naturogmiljo@aarhus.dk, som sender klagen videre med sagens øvrige oplysninger.

Klagen skal være Aarhus Kommune i hænde senest den 2. oktober 2013 ved kontortids ophør kl. 15.00.

Hvis godkendelsen bliver påklaget, vil det straks blive meddelt ansøger.

En klage over godkendelsen har ikke opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet. Det betyder, at godkendelsen kan tages i brug fra godkendelsens dato, men det sker på eget ansvar, da klageinstansen eventuelt kan ændre eller ophæve godkendelsen.

Søgsmål kan anlægges ved domstolene indtil 6 mdr. efter godkendelsens dato.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet fremsender en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Aarhus Kommune. Denne opkrævning skal benyttes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

1. klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2. klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3. klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkomme af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

1. der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2. klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

3 GENERELLE FORHOLD

3.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Husdyrbruget er placeret i landzone, øst for Hesselballe By.

Ejendommens bygninger og anlæg ligger samlet.

I forbindelse med denne ansøgning indgår følgende nyetableringer (jf. situationsplanen bilag 1):

- Tilbygning til eksisterende kvægstald på ca. 300 m³
- Etablering af kalvehytter på fast, støbt bund syd for svinestalden samt nord for ensilagepladsen.
- Eventuelt etablering af ny gyllebeholder på ca. 1000 -1200 m³ nord for ensilagepladsen.

Aarhus Kommune har den 17. april 2012 truffet afgørelse om ikke-godkendelsespligt med hensyn til opførelse af en ensilageplads på 1.800 m², som endnu ikke er blevet opført. Denne fremgår som nr. 9 på situationsplanen, bilag 1.

3.2 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED

3.1.1 Miljøteknisk redegørelse

Ifølge § 6 i husdyrbrugloven må etablering af anlæg, samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug ikke finde sted indenfor følgende afstande: Se tabel 3.1.1:

	Afstandskrav (meter)	Afstand fra nærmeste stald- hjørne (meter)
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	820
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	>820
Nabobeboelse (Hesselballevej 46A)	50	63

Tabel 3.1.1. Afstandskrav - jf. § 6 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - samt aktuelle afstande fra produktionsanlægget

Ifølge § 8 i husdyrbrugloven må der ikke nyetableres stalde og gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, inden for følgende afstande: se tabel 3.1.2

	Afstandskrav (meter)	Afstand fra nærmeste stald- hjørne (meter)
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	>25
Almene vandforsyningsanlæg	50	>50
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	700
Offentlig vej og privat fællesvej	15	>15

Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25
Beboelse på samme ejendom	15	38
Naboskel	30	>30

Tabel 3.1.2. Afstandskrav - jf. § 8 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - afstande fra nyetableringer på anlægget.

Afstandskravene i husdyrbruglovens § 8 med hensyn til nyetableringer af anlæg, er overholdt. for afstand til skel på 30 m. Natur og Miljø har i 2012 meddelt dispensation efter lovens § 9 til en skelafstand på 25 m ved placering af ensilagepladsen.

3.1.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Anlægget overholder de generelle afstandskrav fastsat i husdyrbruglovens §§ 6 og 8.

Det gøres opmærksom på, at der ved detailplaceringen af de nye kalvehytter skal overholdes en afstand på 30 m til naboskel fra nærmeste hjørne af hytterne, hvilket fastsættes med vilkår.

3.2 PLACERING I LANDSKABET

3.2.1 Miljøteknisk redegørelse

I forbindelse med denne ansøgning indgår følgende nyetableringer (jf. situationsplanen bilag 1):

- Tilbygning til eksisterende kvægstald på ca. 300 m²
- Etablering af kalvehytter til småkalve syd for svinestalden samt til stude nord for ensilagepladsen.
- Eventuelt etablering af ny gyllebeholder på ca. 1000 -1200 m³ nord for ensilagepladsen. Denne opføres ikke med sikkerhed.

Kalvehytterne nord for ensilagepladsen: Der bliver 2 rækker med hytter med ca. 3 m imellem. I alt 10 stk. hytter af forskellig størrelse. De 5 bliver ca. 4 x 5 m og de sidste 5 bliver 3-4 x 8 m. Hytternes højde bliver ca. 2-3 m.

Kalvehytterne syd for svinestalden: Der bliver 3 hytter på 3x4,5 m og 1 hytte på 3x3,5 m.

Aarhus Kommune har den 17. april 2012 truffet afgørelse om ikke-godkendelsespligt med hensyn til opførelse af en ensilageplads på 1.800 m², som endnu ikke er blevet opført. Denne fremgår som nr. 9 på situationsplanen, bilag 1.

3.2.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Ejendommen ligger i et område udpeget med særlige landskabelige og geologiske interesser i Kommuneplan 2009.

Retningslinjerne foreskriver: "Inden for områder af særlige landskabelige interesser, skal byggeri og anlæg placeres og udformes under særlige hensyn til landskabet."

Ejendommen ligger udenfor fredede områder samt udenfor naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinjer.

Landskabet omkring ejendommen Hesselballevej 68 er åbent og småbakket, præget af små skove/vildtremitter.

Udbygningen af ejendommen med tilbygning, ny gyllebeholder samt placering af kalvehytter vil have en visuel påvirkning af landskabet mod nordøst, dvs. Sortemosevej og ejendommene langs vejen.

Ejendommens bygninger og anlæg ligger samlet. De nye kalvehytter planlægges placeret på fast støbt bund i tilknytning til ejendommens øvrige bygninger, jf. situationsplanen bilag 1.

Aarhus Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at den planlagte udvidelse kan indpasses ovennævnte beskyttelsesinteresser, med bygningsanlæg i dæmpede farver og hvis der senest 31. december året

efter udbygningen er etableret et sammenhængende læhegn/landskabshegn på øst/nordøst siden af anlæget, i mindst 80 m længde, placeret som vist på nedenstående figur:

Ved afgørelse vedr. opførelse af ensilagepladsen (afgørelse af 17. april 2012) er der også allerede stillet vilkår om læhegn langs østside af denne.

Et dobbelt rækket vildthejn af buske/træer eksempelvis tjørn, vil være tilstrækkeligt. Alternativt skal den afskærmende beplantning bestå af andre løvtræer og buske, der er naturligt hjemmehørende i området. Beplantningen skal vedligeholdes således at det bevarer sin funktion.

Vilkår:

- 3.2.2.1 Der skal indenfor et år fra byggeriets færdiggørelse være etableret et slørende, dobbelt-rækket vildthejn på østsiden af ensilageplads og kalvehytter, i mindst 80 m længde. Beplantningen skal bestå af buske/træer, eksempelvis tjørn, alternativt af andre løvtræer og buske, der er naturligt hjemmehørende i området. Beplantningen skal vedligeholdes i fornødent omfang, herunder ved eventuel gentilplantning.
- 3.2.2.2 Nybyggeri skal opføres i dæmpede farver og ikke-reflekterende materialer.
- 3.2.2.3 Ved detailplaceringen af kalvehytterne skal der overholdes en afstand på min. 30 m til naboskel

4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

4.1 HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

4.1.1 Miljøteknisk redegørelse

Der ansøges om at foretage en mindre justering af slagtesvineproduktion fra 900 slagtesvin fra 30 til 107 kg svarende til 25,4 DE til en produktion på 800 slagtesvin fra 15 til 115 kg svarende til 28,2 DE.

Der ændres ikke i svinestalden.

Der søges om fleksibilitet til at ændre ind- og afgangsvægten på grisene så længe antallet af dyreenheder ikke ændres.

Der søges også om udvidelse af kødkvægsbesætning fra 240 årsstude (0-28 måneder) og 112 DE til 450 årsstude (fra 1 måned til 25 måneder) og 199,4 DE.

Udvidelsen medfører udbygning af den eksisterende stald, etablering af nye kalvehytter, samt eventuelt etablering af ny gyllebeholder på 1000-1200 m³. Alternativt benyttes aftale om opbevaringskapacitet på anden ejendom.

Der søges om fleksibilitet til at ændre i indgangs - og afgangsalder, blot det samlede antal DE for kvæg overholdes.

4.1.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Dyreenheder er beregnet efter de nugældende omregningsfaktorer i husdyrgødningsbekendtgørelsen³. Miljøvurderingerne er gennemført i forhold til antal dyr og den faktiske størrelse og sammensætning af dyreholdet, og miljøgodkendelsen tager derfor afsæt heri, uagtet at der på et senere tidspunkt måtte ske ændringer i beregning af antal dyreenheder.

Stald ID	Dyretype/ Staldsystem		Antal dyr	Antal stipladser	Vægt (mdr.)		Antal DE
					Ind	Ud	
ST-146257/ Stald mod nord (Kvægstald)	Småkalv, tung race/ Dybstrøelse, kort ædeplads m. fast gulv	Nudrift	18	0	4,00	6,00	5,46
		Ansøgt	36	0	4,00	6,00	10,92
	Kvie/stud, tung race (6 mdr.- kælvning) Sengestald med fast gulv	Nudrift	18	0	6,00	8,00	6,12
		Ansøgt	36	0	6,00	8,00	12,24
	Kvie/stud, tung race (6 mdr.- kælvning) Sengestald med fast gulv	Nudrift	127	0	8,00	28,00	66,69
		Ansøgt	139	0	8,00	28,00	69,48
Kvie/stud, tung race (6 mdr. til kælv- ning). Sengestald m fast gulv, 2% hæld-	Nudrift	0		6,00	27,00	0,00	
	Ansøgt	51		8,00	25,00	25,49	
ST-146258/ Svinestald	Smågrise fra 7,2 kg Toklimastald, delvis spaltegulv	Nudrift	0	0	7,30	32,00	0,00
		Ansøgt	800	1	15,00	30,00	2,43
	Slagtesvin, Delvis spaltegulv (50-75% fast gulv)	Nudrift	900	300	30,00	107,00	25,36
		Ansøgt	800	267	30,00	115,00	25,75
ST-146259/ Stald Midt kvæg	Kvie/stud, tung race (6 mdr. til kælv- ning). Sengestald m fast gulv	Nudrift	50	0	8,00	28,00	26,26
		Ansøgt	50	0	8,00	25,00	24,99
ST-146260/ Kalvestald syd	Småkalv, tung race (0-6 mdr)/ Dybstrøelse hele arealet	Nudrift	27	0	1,00	4,00	7,07
		Ansøgt	27	0	1,00	4,00	7,07
ST-146261/	Småkalv, tung race (0-6 mdr)/	Nudrift	0	0			0,00

³ Bekendtgørelse nr. 764 af 28. Juni 2012

Kalvehytter syd	Dybstrøelse hele arealet	Ansøgt	27	0	1,00	4,00	7,07	
ST-146265/ Kalvehytter nord	Kvie/stud, tung race (6 mdr. til kælvning). Dybstrøelse hele arealet	Nudrift	0	0			0,00	
		Ansøgt	81	0	8,00	25,00	41,99	
Ændring Alle produktioner							Nudrift	136,96
							Ansøgt	227,43
							Ændring	90,47

Tabel 4.1.2.1: Oversigt over dyrehold (nudrift og ansøgt drift) samt staldsystem

Staldsystemer

De eksisterende stalde er indrettet med dybstrøelse og fast gulv med skraber hos kalve og stude, samt fast gulv med spalter hos grisene.

I den nye staldforlængelse vil der blive etableret fast gulv med dræn og skraber (Sengestald m fast gulv, 2 % hældning).

Den øvrige del af udvidelsen af besætningen med stude foregår i kalvehytter, som etableres i tilknytning til staldanlægget. Kalvehytter skal stå på fast støbt bund med afløb til opsamlingsbeholder. Alternativt skal kalvehytter placeres på f.eks. græsarealer, hvor næringsstofferne fra kalvehytten kan udnyttes af en efterfølgende afgrøde, se vilkår 4.1.2.3.

Det er endvidere en forudsætning for beregningerne i ansøgningen, at dyrene er udegående en bestemt andel af året, som angivet i nedenstående skema:

Stald ID	Dyretype/ Staldsystem	Antal dyr/DE	Mdr. udegående uden for udbringningsareal	Mdr. udegående indenfor udbringningsareal
ST-146257	Kvie/stud, tung race (6 mdr. til kælvning). Sengestald m fast gulv	226 dyr/ Ca. 107 DE	4	1
	Kvie/stud, tung race (6 mdr. til kælvning). Sengestald m fast gulv, 2% hældning		4	1
ST-146259	Kvie/stud, tung race (6 mdr. til kælvning). Sengestald m fast gulv	50 dyr/ Ca. 25 DE	4	1
ST-146265	Kvie/stud, tung race (6 mdr. til kælvning). Dybstrøelse hele arealet	84 dyr/ Ca. 42 DE	4	1

Tabel 4.1.2.2: Skema fra it ansøgnings-skemaet, som viser forudsætninger vedr. andelen af dyr som er udegående.

Der er ingen planer om renovering af eksisterende staldanlæg inden for den 8 årige periode, hvorefter kommunalbestyrelsen skal foretage den første regelmæssige revurdering af det miljøgodkendte.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Det generelle ammoniakreduktionskrav er som udgangspunkt fastsat til 30 %, beregnet i forhold til referencetalde på baggrund af normal fra 2005/2006. Kravet gælder for udvidelser, nye stalde og stalde der renoveres.

Det ansøgte dyrehold udgøres af stude. For denne produktion er det generelle ammoniakkrav fastsat til 30 % undtagen på dybstrøelse, hvor det er 0 %.

I øvrigt gælder:

For kødkvæg, får og geder, som i hovedparten af tiden er udbundet, fastsættes ingen reduktionskrav.

For kvæg og heste fastsættes ingen reduktionskrav til den del af kvælstofudskillelsen, som vedrører fast gødning inklusiv dybstrøelse.

For søer, smågrise og slagtesvin, som produceres økologisk, samt for ænder og gæs, fastsættes ingen reduktionskrav.

For den ansøgte udvidelse er det således kun tilbygningen til kvægstalden, der er omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 %.

Af it-ansøgningen fremgår, at kravet til ammoniakreduktion er opfyldt.

Aarhus Kommune vurderer, at der kan accepteres en fleksibilitet mht. ind- og afgangsvægt indenfor dyregrupperne, så længe det maksimalt tilladte antal dyreenheder indenfor dyregruppen overholdes.

Vilkår:

- 4.1.2.1 Der godkendes en årlig produktion mht. dyrehold på maksimalt:
- 450 årsstude (fra 1 måned til 25 måneder), svarende til 199,4 DE
 - 800 smågrise (15-30 kg), svarende til 2,43 DE
 - 800 slagtesvin (30-115 kg), svarende til 25,75 DE

Det tillades at ind- og afgangsvægten indenfor ovennævnte dyregrupper kan variere +/- 10 % indenfor det maksimale antal DE i hver gruppe.

- 4.1.2.2 Placering af stalde og de anvendte staldsystemer skal være i overensstemmelse med det i ansøgningen angivne, jf. tabel 4.1.2.1 samt situationsplanen (bilag 1 til denne godkendelse).

- 4.1.2.3 Dyreholdet skal fordeles på staldtyper som angivet i tabel 4.1.2.1

- 4.1.2.4 Kalvehytter skal stå på fast støbt bund med afløb til opsamlingsbeholder.

- 4.1.2.5 Alle stude/kvier over 6 måneder skal om sommeren være udegående i min. 5 måneder, heraf min. 4 måneder på marker udenfor udbringningsarealet.

4.2 VENTILATION

4.2.1 Miljøteknisk redegørelse

På ejendommen er der følgende ventilationsanlæg:

Staldafsnit (jf. situationsplan)	Type ventilation	Antal afkast	Højde af afkast
2 (kvægstald)	Mekanisk/naturlig	1	1 kip
3 (grisestald)	Mekanisk/naturlig	2	1 kip
Øvrige	Naturlig		

Beskrivelse for ventilationsanlæggene: Ligetryk med indtag i taget. Afkastene er placeret i tagfladen og afkasthøjden er 1 m over tagfladen. Lufthastigheden er max. 6 m/sekund.

4.2.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Kommunen har ingen særlige bemærkninger til ventilationssystemet.

En stor del af dyrene går i naturligt ventilerede staldsystemer, hvilket ikke giver anledning til støjgener. I den planlagte nyetablering er det kun tilbygningen til kvægstalden der giver anledning til øget mekanisk ventilation.

Det vurderes at omfanget af ventilation ikke giver anledning til gener for de omkringboende, idet der ikke tidligere har været klager over støj fra anlægget.

4.3 FODRING

4.3.1 Miljøteknisk redegørelse

Der er ikke anvendt virkemidler i forhold til fodring, idet det ikke er relevant for den pågældende produktion, se afsnittet om BAT.

4.4 ENERGI- OG VANDFORBRUG

4.4.1 Miljøteknisk redegørelse

Beskrivelse af hvad forbruget går til, og hvad der er gjort for at mindske forbruget, hvis det ligger væsentligt over det niveau, der kan forventes for den pågældende type bedrift.

El

På ejendommen anvendes energi i forbindelse med: Foderhåndtering, ventilation, gyllepumpning, skrabeanlæg samt belysning.

Energikilder	Energi forbrug Nuværende drift	Forventet energiforbrug i ansøgt drift
Årligt Elforbrug	45.000 Kwh	50.000 Kwh
Årligt forbrug af diesellole	14.000 L	16.000 L

Energi til markdriften er inkl.

Vand

Vandet kommer fra Gl. Hjortshøj Vandværk.

Vandforbrug	Nudrift	Ansøgt drift
Årligt forbrug af drikkevand	4400 m ³	7000 m ³
Årligt forbrug af vaskevand til vask af maskiner m.m.	100 m ³	100 m ³
Vand til markvanding	0 m ³	0 m ³
Vand til øvrigt formål	0 m ³	0 m ³

For yderligere oplysninger henvises til BAT redegørelsen i afsnit 8.

4.4.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Aarhus Kommune vurderer, at det er vigtigt at overvåge ressourceforbruget med henblik på en løbende nedbringelse. Derfor stilles nedenstående vilkår.

Vilkår:

- 4.4.2.1 Elforbruget skal registreres én gang årligt. Elforbruget skal føres ind i et skema, så det kan sammenlignes med tidligere registreringer. Registreringerne skal gemmes i fem år.
- 4.4.2.2 Vandforbruget skal registreres én gang årligt. Vandforbruget skal føres ind i et skema, så det kan sammenlignes med tidligere registreringer. Registreringerne skal gemmes i fem år.

4.5 SPILDEVAND HERUNDER REGNVAND

4.5.1 Miljøteknisk redegørelse

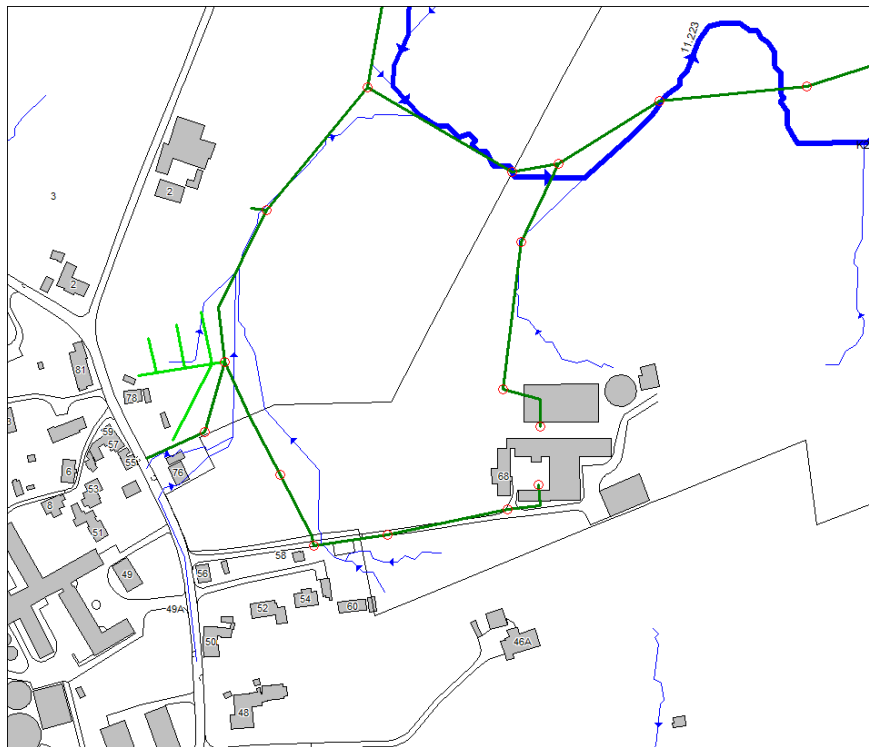
Type	Mængde i nudrift	Mængde i ansøgt drift	Afledes til
Rengøringsvand fra vask af stalde	Indgår i gyllemængderne som fremgår af kapacitetsberegningen.	Indgår i gyllemængderne som fremgår af kapacitetsberegningen.	Gyllebeholder
Ensilagesaft og overfladevand fra ensilagepladser			Opsamles i separat beholder og udsprinkles.
Tagvand	Eksisterende tagareal = ca. 2.727 m ² * 0,7 m ³ vand/m ² = 1.909 m ³	Yderligere 300 m ² tilbygning på kvægstald * 0,7 m ³ vand/m ² = 210 m ³	Dræn
Vand fra vaskepladser*	0,7 m ³ x 30 m ² vaskeplads + vaskevand = ca. 120 m ³	0,7 m ³ x 50 m ² vaskeplads + vaskevand = ca. 135 m ³	Gylletanke
Regnvand på udeareal til grisene	140 m ² * 0,7 m ³ vand/m ² = ca. 100 m ³	Det samme	Gylletanke
Regnvand på området med store kalvehytter mod nord		350 m ² * 0,7 m ³ vand/m ² = 245 m ³ , Heraf: Ca. 250 m ² tagareal * 0,7 m ³ vand/m ² = 175 m ³ Ca. 100 m ² befæstet areal * 0,7 m ³ vand/m ² = 70 m ³	Tagvand til dræn Vand fra pladsen ledes til gyllebeholder
Regnvand på området med småkalvehytter mod syd		75 m ² * 0,7 m ³ vand/m ² = 53 m ³	Gyllebeholder
Regnvand på foderborde. Foderbord mod nord på stor stald overdækkes og afløb fra foderbordet mod syd håndteres af ensilagesprinklerne. Der laves desuden en fodervej mellem de nye hytter.	100 m ² * 0,7 m ³ vand/m ² = ca. 90 m ³	Det dobbelte (ca. 180 m ³), heraf: - 70 m ³ til gyllebeholder	- Gyllebeholder - Ensilagesprinkler
Interne befæstede transportveje			løber af vej og nedsiver
Sanitært spildevand fra driftsbygning.	-	-	

Tabel 4.5.1.1 Spildevand- kilder og mængder

*Den eksisterende vaskeplads flyttes måske i ansøgt drift og udvides lidt.

4.5.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Tagvand fra de eksisterende bygninger ledes til dræn. Drænsystemet afvander til Kankbølle Bæk og Skæring Bæk. Se oversigt over dræn og drænbrønde af nedenstående kort:

Figur 4.5.2.1: Kortudsniit viser drænledninger (grøn og blå), strømningsveje (pile) samt drænbrønde (rød).

Der sker ved udvidelsen en ekstra afledning af regnvand fra ca. 500 m² befæstet- og tagareal, svarende til ca. 385 m² årligt. Såfremt der ikke er registreret problemer med kapacitetsproblemer i drænet, kan det ekstra drænvand ledes til drænsystemet.

Niels Skovbakke Hansen har i forbindelse med sagsbehandlingen afgivet erklæring å, at han ikke er viden- de om kapacitetsproblemer i drænledningen.

Der er ved den aktuelle udvidelse tale om en bagatelagtig ekstra tilførsel af overfladevand til drænsystemet. Såfremt der ved senere lejlighed skal ske en yderligere udvidelse af befæstet areal, vil dette medføre en re- vision af ejendommens samlede udledningstilladelse, hvor der maksimalt vil blive tilladt afløb på 5 l/sek.

Kommunen vurderer, at afledningen af spildevand ikke vil give anledning til nedsivning af forurenende stoffer eller til forurening af drænvand, såfremt følgende vilkår overholdes:

- 4.5.2.1 Eksisterende dræn og nedgravede rør til tagvand og overfladevand skal føres i tætte rør inden- for 15 m til nye staldbygninger og opbevaringsanlæg.
- 4.5.2.2 Alle afløbsbrønde skal sikres mod tilledning af vand, saft, gylle og forurenede overfladevand, fra gyllebeholdere, ensilagepladser/siloer, samt befæstede arealer, hvor der kan være spild af foder og husdyrgødning. Afhængig af terrænforhold er det nødvendigt at have fokus på alle risici
- 4.5.2.3 De befæstede arealer der afvander til dræn skal til enhver tid være renholdt for husdyrgødning.

4.6 AFFALD

4.6.1 Miljøteknisk redegørelse

Beskrivelse mht. døde dyr:

Opbevaring

- Dyrene placeres på rist og under kappe, så de er hævet over jorden, hvilket giver mulighed for luftcirkulation

Bortskaffelse

- Der er indgået aftale med Daka om afhentning af døde dyr.
- Døde dyr afhentes efter behov.

Mængder

- Der er ca. 1 dødt dyr hver 14. dag. EAK-kode 020102.

Afhentningssted

- Afhentningssted er valgt i god afstand fra naboer.
- Afhentningsstedet er valgt på et skyggefuldt sted
- Afhentningspladsen er sikret mod ådselædende dyr ved at dyrene er overdækket med fast overdækning/kadaverkappe.
- Afhentningsstedet er ved fast tilkørselsvej og tilgængelig for afhentningsmateriellet

Det vurderes, at opbevaring af døde dyr lever op til kravene herom og det vurderes, at omkringboende naboer ikke vil blive generet af evt. lugt fra døde dyr.

Beskrivelse af fast affald:

Oplysninger om affaldstyper og mængder samt opbevaring og bortskaffelse heraf:

	Mængde nudrift (kg el. tons)	Mængde Ansøgt (kg el. tons)	Opbevaring	Bortskaffelse
Forbrændingseget affald. ISAG kode: 19.00*	Ca. 3 tons	Ca. 4 tons	• Container på ejendommen.	• Affald bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ.
Jern ISAG kode: 23.00			• Opbevares i maskinhus	• Afbrændes til skrothandler
Plastik ISAG kode: 52.00 EAK-kode: 02-01-04			• Opbevares i container på ejendommen	• Affald bortskaffes i henhold til kommunens affaldsregulativ.
Papir og Pap ISAG kode: 50.00				Genbrugsplads
Andet				

*Mængden er totalmængde for alt affald

4.6.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Landbruget skal være tilsluttet ordningen for klinisk risikoaffald. Her kontaktes "Modtagestationen for Farligt Affald" på tlf. 89 40 16 68. Farligt affald (spildolie mv.) afleveres til "Modtagestationen for Farligt Affald" eller til godkendt modtager, hvilket kræver fritagelse for afleveringspligten.

Øvrigt affald bortskaffes til godkendt modtager. Mindre mængder affald (dog ikke uhygiejnisk) kan afleveres til kommunens genbrugsstationer se www.aarhusommune.dk/portal/erhverv/erhvervsaffald/ genbrugsstationer.

Som dokumentation for afleveringen udleveres på opfordring kvittering. Der henvises i øvrigt til Aarhus Kommunes "Regulativ for erhvervsaffald."

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, derfor skal alt affald fra ejendommen bortskaffes i overensstemmelse med Aarhus Kommunes affaldsregulativ. De gældende affaldsregulativer kan findes på kommunens hjemmeside.

Aarhus Kommune vurderer, at der ikke vil være problemer med hensyn til affaldsbortskaffelsen fra husdyrbruget.

Opbevaring af døde dyr skal ske i henhold til de veterinære bestemmelser, så de er afskærmet mod hunde og vilde dyr og på en måde, så der ikke opstår uhygiejniske forhold, jf. § 3 i bekendtgørelse nr. 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr.

Vilkår:

4.6.2.1 Flydende og/eller saftafgivende organisk affald skal opbevares på fast belægning med opsamling af overfladevand til tæt beholder.

4.6.2.2 Opbevaring af døde dyr må ikke give anledning til gener for omboende eller forbipasserende.

4.7 RÅVARER OG HJÆLPESTOFFER

4.7.1 Miljøteknisk redegørelse

Beskrivelse af kemikalier generelt:

Det er en økologisk drevet bedrift, så der anvendes ingen bekæmpelsesmidler.

Rengøringsmidler opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne er tydeligt mærkede med angivelse af indholdet. Opbevaring i malkerum.

Beskrivelse af olieopbevaring:

På ejendommen opbevares dieselolie i følgende tanke:

Overjordisk tank fra 2010 på 1800 liter (dieselolie). Fremgår af BBR.

Smøreolie opbevares i lukkede tromler, som er placeret i malkerummet.

Oplysninger om typer af olie- og kemikalieffald samt mængder, opbevaring og bortskaffelse heraf:

EAK-kode	Art	Mængde før	Mængde efter	Opbevaring	Bortskaffelses metode
20 01 18 00 05.13	Medicinrester	Ingen	Ingen		Kun dyrlæge behandler
13.02.03.00	Spildolie	50 l	60 l	Lukkede tromler i malkerum	Afhændes til olieselskab

Generelt registreres affaldsproduktionen tæt og løbende for at give et overblik over mulige nye fokusområder.

Affald fra bedriften registreres på et affaldsstamkort.
Affald bortskaffes om muligt til genbrug.

4.7.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Med hensyn til forebyggende foranstaltninger og foranstaltninger ved uheld henvises til det følgende afsnit: Driftforstyrrelser eller uheld.

Der henvises til bilag: Plansituation.

Vilkår

- 4.7.2.1 Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- 4.7.2.2 Olieaffald skal opbevares på en overdækket plads med opkant, som kan rumme indholdet fra den største beholder.

4.8 DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

4.8.1 Miljøteknisk redegørelse

Beskrivelse af mulige uheld:

På landbrugsejendomme kan der være risici inden for primært følgende områder:

- Brand
- Gylleudslip fra gyllebeholder samt lækager på gyllesystem
- Uheld ved gylleudbringning
- Strømsvigt
- Oliespild
- Kemikaliespild

For at sikre, at der er procedurer for, hvad der skal foretages i tilfælde af uheld, vil der/er blive udarbejdet en beredskabsplan.

Beredskabsplanen indeholder:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, som skal alarmeres og hvordan
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs – og drænsystemer og vandløb mv.
- En opgørelse over materiel som er tilgængeligt på bedriften, eller som kan anskaffes med kort varsel, som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø

Beredskabsplanen vil ligge på en fast plads med nem adgang hertil for bl.a. medarbejdere, som vil blive vejledt i beredskabsplanen.

For at minimere omfanget af eventuelle uheld, er der ophængt vejledning til hvem der skal underrettes og disses telefonnumre.

Beredskabsplan fremsendes senere.

Af nedenstående fremgår en beskrivelse af mulige uheld med oplysning om, hvilke tiltag der er iværksat for at forebygge uheld, samt oplysning om, hvad der vil blive iværksat i tilfælde af uheld.

Beskrivelse af risikominimering:

Generelt

- Anlæg og tekniske installationer renses, vedligeholdes og udskiftes i en sådan grad at der sikres korrekt brug og effekt.
- For at minimere risikoen for uheld, udføres opgaver der kan give anledning hertil under opsyn
- Alle ansatte introduceres grundigt til deres arbejde

Brand

Forebyggende foranstaltninger:

- Der forefindes brandslukkere i den enkelte bygninger. Af bilag til beredskabsplanen fremgår, hvor brandslukkere er placeret
- Alle el-installationer efterses hvert 5. år. Produktions- og ventilations anlæg rengøres jævnligt

Akut håndtering ved uheld:

- Ved brand kontaktes brandmyndighederne

Gylleudslip fra gyllebeholder samt lækager på gyllesystem

Forebyggende foranstaltninger:

- Gyllebeholder er stabil og kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Beholderens bund og vægge er tætte.
- Der er ikke spjæld eller lignende mellem fortank og gyllebeholder, da beholderens højeste niveau er højere end fortankens højeste niveau.
- Gyllebeholderne er underlagt 10 års beholderkontrol, hvilket vil minimere risikoen for sprængning af beholderne
- Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt

Ved kontrol af flydelaget kontrolleres det at kapaciteten forsat er tilstrækkelig.

- Påfyldning af gylle til gyllevogn foregår under opsyn.
- Gylle suges fra gylletank op i gyllevogn. Derved elimineres risikoen for gylleudslip, da man undgår el-pumper som kan fejlaktiveres i forbindelse med gylleopbevaring. Endvidere sikres at der ikke sker utilsigtet udledning og overpumpning af gylle til transportvogn
- Gyllebeholder er uden fastmonterede pumper, der ved tekniske fejl eller sabotage kan forårsage gylleudslip til miljøet, hermed er risikoen for utilsigtet gylleudslip minimal
- Gennem overvåget læsning af gyllevogn med læssekran er der minimal risiko for uheld.

- Der forefindes minilæsser og frontlæsser samt bigballer/rundballer på ejendommen, der vil kunne anvendes til at inddæmme gylleudslip

Akut håndtering ved uheld:

- Falck og evt. slamsuger tilkaldes
- Kommunen kontaktes
- Sker der brud på tanken eller lign. søges strømmen i første omgang dæmmet op med halmballer/jordvold.
- Der forefindes minilæsser og frontlæsser samt bigballer/rundballer på ejendommen, der vil kunne anvendes til at inddæmme gylleudslip
- Hvis en gyllebeholder springer læk, er der mulighed for opbevaring i tank på anden ejendom
- Sker der brud på tanken eller lign. søges strømmen i første omgang dæmmet op med halmballer/jordvold.
- Mindre mængder spildt gylle vil opsamles på vaskepladsen og pumpes retur til beholderne.

Uheld ved gylleudbringning

Forebyggende foranstaltninger:

- Gylle udbringes i henhold til gældende regler således, at der ikke er risiko for tilledning af gylle til dræn og vandløb.

Akut håndtering ved uheld:

- Falck og evt. slamsuger tilkaldes
- Kommunen kontaktes
- Ved uheld er der mulighed for pumpning af gylle til anden gyllevogn
- Ved haveri i mark med gyllevogn omlasts gyllen
- Ved overfladeafstrømning med gylle søges strømmen i første omgang dæmmet op med halmballer/jordvold.

Strømsvigt

Forebyggende foranstaltninger:

Alle stalde er åbne eller med mulighed for at gå ud, så der er ikke behov for særlige foranstaltninger ved strømsvigt.

Oliespild

Forebyggende foranstaltninger:

- Spildolie og smørelolie er placeret i det gamle malkerum i lukkede beholdere.

- Diesellole opbevares i tank i maskinhuset
- Maskinhuset er indrettet med fast underlag
- Der er ikke afløb i maskinhuset.
- Der findes opsugende materiale(kattegrus, savsmuld mv.) i maskinhuset og malkerummet, som anvendes ved spild af olie.
- Diesel til maskinerne opbevares i overjordisk olietank. Tanken er på 1800 liter og er fra 2010. Dieseltanken er placeret på fast underlag, som sikrer at indholdet opsamles i tilfælde af uheld.
- Der er automatstop på dieselpumpen
- Påfyldning af traktor sker altid under opsyn.

Akut håndtering ved uheld:

- Spild af olie vil straks det konstateres blive opsamlet med opsugende materialer.

4.8.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Ansøger har med ansøgningen redegjort for mulige uheld.

Det er desuden redegjort for, at der vil blive udarbejdet en beredskabsplan. Kommunen fastholder dette med nedenstående vilkår.

Vilkår:

4.8.2.1	Der skal senest udarbejdes og indsendes en beredskabsplan til Aarhus Kommune, når byggeriet af det nye staldanlæg står færdigt.
4.8.2.2	Leverandører, eksterne entreprenører og personale skal være instrueret i betjening af anlæg. Det skal sikre, at anlæggene betjenes korrekt.
4.8.2.3	Eksternt personale skal være orienteret om at ejendommen har en miljøgodkendelse og en beredskabsplan.
4.8.2.4	Beredskabsplanens instrukser skal følges ved uheld. Tilsynsmyndigheden skal orienteres følgende hverdag, og der skal efter aftale med tilsynsmyndigheden udarbejdes et notat, hvor redegøres for hændelsesforløbet, og hvilke tiltag der vil blive iværksat for at hindre, at en lignende hændelse sker fremadrettet.

5 GØDNINGSPRODUKTION OG – HÅNDTERING

I dette kapitel vurderes den husdyrgødning, der produceres på ejendommen og evt. afsættes og modtages fra anden side. Husdyrgødningens opbevaring og håndtering indgår også heri.

5.1 GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

5.1.1 Miljøteknisk redegørelse

Som følge af staldindretningen produceres der i dag hhv. gylle og dybstrøelse på ejendommen. I ansøgt drift vil der ligeledes blive produceret gylle og dybstrøelse.

I ansøgt drift vil gylle blive opbevaret i ejendommens gyllebeholdere. Dybstrøelse opbevares enten i stalden eller markstak. Dybstrøelsen fra småkalvene, hvor der udmuges jævnligt, vil komme i gyllebeholderne, hvor det vil bidrage til at etablere et godt flydelag.

Udbringning af gylle sker med slæbeslanger eller nedfælder, efter de gældende regler.

Dybstrøelse køres direkte ud fra stald 2 gange om året og nedpløjes. Der er behov for en begrænset mængde oplagret i markstak.

Transporter med husdyrgødning sker gennem landsbyen Hesselballe. Transporter gennem byen vil primært foregå i dagtimerne. Der henvises til bilag: Transportveje.

	Dyreenheder	Kg N	Kg P	Ton / m ³
Dybstrøelse	114,54	11.702,12	1.580,24	634 t = 1.078 m ³
Kvæggylle	82,22	7.192,87	1.087,28	1.777
Svinegylle	28,17	2.612,15	616,46	494
Afsat ved græsning	8,7	1.244,97	177,21	
Afgasset biomasse modtaget	13,49	870	200	217
I alt	247,12	23.622,11	3.661,19	

Tabel 5.1.1.1: Mængder af organisk gødning der håndteres på ejendommen

I de 2 følgende skemaer fremgår oplysninger om husdyrbrugets opbevaringsanlæg, de enkelte anlægs kapacitet, husdyrproduktionens tilførsel til anlæggene samt opgørelse af opbevaringskapaciteten.

Opbevaringsanlæg	Beliggenhed (adresse)	Byggeår	ton/m ³	Seneste beholderkontrol	Overdækning
Gyllebeholder	Hesselballevej 68	1995	1000	2005	Flydelag
Gyllebeholder*	Samme	Ny	1000 -1200	Ny	Flydelag

Tabel 5.1.1.2: Opbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning (gylle)

Tilførsel	m ³ /år	Opbevaringskapacitet (mdr.)
Svinegylle	1.777	
Kvæggylle	494	
Reduktion af mængde for ungvæg på græs i 5 mdr. (148	
Vand fra vaskepladser, grisenes udeareal og foderborde	386	
Afgasset biomasse modtaget	217	

Dybstrøelse fra kalvestalde (0-6 mdr.)	289	
I alt til opbevaring i gyllebeholdere	3.015	
Vand og ensilagesaft fra ensilageplads	Udsprinkles	
Dybstrøelse (1 ton = ca. 1,7 m3 dybstrøelse)	464 t = 789 m3	Udsprede direkte på marker

Tabel 5.1.1.3: Opbevarings kapacitet / håndtering af organisk gødning

Tilstrækkelig opbevaringskapacitet (7. måneder) = ca. 1.759 m³.

Sammenlagt er beholderkapaciteten på ca. 1.800 m³, som udgøres af egen gyllebeholder på 1000 m³, sammenlagt med opbevaringsaftale på 800 m³ på ejendommen Mejlbyvej 600, Hjortshøj

Her er opbevaringskapaciteten i gyllekummerne ikke medregnet.

Alternativt til opbevaringsaftalen på ejendommen Mejlbyvej 600, er der ansøgt om at opføre en gyllebeholder på Hesselballevej 68, på 1.000-1.200 m³.

5.1.2 Flydende husdyrgødning og ensilage:

I forbindelse med projektet er udfærdiget en aftale om opbevaring af 800 m³ gylle i gyllebeholder på ejendommen Mejlbyvej 600, 8530 Hjortshøj.

Alternativt opføres en ny gyllebeholder på 1.000-1.200 m³ nord for ensilagepladsen.

Ovenfor er redegjort for tilstrækkelig opbevaringskapacitet i forhold til gældende regler, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Vand og ensilagesaft opbevares i opsamlingsbeholder til ensilagepladsen, som er anmeldt efter godkendelsesbekendtgørelsens § 19 a, med afgørelse om ikke-godkendelsespligt d. 12.april 2012.

5.1.3 Fastgødning inkl. dybstrøelse

Dybstrøelse køres direkte ud fra stald 2 gange om året og nedpløjes, på nær dybstrøelsen fra småkalvene, som af hygiejnemæssige grunde skal have hyppigere rengøring. Dybstrøelse fra småkalvene (0-6 mdr.) udgør ca. 170 ton, svarende til ca. 289 m³/år.

5.2.1 Kommunens bemærkninger og vurdering

Ifølge vejledning om etablering og overdækning af kompost, må kompost opbevares overdækket i marken såfremt tørstofprocenten er mindst 30 % for ethvert delparti. Dybstrøelse, der har ligget i en stald i 3-4 måneder i gennemsnit, er oftest så kompostlignende, at det som sådan kan opbevares i markstak. For gødningsmåtter under kalvehytterne med stude kan tilsvarende kompostlignende dybstrøelse opbevares i markstak.

Gødningen må maksimalt ligge på marken i 1 uge før det spredes ud, jf. reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Ligger det længere betragtes det som en markstak. Etableres en markstak, skal den dækkes til med kompostdug eller andet lufttæt materiale samme dag som markstakken etableres og skema til registrering af markstakke skal udfyldes.

Husdyrgødningen skal opbevares og håndteres i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler. For at sikre tilstrækkelig opbevaringskapacitet, stilles vilkår om, at ovennævnte ensilageplads samt den aktuelt ansøgte gyllebeholder opføres inden udvidelsen af dyreholdet sættes i værk.

Vilkår:

- 5.2.1.1 Der skal til enhver tid foreligge gældende aftale om opbevaring af flydende husdyrgødning, således at gældende regler for opbevaringskapacitet overholdes. Alternativt skal den ansøgte gyllebeholder opføres.

- 5.2.1.2 Ensilageplads, som er omfattet af ovennævnte afgørelse om ikke-godkendelsespligt af 12. april 2012, skal være klar til ibrugtagning inden udvidelse af dyreholdet påbegyndes.
- 5.2.1.3 78 % af den producerede faste møg skal opbevares i staldene på fast bund, indtil det bringes direkte ud på marken.
- 5.2.1.4 Alt møg fra småkalvene (0-6 mdr.) skal som minimum tømmes og renholdes hver 7. dag i månederne maj, juni, juli og august.
- 5.2.1.5 Alle områder med dybstrøelse skal forsynes med halm eller andet tørstof i tilstrækkelige mængder til at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.
- 5.2.1.6 Markstakke skal placeres mindst 100 m. fra nabobeboelse.

5.4 ANDEN ORGANISK GØDNING

Tilførsel af afgasset biomasse

Ejendommen modtager ca. 217 ton afgasset biomasse årligt, til opbevaring og udspredding.

5.4. Kommunens bemærkninger og vurdering

Den afgassede biomasse indgår i it ansøgningen og der er redegjort for tilstrækkelig opbevaringskapacitet til gødningen.

6 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

6.1 AMMONIAK OG NATUR

6.1.1 Miljøteknisk redegørelse

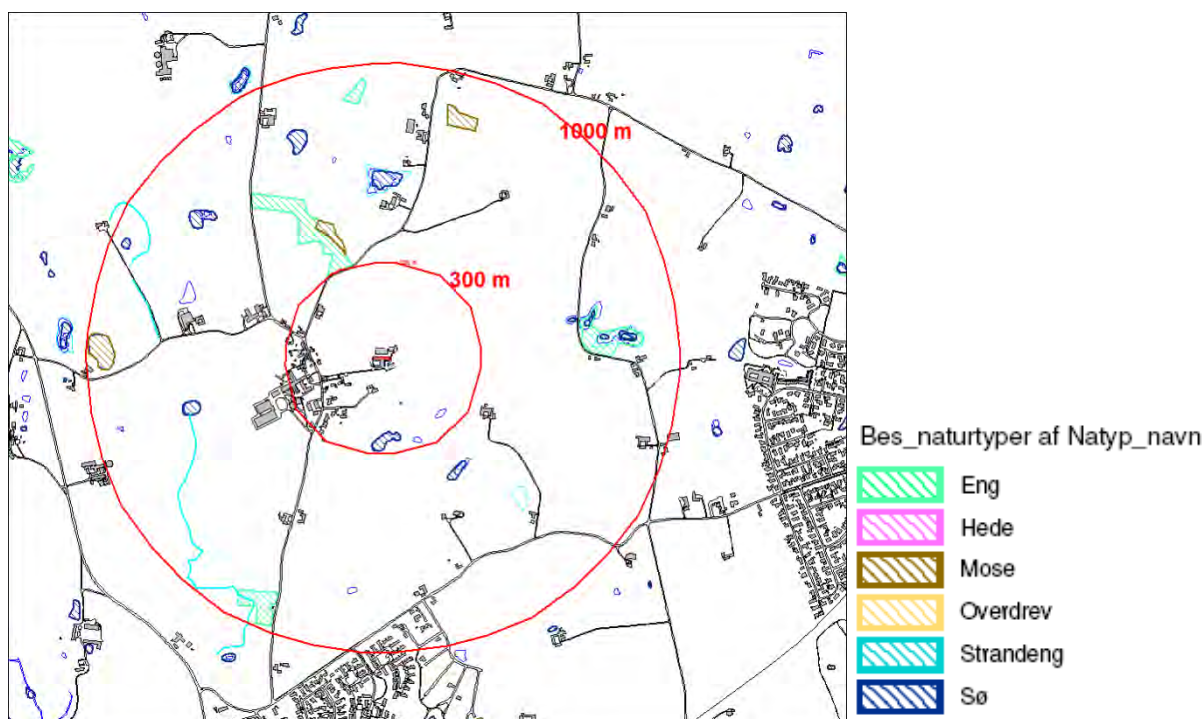
Fra stald og lager sker der et luftbåret tab af kvælstof i form af ammoniak. En del af den fordampede ammoniak falder ned i kort afstand fra kilden, hvilket kan forringe kvaliteten af skove og naturområder. Det skal i henhold til husdyrbruglovens § 7 vurderes, om dyreholdet kan forårsage påvirkning af de beskyttede naturtyper under naturbeskyttelseslovens § 3.

Det samlede ammoniaktab fra ejendommen er i ansøgt drift beregnet til ca. 1.758 kg N/år. Emissionen for nudriftscenariet er beregnet til ca. 1.272 kg N/år (der regnes med nudriftscenariet ved første godkendelse efter HBL), hvilket vil sige at meremissionen ved udvidelsen er beregnet til ca. 468 kg N/år.

Emission, nudrift	Emission, ansøgt drift	Meremission
1.758 kg N/år	1.272 kg N/år	468 kg N/år

Nærmeste område omfattet af § 7, stk. 1, nr. 1, er Krajbjerg Hede, som ligger ca. 2100 m nord for anlægget. Det er derfor ikke relevant at beregne ammoniakdeposition til området.

Indenfor 1000 m fra anlægget ligger 7 § 3 beskyttede søer samt seks naturområder, se nedenstående kortudsnit.

Der er i ansøgningskemaet indtastet et punkt til beregning af ammoniakdepositionen, for det engområde der ligger nord for anlægget, i en afstand af ca. 300 m. Der er beregnet en merdeposition på 0,2 kg N/ha/år og en totaldeposition på 0,7 kg N/ha/år. Det er, med baggrund i den relativt lave beregnede belastning her, ikke fundet relevant at få foretaget yderligere beregninger af ammoniakbelastningen til øvrige naturområder.

Der gælder iflg. godkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 følgende fastlagte krav til hvor meget kvælstof der må afsættes på forskellige kategorier af omkringliggende natur:

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
<p>Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1</p> <p>Kategori 1 natur omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000 områder), som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagt af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Det kan også være tale om ikke kortlagt natur (primært søer)</p> <p>Desuden omfatter § 7, stk. 1, nr. 1 heder og overdrev inden for de internationale naturbeskyttelsesområder, der ikke er nævnt oven for, men som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. I det omfang, at disse naturtyper grænser op til hinanden eller ligger i en mosaik, beregnes størrelsen ud fra det samlede areal i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelsesloven § 3.</p>	<p>Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden⁴):</p> <p>0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug</p> <p>0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug</p> <p>0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.</p>
<p>Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2</p> <p>Kategori 2 natur omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende <u>uden for internationale naturbeskyttelsesområder</u>. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.</p> <p>Ved beregningen af, om en hede eller et overdrev er større end henholdsvis 10 ha og 2,5 ha, er det alene naturtypen hede eller overdrev, der indgår. Det er således kun heder, der i sig selv er større end 10 ha, og overdrev, der i sig selv er større end 2,5 ha, der er omfattet.</p>	<p>Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.</p>
<p>Kategori 3.</p> <p>Kategori 3 natur omfatter; Heder, moser og overdrev udenfor Natura 2000 områderne, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, samt ammoniakfølsomme skove.</p>	<p>Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.</p>

6.1.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Den ansøgte drift overholder beskyttelsesniveauerne fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 for Kategori 3 natur. Aarhus Kommune vurderer samtidig, at der ikke er grundlag for at skærpe det fastlagte beskyttelsesniveau. Dette vurderes på baggrund af vejledningen til husdyrbrugloven, som fastslår at udgangspunktet i vurdering af naturområder efter husdyrbrugloven er, at kommunen ikke undersøger og vurderer naturarealer der tilføres mindre end 1 kg N/ha i merbelastning. Dette beror på notat fra DMU (2005)⁴, som underbygges til dels af Miljøklagenævnets praksis på området.

⁴ Usikkerheder i modeller for ammoniak i forbindelse med VVM og tærskelværdi for beregnet kvælstofafsætning (DMU 2005)

Natura 2000-områder

I henhold til § 7 i Habitatbekendtgørelsen⁵, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Vurdering af påvirkning til Natura 2000-områder

Det nærmeste Natura-2000 område er H230 Kaløskovene og Kaløvig, som ligger i en afstand af ca. 11 km øst for ejendommen. Projektet vurderes hverken at påvirke den omkringliggende § 3 beskyttede natur eller habitatnatur inden for det nærmeste habitatområde væsentligt. Kommunen har derfor vurderet, at det konkrete projekt hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter vil påvirke Natura-2000 området væsentligt.

6.2 LUGT

6.2.1 Miljøteknisk redegørelse

Da dyreholdet udvides fra 137 DE til 227,6 DE, vil der være en forøgelse af lugten fra anlægget. Lugtgenekriterierne er beregnet i it-ansøgningssystemet.

I IT-ansøgningssystemet vurderes og beregnes lugt udelukkende ud fra staldanlæggene til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning indgår ikke i lugtberegningen og håndteres derfor ved hjælp af de generelle regler.

Miljøvurdering af lugtgenerne bliver beregnet efter to modeller: FMK modellen og den Nye lugtvejledning. I et konkret tilfælde skal anvendes den model, som giver den længste geneafstand. Det er angivet i figur 6.2.1, hvilken model der på den baggrund er anvendt.

Geneafstanden beregnes til de tre forskellige områdetyper: Enkeltbolig (uden landbrugspligt), samlet bebyggelse og byzone.

- Den nærmeste nabo uden landbrugspligt er ejendommen Hesselballevej 54, som ligger ca. 125 meter sydvest for ejendommens staldanlæg. Hesselballevej 60 ejes af ansøger, hvorfor der ikke ved lugtvurderingen skal tages hensyn til denne ejendom..
- Nærmeste samlede bebyggelse er Hesselballe i ca. 125 m afstand.
- Nærmeste by med byzone er Hjortshøj, som er beliggende godt 800 m mod syd.

⁵ Bekendtgørelse nr. 408 af 01/05/2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Figur 6.2.1.1: Kortet viser de nærmeste enkeltbeboelser samt det nærmeste øvrige svinebrug >75 DE. Nærmeste enkeltbeboelse uden landbrugspligt er Hesselballevej 54. Hertil er ca. 128 m.

Den *ukorrigerede geneafstand* er den geneafstand, som kan beregnes på baggrund af lugtemissionen fra alle staldafsnit.

Den *korregerede geneafstand* er geneafstanden, hvor der er korrigeret for vindretning og kumulation i forhold til en situation, hvor den Nye lugtvejledning anvendes. Den indeholder desuden en korrektion baseret på en bortscrening af staldafsnit, som er placeret længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Beliggenheden af husdyrbruget Hesselballevej 49 (>75 DE) indenfor 300 m fra samlet bebyggelse (Hesselballe) medfører i den konkrete sag, at den beregnede geneafstand forøges med 10 %. Til gengæld reduceres geneafstanden i kraft af at den korrigerede geneafstand bortscreener staldafsnit der ligger længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Den *vægtede gennemsnitsafstand* er en beskrivelse af den reelle afstand mellem staldafsnittene og omboende. Den vægtede gennemsnitsafstand beregnes kun for de staldafsnit, som ikke er bortscrenet ved at ligge længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Forhold som kan have betydning for lugtemissionen kan være arten, antallet og størrelsen af dyr, staldindretning, ventilationsanlæggets udformning, belægningsgrad, strøelse, gødningshåndtering, fodring, drikkevandssystem samt hygiejne i stalden samt opbevaring.

I IT-ansøgningsystemet vurderes og beregnes lugt udelukkende ud fra staldanlæggene til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og lugtgener ved udbringning indgår ikke i lugtberetningen og håndteres derfor ved hjælp af de generelle regler.

For alle ejendommens staldafsnit er der ud fra angivelser på lokalmiljøkortet i it-systemet beregnet afstand og retning fra anlægget til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og byzone.

Område	Andre ejendomme med mere end 75 DE(antal)	Beregnings model	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnits afstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	0	Ny	221,16	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	1	FMk	124,32	15,36	15,36	139,98	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.
Enkelt bolig	0	Ny	69,94	0,00	0,00	0,00	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Figur 6.2.1: Det samlede resultat af ansøgningssystemets lugtberegninger. Lugtgeneafstanden er beregnet til hhv. byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig.

6.2.2 Kommunens bemærkninger og vurderinger

Husdyrbruget overholder lugtgeneafstande til enkeltbeboelse, samlet bebyggelse og byzone:

Område	Beregnet geneafstand (m)	Faktisk afstand (m)
Eksisterende eller fremtidig byzone: Hjortshøj	221,16	Ca. 800
Samlet bebyggelse Hesselballe	15,36 (korrigeret)	139,98 (vægtet gennemsnitsafstand)
Enkelt bolig: Hesselballevej 54	69,94	Ca. 128 m.

Aarhus Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at udvidelsen kan ske uden gene for de omkringboende. Til grund for vurderingen ligger primært den store afstand til hhv. byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig.

I forhold til lugt ved opbevaring og udbringning af husdyrgødning på markerne, se ansøgers BAT redegørelse, afsnit 8.

6.3 FLUER OG SKADEDYR

6.3.1 Miljøteknisk redegørelse

På landbrugsejendomme kan der forekomme skadedyr som eksempelvis fluer og rotter mv.

Den generelle bekæmpelse af skadedyr sker ved, at der generelt holdes rent og ryddeligt i og omkring ejendommen, og ved at foderspil og rester fjernes.

Bekæmpelse af skadedyr foretages efter anvisninger fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Fluegener

- Fluebekæmpelse foretages efter anvisninger fra Statens Skadedyrslaboratorium. Iflg. disse, kræver forebyggelse af flueplage først af alt en god gødningshåndtering og en god staldhygiejne. Det er iflg. reglerne for økologisk drift ikke lovligt at anvende kemiske bekæmpelsesmidler. Derfor er det hovedsageligt i gødningshåndteringen, at flueproblemer her skal forebygges.
- Fluegener forebygges ved hyppig udmugning ved småkalvene. Om sommeren (maj, juni, juli og august), hvor fluegener typisk er størst, foretages der udmugning ved småkalvene hver 7. dag. Dette vil iflg. Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinjer (2003) kunne forebygge udklækning af fluelarver. Fluelarverne dør ved temperaturer over 45 grader.

- I 2013 forsøges småkalvene opstaldet på flis. Dette er endnu ikke nogen velafprøvet metode til fluebekæmpelse.
- Biologisk bekæmpelse med rovfluer er normalt anvendelig ved svin i gyllesystemer, med da svinene har et udendørs gyllesystem, er dette iflg. Niels Skovbakke Hansen ikke muligt, da fluerne vil flyve ud i det fri. I stedet anvendes limplader til indfangning af fluer, både i svine- og kvægstald.
- Staldene er åbne og besøges flittigt af svaler og andre småfugle der spiser fluer.
- Der er som følge af indsigelse indkommet i forbindelse med nabohearingen indgået aftale om, at der stilles vilkår i godkendelsen om, at der ikke placeres markstakke indenfor 100 m fra nabobeboelser.
- Der er ligeledes indgået aftale om, at kalvestalden der ligger nærmest Hesselballevej 46A (stald 6 på bilag 1) rømmes for dyr i juni, juli og august, af hensyn til at mindske fluegener for den pågældende ejendom. Dette er tilføjet som vilkår 6.3.2.2 i miljøgodkendelsen.

Rottebekæmpelse

Kommunen kontaktes ved problemer med rotter.

6.3.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Fluer kan give anledning til gene hos naboer.

Der er i denne godkendelse stillet krav om, at kalvehytterne til småkalve tømmes og rengøres mindst hver 7. dag, i månederne maj, juni, juli og august, hvilket kan bidrage til at mindske fluegener.

Fluer og skadedyr

6.3.2.1: Fluebekæmpelsen skal som minimum ske i henhold til Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde med husdyr, og i overensstemmelse med reglerne for økologi.

6.3.2.2 Der må ikke være dyr i stald 6 (bilag 1) i månederne juni, juli og august.

6.4 TRANSPORT

6.4.1 Miljøteknisk redegørelse

Transporter med husdyrgødning sker gennem landsbyen Hesselballe. Transporter gennem byen vil primært foregå i dagtimerne.

Antallet af transporter forventes at stige som følge af udvidelsen fra ca. 353 til ca. 458 transporter om året.

Udviklingen i antallet af forskellige typer transporter ses af tabellen nedenfor. Det skal bemærkes, at antal og kapacitet pr. læs ikke er bindende (med mindre der er knyttet vilkår til).

Af følgende skema vises en oversigt over transporttyper og over antallet af transporter i nudrift og ansøgt drift.

Transporttype	Antal transporters pr. år i nudrift	Antal transporters pr. år i ansøgt drift	Tidsinterval	Hyppeghed	Forskel i antallet af transporters
Lastbiltransporter					

Foder	25	30		Ca. hver 14. dag året rundt	
Døde dyr	25	27		Ca. hver 14. dag året rundt	
Brændstof	9	10	Primært sommer-halvåret		
Smågrise ind	4	4		Hvert kvartal	
Slagtesvin ud	35	35		Knap ugentligt	
Gylle til fjerne marker	25	25			
Gylle til gyllebeholder på Mejlbyvej 600 (såfremt der ikke bygges ny gyllebeholder på ejendommen)	0	27			
Traktortransporter					
Gyllekørsler	50	60	Forår	Sæson	
Dybstrøelse	50	70	Vinter/forår	Sæson	
Andet					
Ensilage/ensilering	100	120	Sommer	Sæson	
Flytning af dyr	30	50	Forår og efterår	Sæson	
Ialt	353	406			

Bemærkninger vedr. transporter:

- Kun transporter på offentlig vej. Udbring af husdyrgødning sker over en begrænset periode primært i foråret.
- I forbindelse med udvidelsen vil antallet af transporter med husdyrgødning øges.
- Transporter vil normalt foregå i dagtimerne, dog må der påregnes transporter udover dagtimerne i forbindelse med sæsonbestemt arbejde ved eksempelvis ensilering, forårsarbejde, høst og efterårsarbejde i marken.
- Transporter med husdyrgødning, ensilering og flytning af dyr er sæsonbetonede. De øvrige transporter er jævnt fordelt over året.
- Det tilstræbes at holde kørslen i spidsbelastningsperioderne inden for normal arbejdstid
- Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås.

Der er vedlagt bilag, der viser Transportvej for udbringning af husdyrgødning.

6.4.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Gener forbundet med transport i forbindelse med husdyrbrugets indretning og drift, herunder lugt-, støv- og støjgener, kan fx opstå som følge af til- og frakørsel af dyr og foder samt kørsel på offentligt tilgængelig vej i forbindelse med udbringning og opbevaring af husdyrgødning og anden form for gødning.

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet og henhører under færdselsloven og øvrige bestemmelser, der er fastsat af Justitsministeriet. Husdyrbrugets trafikale belastning af omgivelserne skal derfor vurderes i for-

bindelse med ansøgning om miljøgodkendelse, inden afgørelse om godkendelse træffes. Efter dette tidspunkt kan selve trafikken ikke reguleres af miljømyndighederne.

Der er meget stor spredning mellem udspretningsarealerne, således at de fjerneste, beliggende i Skanderborg Kommune, ligger ca. 25 km i luftlinje fra ejendommen, mens der til arealerne i Favrskov Kommune er ca. 20 km.

Ansøger har forklaret følgende *"..økologiske arealer skal dyrkes i en længerevarende aftale og de fleste forpagtningsaftaler er etårige, så det er noget vanskeligere at forpagte marker til økologisk drift – derfor kan der indimellem blive langt til markerne. Til gengæld udbydes der nogle økologiske marker til bortforpagtning, hvor ejeren har omlagt driften til økologi. De arealer skal ofte fremadrettet også drives økologisk og da der godt kan være lidt langt imellem professionelle økologer bliver der også her nogle længere transportafstande end for konventionelle."*

Desuden har ansøger angivet, at de fjerneste marker i Skanderborg og Norddjurs kommuner allerede i nudriften anvendes som udbringningsarealer. Transport med gødning til og fra disse arealer er oplyst at foregå med lastbil.

Aarhus Kommune vurderer derfor, at der ikke vil være en trafikal merbelastning forbundet med den lange transport til de fjerneste marker.

Samlet vurderer Aarhus Kommune, at den ekstra trafikale belastning med transport til og fra ejendommen

6.4.2.1 Transportruterne, som fremgår af kortet vedlagt som bilag 3, skal anvendes.

6.5 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

6.5.1 Miljøteknisk redegørelse

Udvidelsen forventes ikke at give anledning til øgede støjgener for naboer. Der er endvidere mere end 70 meter til nærmeste nabo, og beplantning imellem.

Der kan forekomme støj fra følgende kilder:

- Ventilationsanlæg
- Højtryksrensere
- Korntørringsanlæg
- Kornvalse
- Kornmølle
- Aflæsning af foder
- Kørsel med ensilage, husdyrgødning m.m.
- Ensilering
- Transport til og fra ejendommen (se afsnit vedr. transport)
- Andet

Af følgende skema fremgår driftsperioderne og placeringen af støjkilder på ejendommen.

Støjkilde	Placering	Tidsinterval	Tiltag mod støjkilder
Ventilationsanlæg	Det er i praksis kun svine-stalden som bruger meka-nisk ventilation.	Ventilationsanlæg kører alle døgnets 24 timer med varierende effekt Svinestalden har mekanisk ventilation med et moderat støjniveau- især ved nattetid, hvor ventilationsbehovet er lille.	Ventilationsanlægget er pla-ceret inden døre og forventes derfor ikke at påføre omgivel-serne støj.
Højtryksrensere	Brug af højtryksrensere til vask af stalde sker inden dø-re	Højtryksrensere anvendes i forbindelse med rengøring af stalde og maskiner Rengøring sker i dagtimerne	
Korntørringsanlæg		Korntørringsanlægget kører primært i høstsæsonen i dagtimerne, hvor luftfug-tigheden er lav, men det er dog også nødvendigt – isæt i starten – at blæse om natten for at køle kornet.	
Kornvalse (formaling af korn)			
Korrmølle (formaling af korn)		Fodermøllen kører morgen og aften	
Udfodring kvæg	Kvæget fodres på foderbord med ensilage hentet med traktor og silograb direkte fra ensilagestakkene.	Morgen og aften	
Aflæsning af foder		Indblæsning af foder vil I have en varig-hed af max.30 min pr. levering	Det er en meget begrænset mængde foder som blæses ind – typisk nogle få læs om året.
Kørsel med ensilage			
Ensilering			
Håndtering af gylle		Der vil være periodisk støj ved omrøring og pumpning af gylle	
Håndtering af dybstrøelse		Der vil være periodisk støj ved læsning af dybstrøelse	
Transport til og fra ejen-dommen (se afsnit vedr. transport)	-	Se afsnit vedr. transport Brugen af traktor er normalt begrænset til at foregå i dagtimerne, dog må der på-regnes støj udover dagtimerne i forbin-delse med sæsonbetonet arbejde ved eksempelvis ensilering, forårsarbejde, høst og efterårsarbejde i marken Der kan lejlighedsvis forekomme støj ved af- og pålæsning af grise	Der undgås så vidt muligt tomgangskørsel Brugen af traktor vil normalt begrænses til at foregå i dag-timerne, dog må der påregnes støj udover dagtimerne i for-bindelse med sæsonbestemt arbejde ved eksempelvist en-silering, forårsarbejde, høst og efterårsarbejde i marken.

Det er beskrevet i ansøgningen, at udvidelsen ikke forventes at give anledning til øgede gener for naboer i form af støj, ud fra følgende argumenter:

- Der er mere end 70 meter til nærmeste nabo og beplantning imellem.
- Der har ikke tidligere været klager over støj fra ejendommen.
- De fleste støjkilder er placeret i lukkede bygninger.
- Det forsøges så vidt muligt at holde støjperioden inden for normal arbejdstid fra 6 - 18.
- Anvendelse af de øvrige støjende anlæg og maskiner tilstræbes holdt inden for normal arbejdstid.

6.5.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

De aktiviteter, som foregår på ejendommen skal overholde de støjgrænser, som er udmeldt af Miljøstyrelsen jf. nedenstående tabel. Brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget.

	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Hverdage	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	ref. tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	ref. tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	ref. tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	ref. tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	ref. tid 1 time
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	ref. tid ½ time

Tabel 6.5.2.1: Gældende støjgrænser for aktiviteter på ejendommen

Vilkår:

- 6.5.2.1 **Støjgrænser:** Husdyrbrugets samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) målt i ethvert punkt på opholdsarealer ved nabobeboelse må ikke overstige følgende værdierne angivet i tabellen ovenfor.
- 6.5.2.2 **Kontrol af støj:** Tilsynsmyndigheden kan bestemme, at husdyrbruget skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Dokumentationen skal senest 3 måneder efter, at kravet er fremsat, tilsendes tilsynsmyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen.
- 6.5.2.3 **Krav til støjmåling:** Husdyrbrugets støj skal dokumenteres ved måling eller beregning efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, p.t. nr. 6/1984, Måling af ekstern støj og nr. 5/1993, beregning af ekstern støj fra virksomheder. Ved støjmåling skal denne foretages, når husdyrbruget er i fuld drift eller efter anden aftale med tilsynsmyndigheden. Dokumentationen skal udføres af et målefirma, som er akkrediteret af DANAK eller godkendt af Miljøstyrelsen til "Miljømålinger ekstern støj". Støjdokumentationen skal gentages, når tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Hvis støjgrænserne er overholdt, kan der kun kræves én årlig støjbestemmelse. Udgifterne hertil afholdes af husdyrbruget.
- 6.5.2.4 **Definition af overholdelse af støjgrænser:** Grænseværdier for støj anses for overholdt, hvis målte eller beregnede værdier fratrukket ubestemtheden er mindre end eller lig med grænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger. Ubestemtheden må ikke være over 3 dB(A).

6.6 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

6.6.1 Miljøteknisk redegørelse

- I forbindelse med håndtering af halm og ved transport kan der opstå støv. Forhold, som kan medvirke til støv, er af begrænset karakter og varighed. Der vil blive produceret mere foder i ansøgt drift, hvorfor der vil forekomme mere transport i ansøgt drift.

Indblæsning af foder sker overvejende via lukkede rørsystemer. Der er således kun få kilder til væsentlige støvgener for naboerne.

- Da støv ikke hidtil har været et problem, forventes det heller ikke fremover. Der er samtidig forholdsvis langt til naboer.
- Ansøger forventer ikke at projektet vil give anledning til øgede støvgener fra husdyrbruget.

6.6.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Aarhus Kommune vurderer på baggrund af det fremsendte samt oplysninger om anlæg på husdyrbruget, at der ikke vil være aktiviteter på ejendommen, som vil medføre særlige støvgener.

6.7 LYS

6.7.1 Miljøteknisk redegørelse

- Der er ophængt lamper ved kvægstald nr. 8 og svinestalden. Der er ingen udendørsbelysning der har fjernvirkning.
- Lyset sænkes i staldene om natten, der er derfor en begrænset fjernvirkning fra anlægget.
- Ejendommens anlæg er belyst med almindelige gårdlamper, som styres ved hjælp af sensor
- Om natten er der kun tændt vågelys i stalden
- Lyset i øvrige bygninger er slukket om natten
- Der forventes ikke nogen fjernpåvirkning fra anlægget, som kan genere naboer eller trafikanter
- Kvægstalden nr. 8 er på begge de åbne sider udstyret med faste plader med perforation i den øverste meter til ventilation, så bygningen ved fuld lys er begrænset synlig fra siderne

Der henvises til bilag: Plansituation.

6.7.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Aarhus Kommune vurderer på baggrund af ansøgningen, at der ikke vil være væsentlige lysgener som følge af ejendommens daglige drift, idet der heller ikke tidligere er modtaget klager over lysgener.

Den ekstra lysmængde som følge af udvidelsen, vil være begrænset.

7 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

7.1 UDBRINGNINGSAREALERNE

7.1.1 Miljøteknisk redegørelse

Ejendommen har et udbringningsareal på ca. 30 ha egne og ca. 142 ha tilforpagtede arealer, i alt ca. 172 ha.

Udbringningsarealerne er hovedsageligt beliggende i Aarhus Kommune, men der er også arealer beliggende i Syddjurs, Norddjurs og Skanderborg Kommuner, se nedenstående tabel. Disse kommuner har været inddraget i sagsbehandlingen og er kommet med høringssvar vedrørende driften af arealerne. Høringssvarene er vedhæftet godkendelsen som bilag nr. 4.

Bilag 2 til denne godkendelse viser samtlige arealer som indgår i driften.

Udbringningsarealer	ha Århus kommune	ha Syddjurs kom- mune	ha Skanderborg kommune	Ha Norddjurs Kommune	I alt ha
Ejede	30	0	0	0	30
Forpagtede	106	26	9	1	142
I alt areal til rådighed for udbringning	134	26	9	1	172

Tabel 7.1.1.1: Viser antal ha, som er hhv. ejet og forpagtet, samt beliggenhed på kommuneniveau.

Arealer til udbringning eller afgræsning er forpagtet af følgende ejere:

Navn	Adresse
Århus Kommune	Elevej 62, 8200 Århus N
Århus Kommune	Elevej 58, 8200 Århus N
Helge Enevold Andersen	Hjelmagervej 7, 8541 Skødstrup
Hans Blåkilde Larsen	Sortemosevej 89, 8530 Hjortshøj
Kaj Helmuth Hansen	Tinghøjvej 92, 8541 Skødstrup
Inger Lise Sloth Nielsen	Ny Studstrupvej 15, 8541 Skødstrup
Hans Erik Hansen	Hesselballevej 6, 8530 Hjorthøj
Elsted Menighedsråd	Ørnstrupvej 101, 8520 Lystrup
Henrik Friis	Stjærvej 12, 8660 Skanderborg
Per Jespersen	Stjærvej 43, 8660 Skanderborg
Århus Kommune	Lystrupvej 191, 8240 Risskov

Tabel 7.1.1.2: Liste over ejere af forpagtede arealer.

I henhold til de gældende harmoniregler, som fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsen, må der fra svin højst udbringes gødning svarende til 1,4 DE/ha og for kvæg 1,7 DE/ha, for begge typer gødning dog højst svarende til 170 kg N/ha/år. Harmonikravet er overholdt.

I denne sag er der ikke valgt et specifikt sædskifte for bedriftens arealer. Når der ikke er valgt et specifikt sædskifte i Miljøstyrelsens it-ansøgningssystem, beregner systemet kvælstofudvaskning og fosforfråførsel ud fra referencesædskiftet for den pågældende bedrift. Referencesædskiftet afhænger bl.a. af bedriftstype (kvæg-, svine- eller plantebrug) og jordbundsforhold (sandjord eller lerjord).

Ansøger har oplyst, at arealerne fremover vil blive drevet økologisk. Dette betyder blandt andet, at der ikke vil blive anvendt kunstgødning, og at afgrøderne dermed bliver tilført væsentligt mindre kvælstof end på et konventionelt drevet landbrug. I it-ansøgningssystemet er dette angivet som 100 % reduceret kvælstofnorm. Der stilles vilkår om, at arealerne drives økologisk.

I ansøgt drift udbringes husdyrgødning svarende til 1,46 dyreenheder/ha. Systemet (Farm N) har beregnet DE_{max} til 49,8 Kg N/ha og DE_{rel} til 24,1 Kg N/ha, hvilket betyder at beskyttelsesniveauet mht. nitratudvaskning overholdt.

Der udbringes på bedriftens arealer i alt ca. 23.622 kg N svarende til ca. 247 DE, som dels består af dybstrøelse, svine- og kvæggylle fra Hesselballevej 68, samt en smule rågylle tilkøbt, svarende til 8,7 DE.

Den udbragte mængde husdyrgødning indeholder i alt ca. 3.661 kg P.

7.1.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Alle harmoniarealer er ejede eller forpagtede, og der indgås således ikke aftaler om afsætning af husdyrgødningen.

Nitrat

Ingen af udbringningsarealerne ligger i nitratklasse jf. statens nitratklassekort. Der stilles derfor ingen krav udover harmoni, i forhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for kvælstofbelastning af overfladevand.

Fosfor

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens generelle krav vedrørende fosfor gælder kun for lerjorde som er drænet og beliggende i opland til meget sårbare Natura 2000 områder.

Udbringning

En stor andel af arealerne er beliggende indenfor eller tæt på byzone. Det skal gøres opmærksom på husdyrgødningsbekendtgørelsens § 28, som fastsætter særlige regler for udbringning af husdyrgødning indenfor 200 m af byzone. I den gældende bekendtgørelse må der ikke ske udbringning af husdyrgødning og afgangset biomasse på lørdage samt søn- og helligdage, og der fastsættes særlige krav mht. nedfældning af flydende husdyrgødning indenfor 200 m zonen.

7.1.2.1 Der må på ejendommens ejede og forpagtede arealer, der fremgår af bilag 2 udbringes husdyrgødning svarende til maksimalt 140 kg N/ha og 21,3 kg P/ha pr. planår. Såfremt sammensætningen af organisk gødning udbragt pr. ha pr. år ændrer sig væsentligt i forhold til det ansøgte, skal der indsendes oplysninger herom til kommunen, således at kommunen kan vurdere om indholdet af N og P ligger indenfor rammerne af denne miljøgodkendelse.

7.1.2.2 Godkendelsen forudsætter, at ejendommen drives økologisk.

7.2 KVÆLSTOF OG FOSFOR TIL FJORD & HAV SAMT SØER

7.2.1 Miljøteknisk redegørelse

I Danmark er der udpeget en række internationale naturområder. Områderne betegnes samlet Natura 2000 områder og består af Habitat- og Fuglebeskyttelsesområder, samt Ramsarområder der ligeledes er udpegede som Fuglebeskyttelsesområder. Natura 2000 områderne omfatter bl.a. fjorde og søer, som er særligt udpegede. I udpegningsgrundlaget (de statslige Natura 2000 planer) fastlægges bl.a. sårbarheden overfor tilledning af næringsstofferne kvælstof og fosfor.

Ved godkendelse af et husdyrbrug skal det sikres, at ændringen ikke påvirker Natura 2000 områder negativt. I vurderingen af, om et konkret projekt påvirker et Natura 2000 område skal det sikres, at projektet hverken har en negativ påvirkning i sig selv, eller der samlet set sker en negativ påvirkning af området. Vurderingen følger miljøstyrelsens afskæringskriterier for, hvornår et projekt påvirker et Natura 2000 område negativt.

Vurderingen følger miljøstyrelsens afskæringskriterier for hvornår et projekt påvirker et Natura 2000 område negativt. Husdyrbrugsloven regulerer alene den del af udvaskningen som kan tilskrives husdyrgødningen. Den øvrige udvaskning bliver ikke reguleret via miljøgodkendelsen. Aarhus Kommune har fået konsulentfirmaet Conterra til at udarbejde vurderingen af belastningen med kvælstof og fosfor til overfladevande, herunder både kystvande og søer. Rapporten er vedlagt som bilag 5 til denne godkendelse.

7.2.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Markerne i det ansøgte projekt er beliggende hovedsageligt i vandoplandet til Kalø Vig, som ikke er udpeget Natura 2000 område.

Derudover ligger ca. 34,5 ha i vandoplandene til Grund Fjord og Randers Inderfjord, som afvander til EF-habitatområde 14: Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord, samt Fuglebeskyttelsesområde 15. Der er tale om et meget sårbart område mht. tilledning af kvælstof og fosfor.

I forhold til Natura 2000 søoplande, er der ca. 4,6 ha af udbringningsarealet, der er beliggende indenfor oplandene til Natura 2000 søoplandene Borre Sø, Brabrand Sø, Tåstrup Sø og Årslev Engsø.

Conterras beregninger, vedlagt som bilag 5, viser, at udledningen af kvælstof som følge af den ansøgte udbringning af husdyrgødning ligger på 0, idet husdyrgødningsbidraget beregnes som forskellen i udvaskningen beregnet i FarmN (DEreel), minus udvaskningen fra et standard planteavlsbrug.

Endvidere er det i it ansøgningsystemet beregnet, at der i ansøgt drift er en negativ fosforbalance, hvorfor der heller ikke vurderes at ville være nogen væsentlig påvirkning af Natura 2000 områder med fosfor. Samlet set vurderes der ikke at ville ske en negativ påvirkning af Natura 2000 vandområder ved det konkrete ansøgte projekt.

7.3 UDBRINGNING OG NATUR, HERUNDER PÅVIRKNING AF ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV (BILAG IV ARTER)

7.3.1 Miljøteknisk redegørelse

Arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

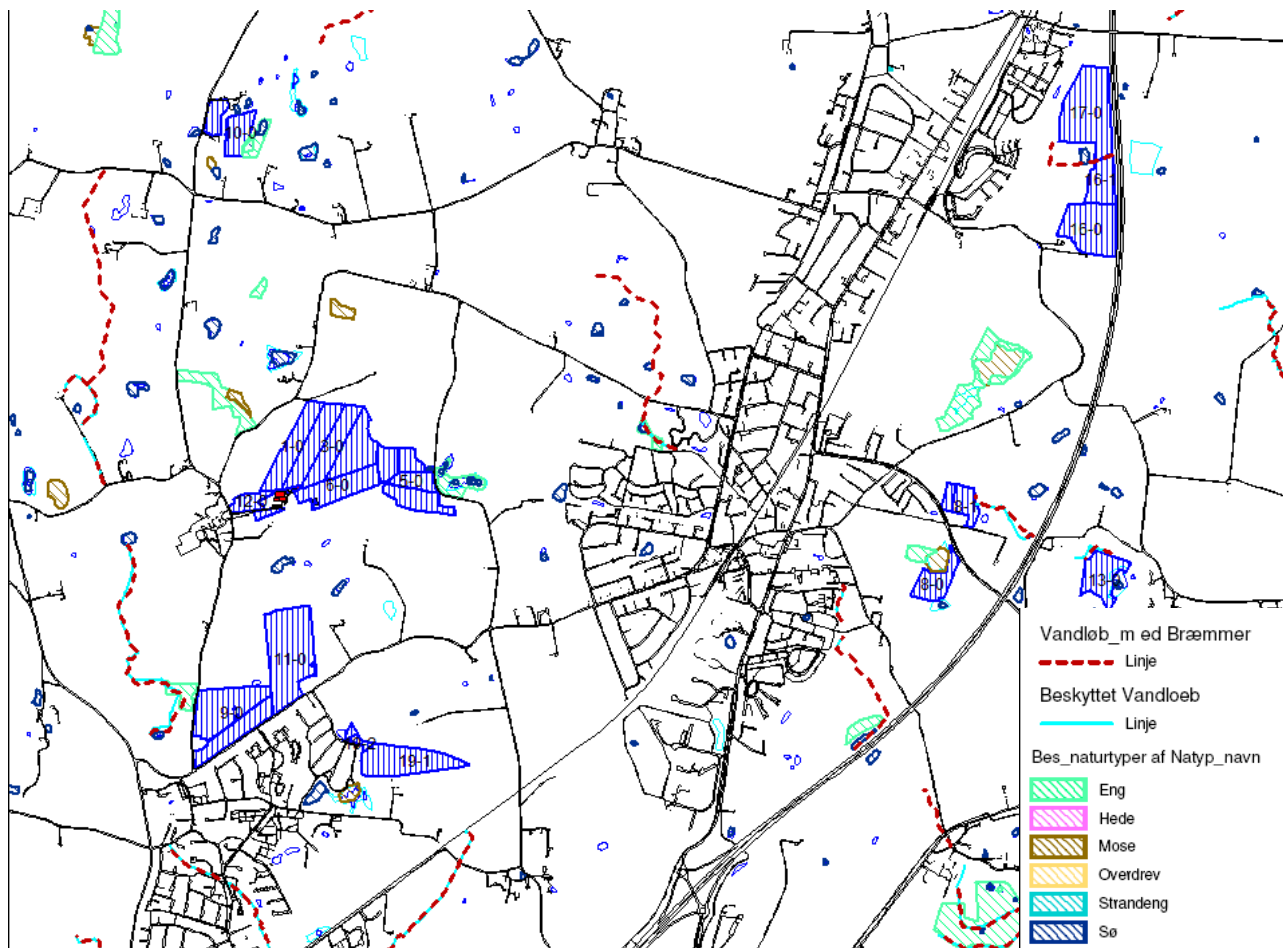
Arealerne grænser på enkelte steder op til beskyttet natur, omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. De beskyttede naturtyper må ikke udsættes for tiltag, der kan ændre tilstanden af floraen på arealet. Dvs. driften må ikke intensiveres.

Beliggenhed af arealerne i nabokommunerne i forhold til natur, skal ses af høringssvarene vedlagt som bilag 4. Ved Syddjurs Kommunes behandling af sagen er der sket en nyregistrering af beskyttet natur. De nyregistrerede områder er markeret med rødt på nedenstående kortudsnit. Arealerne er beliggende på den nordlige del af mark 200-2 samt et lille stykke af mark 200-1.

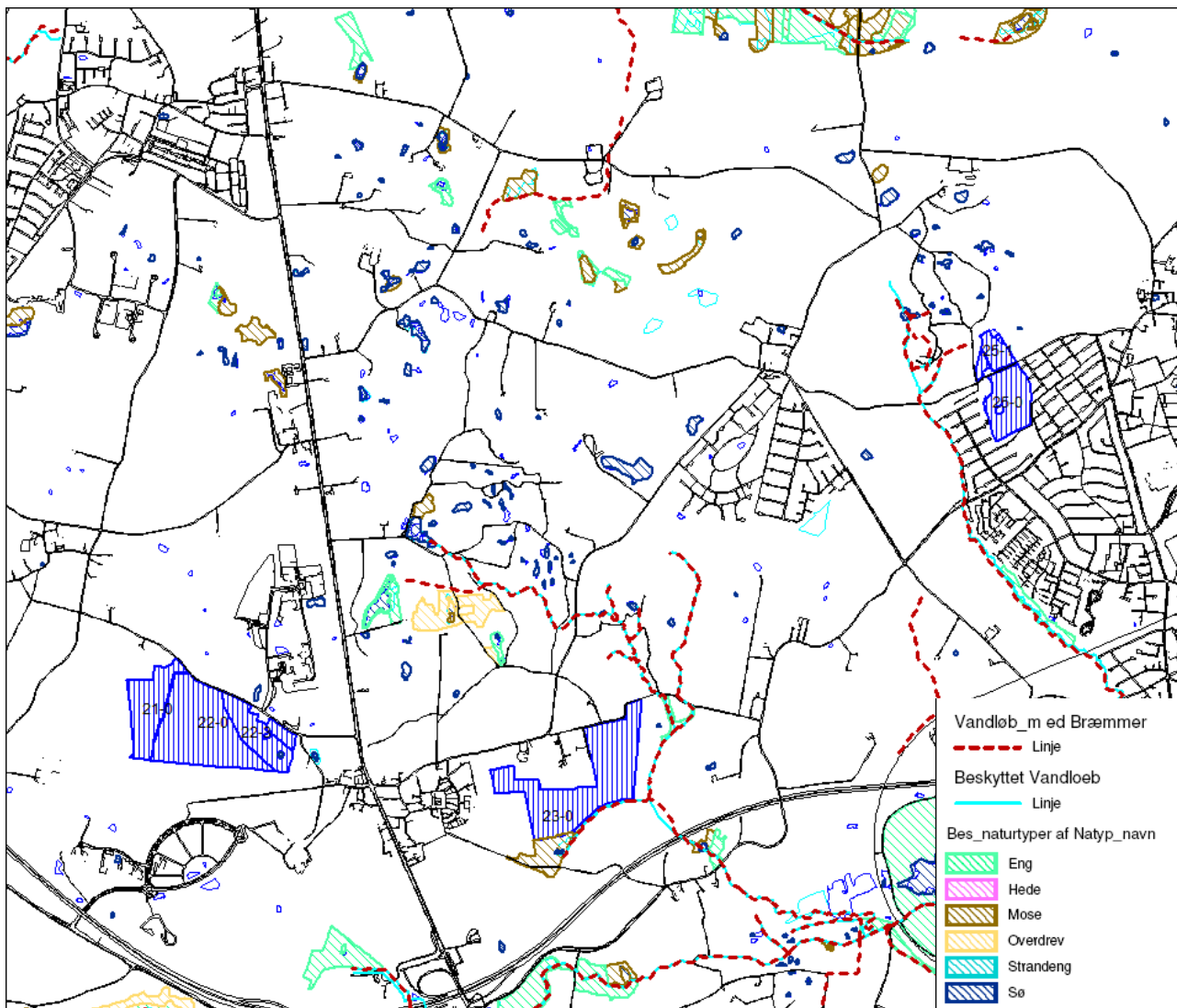

Det er undersøgt, om udbringningsarealerne har hældning ned mod beskyttet natur, der vil kunne forårsage afstrømning af næringsstoffer ved udbringning af husdyrgødning. Dette er ikke fundet at være tilfældet.

Nedenstående kortudsnit med hensyn til arealerne i Aarhus Kommune.

Figur 7.3.1.1: De nordlige udbringningsarealer beliggende i Aarhus Kommune (mørkeblå lodret skravering), samt beskyttet natur. Stiplet rød linje er vandløb omfattet af Lov om randzoner, iflg. Aarhus kommunes registreringer.

Figur 7.3.1.1: De sydlige udbringningsarealer beliggende i Aarhus Kommune (mørkeblå lodret skravering), samt beskyttet natur. Stiplet rød linje er vandløb omfattet af Lov om randzoner, iflg. Aarhus kommunes registreringer.

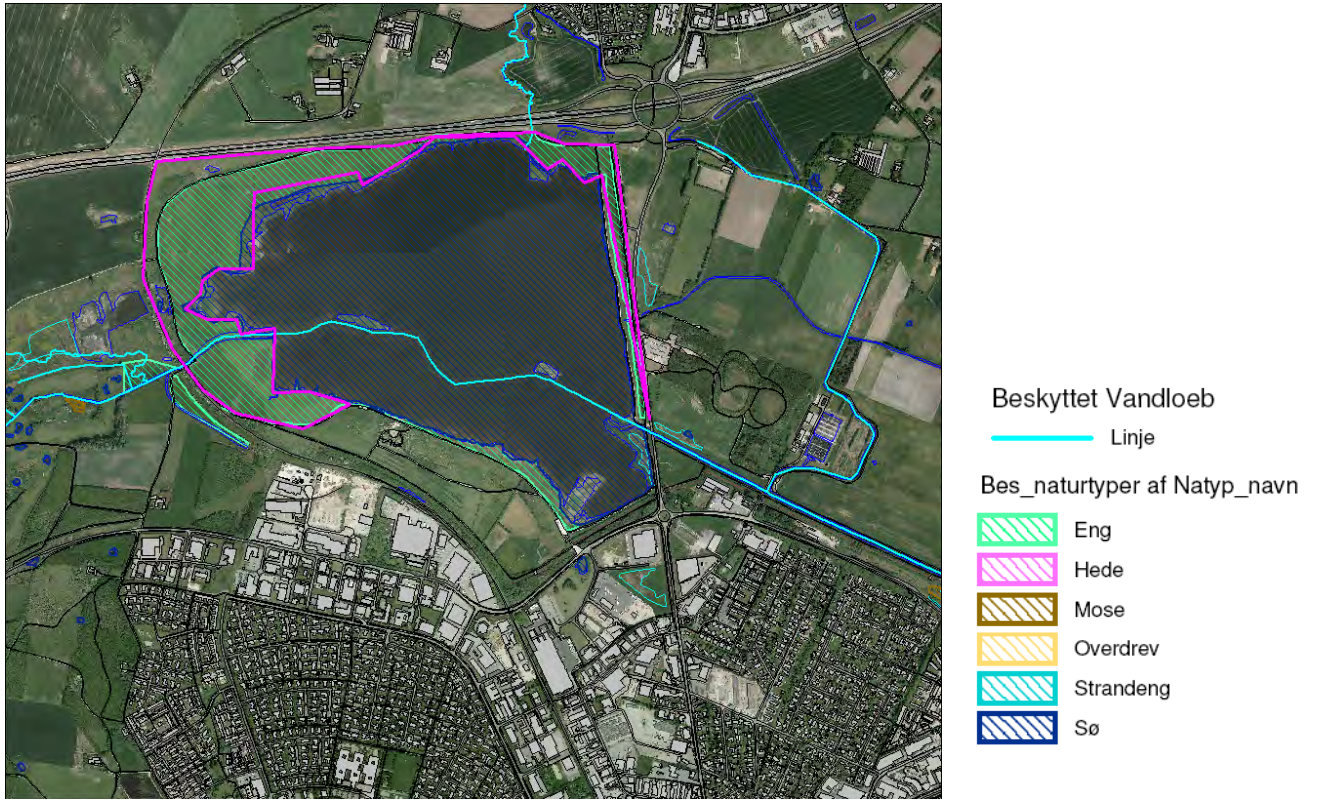
Mark 23-0 er omfattet 10 m bræmme jf. Lov om randzoner, på en ca. 350 m strækning ned mod Lisbjerg Bæk. Derudover er der registreret en lille strækning med åbent vandløb mellem mark 16-1 og 17-0, hvortil bræmmebestemmelsen også skal overholdes.

Der ligger to mindre søer i mark 22-3, som også er omfattet af Lov om randzoner. Med de gældende regler vedrørende Lov om randzoner, vurderer Aarhus Kommune, at driften af arealerne ikke vil kunne medføre forringelse af tilstanden af søer og vandløb, der ligger i forbindelse til markerne.

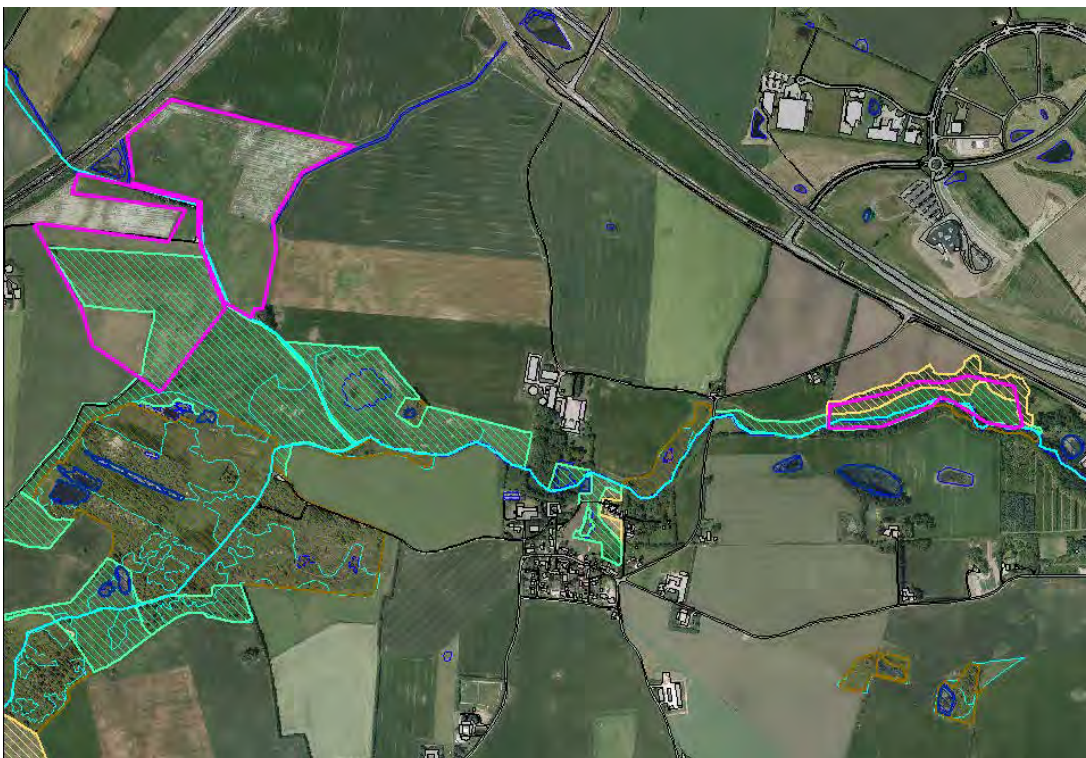
Græsningsarealer

Der er i ansøgningen angivet i alt ca. 102 ha græsningsareal udenfor udbringningsarealerne. Det er angivet at 360 stude, svarende til 174 DE, er udegående i mindst 4 måneder om året på disse arealer.

De med pink omkransede arealer på nedenstående kortudsnit, anvendes som græsningsarealer:

Figur 7.3.1.1: Græsningsarealer ved Egå Engsø (indrammet med pink streg).

Figur 7.3.1.2: Græsningsarealer vest og øst for Kasted (indrammet med pink streg).

Figur 7.3.1.3: Græsningsarealer nord for Tilst (indrammet med pink streg)

Bilag IV- arter

I henhold til § 11 i Habitatbekendtgørelsen kan der ikke gives tilladelse, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan:

- beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, eller
- ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV i alle livsstadier.

På EF-habitatdirektivets bilag IV er der opført en række plante- og dyrearter, der er strengt beskyttede i hele EU. Arterne kaldes i daglig tale for "bilag IV-arter". Den strenge beskyttelse omfatter arterne og deres levesteder, både inden for og uden for Natura 2000-områderne. Arterne er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 29a i henhold til hvilken yngle- eller rasteområder for bilag IV arter ikke må beskadiges eller ødelægges.

I Aarhus Kommune yngler padder som: stor vandsalamander, løvfrø og spidssnudet frø, som er omfattet af EF-habitatdirektivets bilag IV. Der forefindes ikke plantearter i Aarhus Kommune, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Aarhus Kommune er ikke bekendt med fund af bilag IV arter på de ansøgte udbringningsarealer eller i en sådan nærhed, at udbringningen af husdyrgødning kunne påvirke arterne i en negativ retning.

7.3.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Græsningsarealerne er i vidt omfang omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, se ovenstående kortudsnit. Dette betyder, at der ikke må ske tilstandsændringer på arealerne. Derfor stilles der vilkår om græsningstryk på max. 1 DE/ha på de beskyttede naturarealer, i udbindingsperioden. Der må på intet tidspunkt være et større græsningstryk på de beskyttede arealer. Såfremt Kommunen konstaterer at græsningstrykket på 1 DE/ha er mere end naturområderne kan bære, kan kommunen pålægge at græsningstrykket skal reduceres. Der må endvidere ikke tilskudsfordres i indhegningerne hvor de beskyttede arealer findes, udover at der må tildes halm, hø eller wrap på arealet maksimalt 7 dage op til indfangning. Tilskud af vitaminer og mineraler må gives løbende.

Der må heller ikke sprøjtes, gødskes eller foretages øvrige indgreb, som kan ændre tilstanden af de naturbeskyttede arealer.

Vilkår:

- 7.3.2.1 I indhegninger som omfatter beskyttet natur, jf. ovenstående kortudsnit figur 7.3.1.1, 7.3.1.2 og 7.3.1.3, må der på intet tidspunkt være et græsningstryk, der overstiger 1 DE/ha. Såfremt Kommunen konstaterer at græsningstrykket på 1 DE/ha er mere end naturområderne kan bære, kan kommunen pålægge at græsningstrykket skal reduceres.
- 7.3.2.2 Der må ikke tilskuds fodres i indhegningerne med beskyttede arealer, bortset fra at der må tildeles halm, hø eller wrap til dyrene i op til 7 dage op til indfangning af dyrene.

7.4 KVÆLSTOF TIL GRUNDEVAND

7.4.1 Miljøteknisk redegørelse

Conterra har udarbejdet en rapport vedrørende udvaskning til grundvandet fra den ansøgte drift af arealerne. Rapporten er vedhæftet som bilag 5 til miljøgodkendelsen.

7.4.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Der ligger arealer indenfor nitratfølsomme indvindingsoplande (NFI), omfattet af indsatsplan, samt NFI som endnu ikke er zonerede. Da udvaskningen til grundvandet fra den ansøgte drift er beregnet til at ligge under 50 mg N/l, vurderes det ansøgte ikke at være i strid med miljømålene for kvaliteten af grundvand.

7.5 AREALER I ANDEN KOMMUNE

7.5.1 Miljøteknisk redegørelse

Der indgår i ansøgningen udbringningsarealer beliggende i Syddjurs, Norddjurs og Skanderborg Kommuner. Disse kommuner har været inddraget i sagsbehandlingen og er kommet med høringssvar vedrørende driften af arealerne. Høringssvarene er vedhæftet godkendelsen som bilag nr. 4.

7.5.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Syddjurs, Norddjurs og Skanderborg Kommuner har vurderet sagen ud fra de forudsætninger som ansøgningen beror på, og har ikke fundet at der bør stilles yderligere vilkår i forhold til driften af arealerne i de pågældende kommuner.

8 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik til at nedbringe eventuelle gener fra stalde og husdyrgødningsopbevaringsanlæg mm.

BAT (Bedst Tilgængelige Teknik) er en fællesbetegnelse for teknikker og teknologier, som kan begrænse forurening fra stalde eller lager. BAT- begrebet dækker endvidere over teknikker og teknologier til begrænsning af vand- og energiforbruget.

Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

Redegørelsen omfatter:

- Management
 - Beskrivelse af hvilke ledelses- og kontrolrutiner der anvendes for at styre husdyrbrugets miljøforhold herunder de anvendte teknologier
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
 - Foder
 - Staldindretning
 - Forbrug af vand og energi
 - Opbevaring/behandling

Miljøstyrelsen har vurderet, at kommunalbestyrelsen har sikret sig, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af BAT, såfremt kommunalbestyrelsen foretager sig følgende:

- Anvender de vejledende emissionsgrænseværdier for ammoniak og fosfor og i vurderingen i godkendelsen begrundet, hvorfor de af ansøger valgte teknikker og teknologier lever op til, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af BAT.
- Fastsætter vilkår til de teknikker og teknologier, som ansøger har valgt.
- Anvender de vejledende retningslinjer om nitrat og ammoniak i forbindelse med udbringning godkendelsen, samt begrundet, hvorfor det vurderes, at den generelle regulering er BAT for så vidt angår disse parametre.
- Vurderer og fastsætter vilkår om vand, energi og management.

8.1 ANSØGERS BAT-REDEGØRELSE

8.1.1 Ammoniak

For anlægget (husdyrhold, stald og lager) defineres kravet om BAT som en maksimal emissionsgrænse afhængig af udvidelsens størrelse og afhængig af, om udvidelsen sker i nyt eller eksisterende byggeri. Emissionsgrænserne er fastlagt i BAT- standardvilkår udarbejdet af miljøstyrelsen⁶ og omfatter bl.a. grænseværdier for udledningen af ammoniak og fosfor. Heraf findes bl.a. standardvilkår for slagtesvin og malkekvæg, såvel i- som udenfor gyllebaserede staldsystemer. Miljøstyrelsen har dog ikke udarbejdet BAT standardvilkår for økologisk produktion af slagtesvin og kødkvæg, som der er søges om.

Økologisk produktion har andre hensyn der skal inddrages, i forhold til hvilke teknologier der kan anvendes, og derfor finder Miljøstyrelsens standardvilkår ikke anvendelse.

⁶ Vejledende emissionsgrænseværdier ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Miljøministeriet, Miljøstyrelsen. Maj 2011

I henhold til vejledning til husdyrbrugloven er der ingen lovlige tekniske virkemidler der kan reducere ammoniakemissionen fra stalde ved økologisk drift.

I ansøgningen er så stor en andel af dybstrøelsen som muligt udbragt direkte uden mellemlagring og ved udvidelsen af stalden med gyllesystem er valgt gulvet med den lavest mulige fordampning.

Økologiske produktioner har ikke de samme muligheder som ved de konventionelle og endelig er der jo en ret begrænset produktion, hvor studene endog går ude en stor del af året.

I det her tilfælde må BAT for ammoniakfordampningen være lig den aktuelle fordampning, når BAT teknologi er inddraget i videst muligt omfang. I ansøgningen her er så stor en andel af dybstrøelsen som muligt udbragt direkte uden mellemlagring og ved udvidelsen af stalden med gyllesystem er valgt gulvet med den lavest mulige fordampning.

Kalvehytter til kalve og stude er valgt i forhold til dyrevelfærd, men også fordi det vil blive alt for dyrt med et gyllebaseret system til så få dyr, som kun er på stald om vinteren.

Valg af staldsystemer i nye stalde

I den nye staldforlængelse til kvægstalden vil der blive etableret fast gulv med dræn og skraber, til opfyldelse af BAT-kravet vedr. ammoniak. Faste drænedede gulve forventes at reducere ammoniakemissionen med 50 % i de stalde hvor teknologien installeres.

Eksisterende stalde

De eksisterende stalde er indrettet med dybstrøelse og fast gulv med skraber hos kalve og stude, samt fast gulv med spalter hos grisene.

Der er ingen planer om renovering af eksisterende staldanlæg inden for den 8 årige periode, hvorefter kommunalbestyrelsen skal foretage den første regelmæssige revurdering af det miljøgodkendte.

Beregnet ammoniakfordampning/emissionsgrænseværdier

Ammoniakfordampningen fra de valgte staldsystemer er beregnet som fremgår af følgende tabel:

Produktion	Staldsystem	Antal	Ammoniakfordampning
Slagtesvin	Delvist fast gulv (gylle)	800 (15- 115 kg)	281 kg N/år
Kalve	Dybstrøelse	90 årsdyr	165 kg N/år
Stude	Gylle + dybstrøelse	360 årsdyr	2113 kg N/år

Tabel 8.1.1.1: Ammoniakfordampning på baggrund af normal for det pågældende staldsystem.

Ammoniakfordampningen er i alt 2.559 kg N

8.1.1.1 Kommunens vurdering af BAT ift. ammoniak

Ansøger finder, at BAT værdien for ammoniakemissionen bør være lig med den reelle fordampning af ammoniak fra de valgte staldsystemer, med baggrund i følgende forhold:

- Miljøstyrelsen har ikke udarbejdet BAT standardvilkår for økologisk produktion af slagtesvin og kød-kvæg, som der er søges om.
- Økologisk produktion har andre hensyn der skal inddrages, i forhold til hvilke teknologier der kan anvendes, og derfor finder Miljøstyrelsens standardvilkår ikke anvendelse.
- Der er anvendt BAT tiltag, i kraft af at tilbygningen til kvægstalden etableres med fast gulv med dræn og skraber.
- Den eksisterende slagtesvinestald er med delvis spaltegulv (50-75 % fast), hvilket lever op til BAT.
- En så stor andel af dybstrøelsen som muligt udbringes direkte, uden mellemlagring, hvorved ammoniakemissionen fra anlægget reduceres.
- Det er ikke rentabelt at indføre yderligere BAT tiltag, idet der er tale om en begrænset produktion, hvor studene endog går ude en stor del af året.

- I henhold til vejledning til husdyrbrugloven er der ingen lovlige tekniske virkemidler der kan reducere ammoniakemissionen fra stalde ved økologisk drift.

Kommunen vil hertil tilføje, at Miljøstyrelsen for dyr på dybstrøelsessystemer ikke har defineret vejledende emissionsgrænseværdier for BAT, hvorfor de aktuelle normtal for ammoniakfordampningen fra staldsystemet må anvendes som grænseværdi. Dog med undtagelse af nye anlægsdele, hvor det iflg. Miljøstyrelsen er BAT at vælge et staldsystem hvor anvendelsen af dybstrøelse er begrænset til lejearealet.

Kommunen finder det i den konkrete sag ikke proportionalt at stille krav til den eksisterende del af anlægget, da der ikke findes nogen proportionale virkemidler til at nedbringe ammoniakemissionen på de eksisterende dele af anlægget.

Den beregnede ammoniakfordampning i it ansøgningen er på ca. 1.758 kg N/år. Dette er mindre end den af ansøger beregnede fordampning fra anlægget, som ligger på ca. 2.559 kg N/år. Dette skyldes at dyrene er udegående en del af året, hvilket fastholdes med vilkår 4.1.2.5 i denne godkendelse.

I forhold til en proportionalitetsvurdering i den konkrete sag, finder kommunen det kun relevant at stille krav til de dele af staldanlægget som udvides, dvs. udvidelsen af kvægstalden og kalvehytterne. Begge disse lever i sig selv lever op til BAT. Aarhus Kommune finder, med de fastholdende vilkår om brug af staldsystem, at den godkendte drift af husdyrbruget er BAT, idet det vurderes at ansøger i videst muligt omfang har implementeret BAT.

8.1.2 Fosfor

De teknikker og teknologier, der er rettet mod at reducere tilførslen af fosfor til udbringningsarealerne omfatter enten fodringsteknikker (fasefodring, fytasetilsætning, sammensætning af foderet) der mindsker husdyrgødningens indhold af fosfor, eller separeringsteknikker, der medfører, at den mest fosforholdige del af husdyrgødningen kan afsættes til udbringning på andre arealer eller til forbrænding eller afgangning i biogasanlæg.

Det er økologiske grise som derfor ikke må få tilsat fytase til foderet. Der er derfor ikke de samme muligheder for at sænke fosforindholdet i foderet her som hos konventionelle besætninger. Foderet fremstilles på gården, hvilket i sig selv bevarer en større andel af den naturlige fytase intakt. Samtidig er det en størrelsesmæssigt meget begrænset besætning af svin og det generelle beskyttelsesniveau er så rigeligt overholdt for fosfor. Der er ca. balance mellem tilførsel af fosfor og bortførsel med afgrøderne.

Miljøstyrelsen har ikke fastlagt vejledende BAT- standardvilkår med hensyn til fosfor for kvæg. Det skyldes, at foderets indhold af fosfor overstiger koens fysiologiske behov selv om der ikke tilføres mineralsk fosfor til foderet.

Foderet kan være sammensat af kornarter, græs, sojaskrå, rapsskrå samt solsikkekrå og skaldele fra korn. Især er indholdet af fosfor højt i proteinfodermidlerne sojaskrå, rapsskrå og solsikkekrå. Fodermidlernes naturlige høje indhold af fosfor vil derfor i mange tilfælde begrænse muligheden for at optimere fosfortildelingen i praksis.

Det vurderes på baggrund heraf, at BAT med hensyn til fosfor i kvægbesætninger er den gængse sammensætning af foderet repræsenteret ved de normtal Husdyrgodkendelse.dk anvender til beregning af fosforindholdet i foderet.

8.1.2.2 Kommunens vurdering af BAT ift. fosfor

Kommunen finder, at ansøgers redegørelse for muligheden for anvendelse af BAT med hensyn til fosfor, er fyldestgørende.

BAT værdi for fosfor vurderes derfor at være lig med de aktuelle værdier, hvilket for kvæg er beregnet til 21,9 kg P/DE for svinegyllen og 16,5 kg P/DE for kvæggyllen ab lager.

8.1.3 Vandforbrug

Vandforbruget afhænger af de driftmæssige forhold på den enkelte ejendom.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT- standardkrav vedr. vandforbrug.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre følgende:

- rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch. Til svineopstaldning løber spulevand typisk ned i gyllesystemet, og det er derfor vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt. I fjerkræstalde er det også vigtigt at finde balancen mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.
- udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- registrering af vandbrug gennem måling af forbrug, og
- detektering og reparation af lækager.

Der anvendes følgende tiltag på ejendommen med henblik på vandbesparelse:

Vask af stalde

- Ved vask af stalde anvendes iblødsætning, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand.
- Der anvendes endvidere vandbesparende dysere.

Både iblødsætning og vask med højtryksrensere samt vandbesparende dysere reducerer vandforbruget ved vask.

Vanding af dyr

- Der anvendes vandkopper i staldene, som ikke medfører spild af vand i samme omfang som drikkeventiler.
- Der anvendes drikkekar i staldene, som ikke medfører spild af vand i samme omfang som drikkeventiler.

Vandrør og slanger i stalde

- Der er stophaner på vandslanger.
- Staldene kontrolleres dagligt for utætheder på vandrør og små reparationer udføres med det samme.

Markvanding

-

Registrering af vandforbrug

- Vandforbruget opgøres en gang om året i forbindelse med årsregnskabet.

Det vurderes, at den ansøgte husdyrproduktion med de ovenfor beskrevne tiltag lever op til kravene vedr. BAT i BREF-dokumentet.

8.1.4 Energi

Energiforbruget afhænger af de driftmæssige forhold på den enkelte ejendom, herunder hvilke teknologiske løsninger, der anvendes til begrænsning af forurening.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT- standardkrav vedr. energiforbrug.

Ifølge EU's referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion er det BAT at anvende følgende:

- Optimering af udformningen af ventilationssystemet i mekanisk ventilerede stalde for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren. Undgåelse af modstand i ventilationssystemer gennem hyppig eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans.
- Anvende lavenergi-belysning.

Ved opførelse af det nye staldanlæg er der fokuseret på de nedenfor beskrevne energibesparende løsninger. I eksisterende stalde vil der i takt med den løbende udskiftning blive valgt tilsvarende løsninger, hvor disse er mulige at integrere. Flere af tiltagene er allerede iværksat i eksisterende stalde.

Lys:

- Lyset slukkes når stalddene forlades.
- Der anvendes lysstofrør i alle stalde.
- Udendørs belysning er censorstyret.

Ventilation:

- Kvægstaldene er naturligt ventilerede og der er forbruges derfor ikke energi til ventilationsanlæg

Der er p.t. ikke planer om at udskifte ventilationsanlægget i de eksisterende stalde med ventilation. Vil der blive behov for det, vil der blive valgt et strømbesparende system, såfremt det er foreneligt med ventilationsbehovet i stalddene.

Korntørring:

- Korntørring foretages mest mellem kl. 9.00 og 19.00 i høstsæsonen, hvor der typisk er den laveste luftfugtighed på året. Herved bliver energiforbruget mindst muligt.
- Kornrensning sker inden korntørring.
- Der undgås korntransport med blæser.

Foderblanding:

- Der er ur-styring på blandedanlægget til grisene.
- Blandeanlægget vedligeholdes løbende.

Udfodring:

- Dimensioneringen er korrekt.
- Anlægget efterses og vedligeholdes jævnligt

Transport:

- Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås.

Varme:

Der benyttes normalt ikke varme i stalddene. Det kan dog blive nødvendigt at opvarme svinestalden for udtørring inden indsætning af nyt hold, men det er meget beskedent, hvad der bruges til det.

Det vurderes at den ansøgte produktion på baggrund af ovenstående tiltag lever op til kravet om BAT.

8.1.5 Management

Management på ejendommen handler om at tilrettelægge arbejdet, så produktionen kører optimalt, samtidig med at forurening begrænses og anvendelsen af hjælpestoffer minimeres.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT-standardkrav vedr. management.

I henhold til EU's BREF notat af juli 2003 er godt landmandskab en vigtig del af BAT. I henhold til dokumentet er det på svinebrug BAT at:

- Identificerer og implementere uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale.
- Føre journal over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder, opstået spild og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne.
- Have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser.
- Iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftklar stand, samt at faciliteterne holdes rene.
- Planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild, samt
- Planlægge gødning af markerne korrekt.

Der findes ingen EU standarder om BAT vedr. management for kvæg.

På ejendommen anvendes følgende ledelses- og kontrolrutiner med henblik på styring af husdyrbrugets miljøforhold:

- Alle ansatte introduceres grundigt til nye arbejdsopgaver.
- De ansatte deltager i lovpligtige efteruddannelseskurser.

- Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.
- Der er opsat vandur.
- Månedlig opgørelse fra energiselskabet.
- Der udarbejdes effektivitetsrapporter over forbruget af foder
- I besætningen udføres der endagsfoderkontrol. Forbruget af foder følges løbende.
- Foderplaner revideres 1-2 gange om året med foderkonsulent for at sikre optimal foderudnyttelse.

- Der vil blive ophængt beredskabsplan, der beskriver forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, udslip af gylle eller brand.

- Staldene gennemgås dagligt med henblik på at opdage lækager.
- Der foretages løbende service på ventilationsanlæg/foderanlæg, elkabler og pumper.
- Alle elinstallationer efterses hvert 5. år.
- Der foretages rengøring af stalde og ventilationsanlæg efter fastlagt plan.
- Anlæg og tekniske installationer renses, vedligeholdes og udskiftes i en sådan grad, at det sikrer korrekt brug og effekt.
- Gyllebeholdere følger reglerne for kontrol minimum hvert 10. år.
- Der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderen
- Alle aktiviteter planlægges grundigt. Anlægget er indrettet på en logistisk optimal måde for transporter til og fra ejendommen såvel som den interne fordeling.
- Affald fjernes løbende fra ejendommen.
- Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning i form af mark og gødningsplan. Planen anvendes til at dokumentere husdyrbrugets størrelse og forbrug af gødning. Dette er lovkrav i Danmark

Det vurderes, at ejendommen med ovenstående driftsrutiner lever op til kravet om BAT vedr. management/godt landmandskab i henhold til BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion).

8.1.6 Opbevaring af husdyrgødning

Husdyrgødning opbevares på følgende vis:

Gylle:

- Beholderen/Beholderne er opført af bestandige og for fugtighed vanskeligt gennemtrængelige materialer. Beholderen/Beholderne er dimensioneret i forhold til kapaciteten, således at den kan modstå påvirkninger i forbindelse med omrøring, overdækning og tømning.
- Der er velfungerende flydelag på beholderne. Der føres lovpligtig logbog for beholdere med flydende husdyrgødning jf. de beskrevne regler i vejledning ” Logbog for beholdere med flydende husdyrgødning” med tilhørende skemaer. Herved sikres en løbende kontrol med om flydelaget opfylder kravene.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Det sikres endvidere, at der senest 14 dage efter omrøring/udbringning er genetableret flydelag.

Fravalg af overdækning på gyllebeholdere

Der er fravalgt overdækning på nye og eksisterende gyllebeholdere, idet det aldrig har været et problem at etablere et godt og tæt naturligt flydelag.

Der er anvendt følgende teknikker i forbindelse med opbevaring af den faste gødning:

- Markstakke med dybstrøelse overdækkes, jf. reglerne i §8 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.
- Markstakken er placeret således at lugt og fluer ikke vil genere naboer.

8.1.7 Udbringning af husdyrgødning

De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod at begrænse det tidsrum, i hvilket den mineralske del af kvælstofindholdet i gyllen er i kontakt med luften, eller sikrer, at den mineralske del forbliver på opløst form. Konkret omfatter det teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere PH- værdi (svovlsyrebehandling).

En stor del af de virkemidler, der kan reducere ammoniak tabet i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er allerede implementeret via husdyrgødningsbekendtgørelsen, der fastsætter generelle regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. For udbringning af husdyrgødning gælder således følgende:

- Regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage)
- Gylle skal som minimum udbringes med slæbeslanger (bredspredning forbudt)
- Gylle der udbringes på sort jord (ubevokset mark) skal være nedbragt senest 6 timer efter udbringning.
- Fra 1. januar 2011 skal al udbringning af husdyrgødning på sort jord og græsmarker ske ved nedfældning. Der er dog visse undtagelser for økologiske berdrifter.

En yderligere reduktion af ammoniakfordampningen ved udbringning af husdyrgødning vil kunne nås ved krav om nedfældning af al husdyrgødning eller ved tilsætning af svovlsyre til husdyrgødningen.

Miljøstyrelsen har imidlertid vurderet, at de samfundsøkonomiske omkostninger ved nedfældning af husdyrgødning er uforholdsmæssige høje, da nedfældning af husdyrgødning kan give skader på afgrøderne og dermed udbyttetab. Desuden vil nedfældning føre til øget udledning af drivhusgasser.

Tilsvarende vurderer miljøstyrelsen, at svovlsyrebehandling af gylle er en uforholdsmæssig dyr teknologi at indføre alene af hensyn til miljøeffekten i marken.

På denne baggrund vurderer Miljøstyrelsen at gældende lovgivning vedr. udbringning er BAT.

Kvælstof er et vigtigt plantenæringsstof. Optimal udnyttelse af de tilførte næringsstoffer med gyllen medføre mindre udvaskning af kvælstof til grundvand og overfladevand. Teknikker til reduktion af kvælstof er derfor rettet mod at øge afgrødernes optagelse af kvælstof. Der er følgende teknikker:

- Teknikker til optimal fordeling af husdyrgødningen i marken
- Teknikker, som er målrettet mod at tilbageholde mineraliseret kvælstof i jorden udenfor afgrødernes vækstsæson
- Teknikker, som øger husdyrgødningens andel af mineralsk kvælstof i forhold til organisk kvælstof.

En stor del af de teknikker, der kan reducere udvaskningen af kvælstof i marken er allerede implementeret via husdyrgødningsbekendtgørelsen. Eksisterende lovgivning der tager sigte på at reducere udvaskningen af kvælstof er:

- Fastsatte harmonikrav (dvs. hvor meget husdyrgødning der må udbringes pr. ha).
- Regler for hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes.
- Regler for hvor meget kvælstof der må tilføres den enkelte afgrøde totalt.
- Regler for hvor stor en andel af kvælstoffet der skal udnyttes i husdyrgødningen.
- Krav om udarbejdelse af mark- og gødningsplaner.

En yderligere reduktion af tabet af nitrat fra marken vil kunne opnås ved nedfældning eller separation af husdyrgødningen og afsætning af den faste fraktion til biogasanlæg eller forbrænding.

Miljøstyrelsen har imidlertid vurderet, at de samfundsøkonomiske omkostninger ved nedfældning af husdyrgødning er uforholdsmæssige høje, da nedfældning af husdyrgødning kan give skader på afgrøderne og dermed udbyttetab. Desuden vil nedfældning føre til øget udledning af drivhusgasser.

På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at det niveau, som er opnåeligt ved eksisterende lovkrav er BAT.

8.2 KOMMUNENS VURDERING AF ANVENDELSE AF BAT:

Ammoniak og staldindretning

Samlet set anser Aarhus Kommune de valgte teknologier vedr. staldindretning for at være BAT.

9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

I dette kapitel beskrives og vurderes hvordan ansøger agter at gennemføre egenkontrol og management. Desuden beskrives de dokumenter og registreringer, som ansøger skal præstere for at dokumentere at vilkår i miljøgodkendelsen er overholdt.

Det skal bemærkes, at kommunen har adgang til CHR-registeret, til registeret med gødningsregnskaber og til støtteansøgninger vedr. enkeltbetaling m.v.

9.1 Miljøteknisk redegørelse

Husdyrbruget varetager selv en del af kontrollen med den daglige drift som er følgende:

Der udarbejdes obligatorisk gødningsplan med følgende gødningsregnskab
Bedriftens egenkontrol består primært af det lovpligtige gødningsregnskab, produktionsopgørelser i markbrug og dyrehold, driftsregnskab samt egne løbende registreringer.
Alle dyr er økologiske er dermed underlagt de krav der gælder for økologiske produktioner.

Gennemsyn af alle el-installationer hvert 5. år.

Årligt eftersyn af ventilationsanlæg/fodringsanlæg.

Vand- og elforbruget vil blive fulgt løbende med henblik på at lokalisere eventuelle opståede fejl samt vurdere på muligheden for at reducere forbruget.

De tekniske installationer og hjælpemidler kontrolleres løbende for at imødegå driftsforstyrrelser og uheld.

- Føring af logbog over flydelag i gyllebeholder
- 10 års kontrol af gyllebeholdere
- Udarbejdelse af mark- og gødningsregnskab
- Udarbejdelse af foderplan

Fra tank pumpes til gyllevogn med traktordreven læssekran (sugepumpe). Ved overpumpning til lastbil suges tilsvarende med læssekran. Al læsning overvåges.

Det vurderes at risikoen for gylleulykker er minimal.

9.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

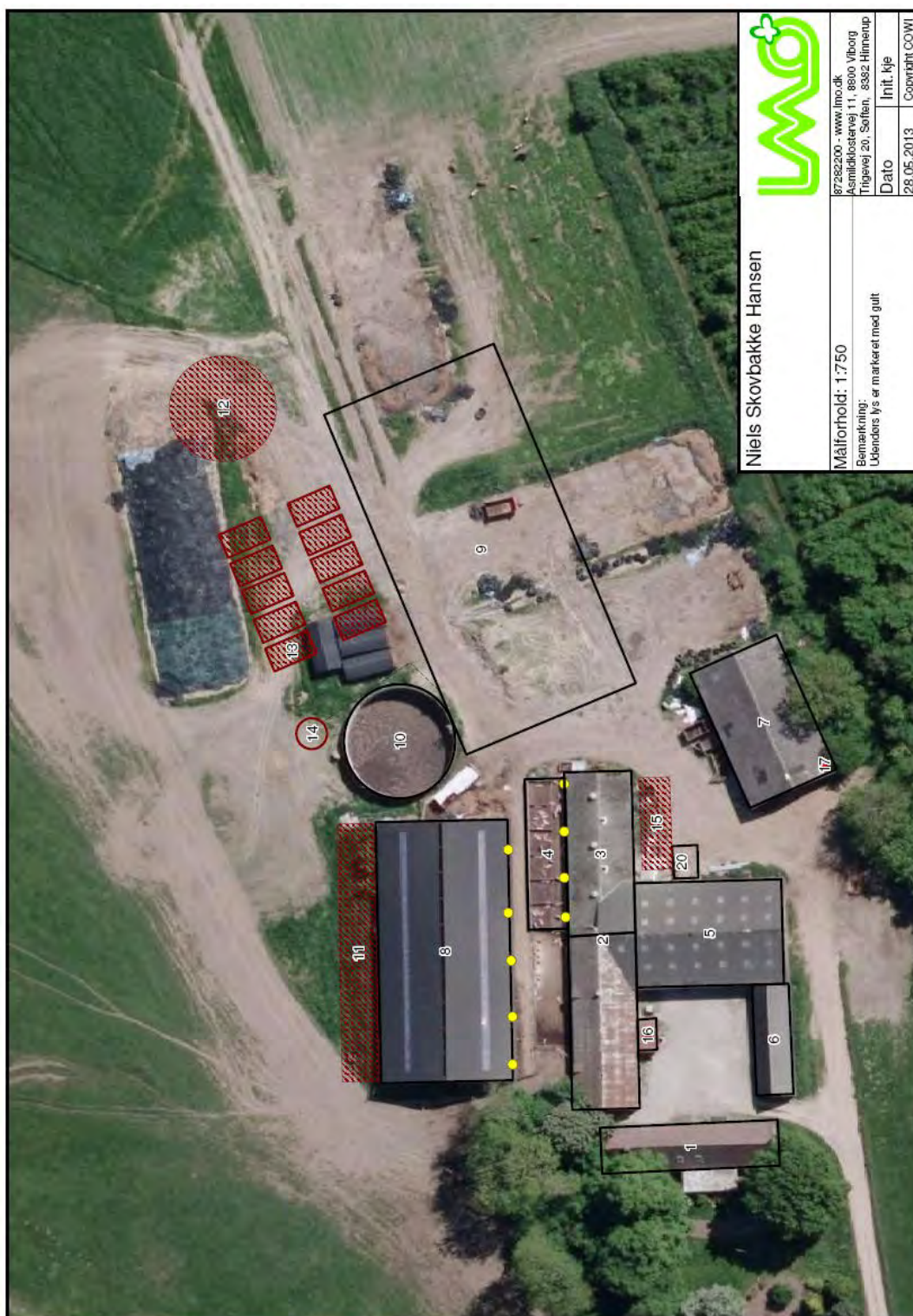
Aarhus Kommune vurderer, at egenkontrol er en af de bedste måder at undgå unødigt ressourceforbrug.

Der er tidligere i godkendelsen stillet vilkår til egenkontrol.

Vilkår:

8.2.2.1 Der skal mindst én gang om året udarbejdes en foderplan i samarbejde med en konsulent. Foderplaner skal opbevares i 5 år.

BILAG 1 – SITUATIONSPLAN

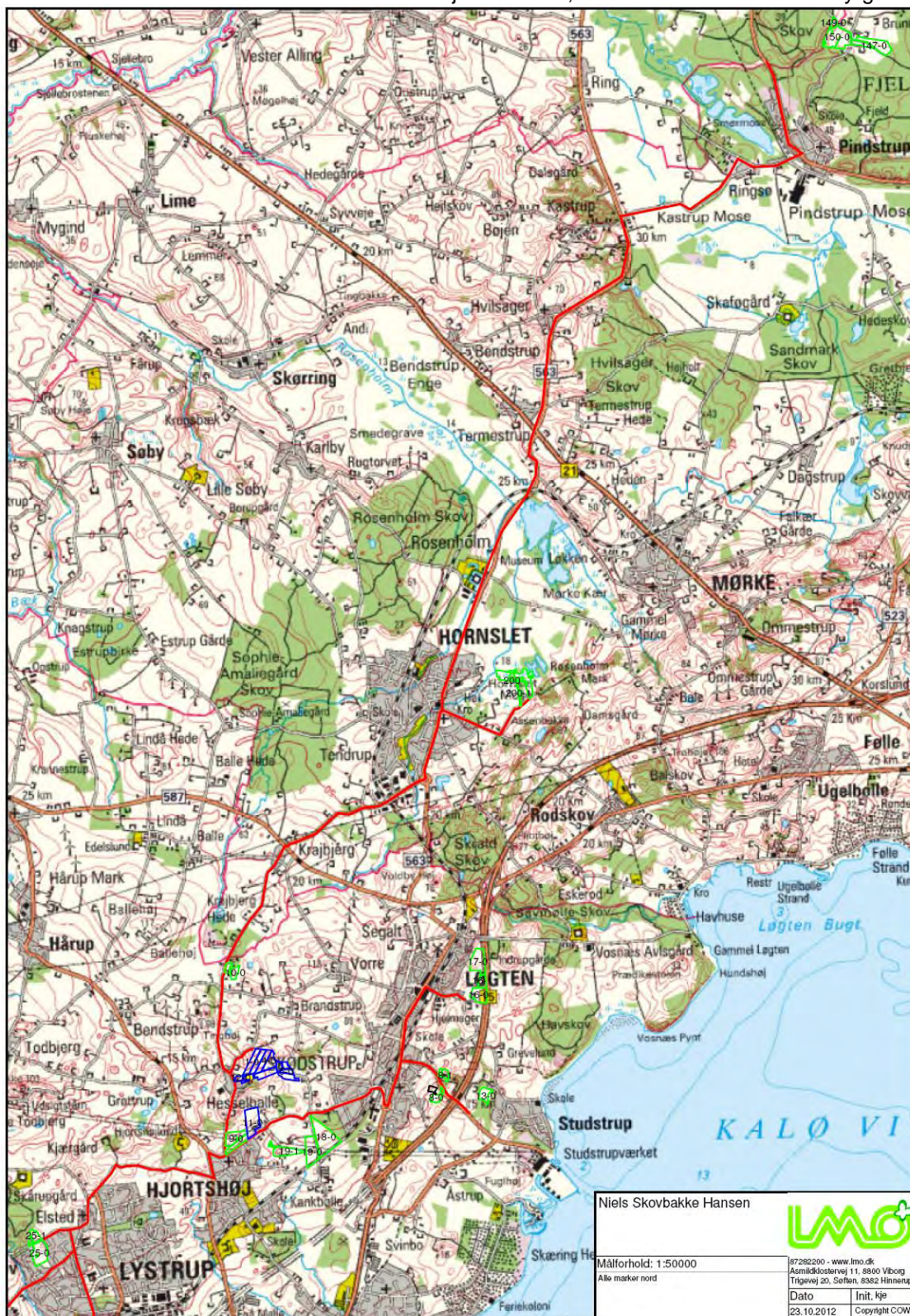
Se detaljerne om de enkelte anlæg på næste side.

Bygningssekema for bygninger på Hesselballevej 68, 8530 Hjortshøj.

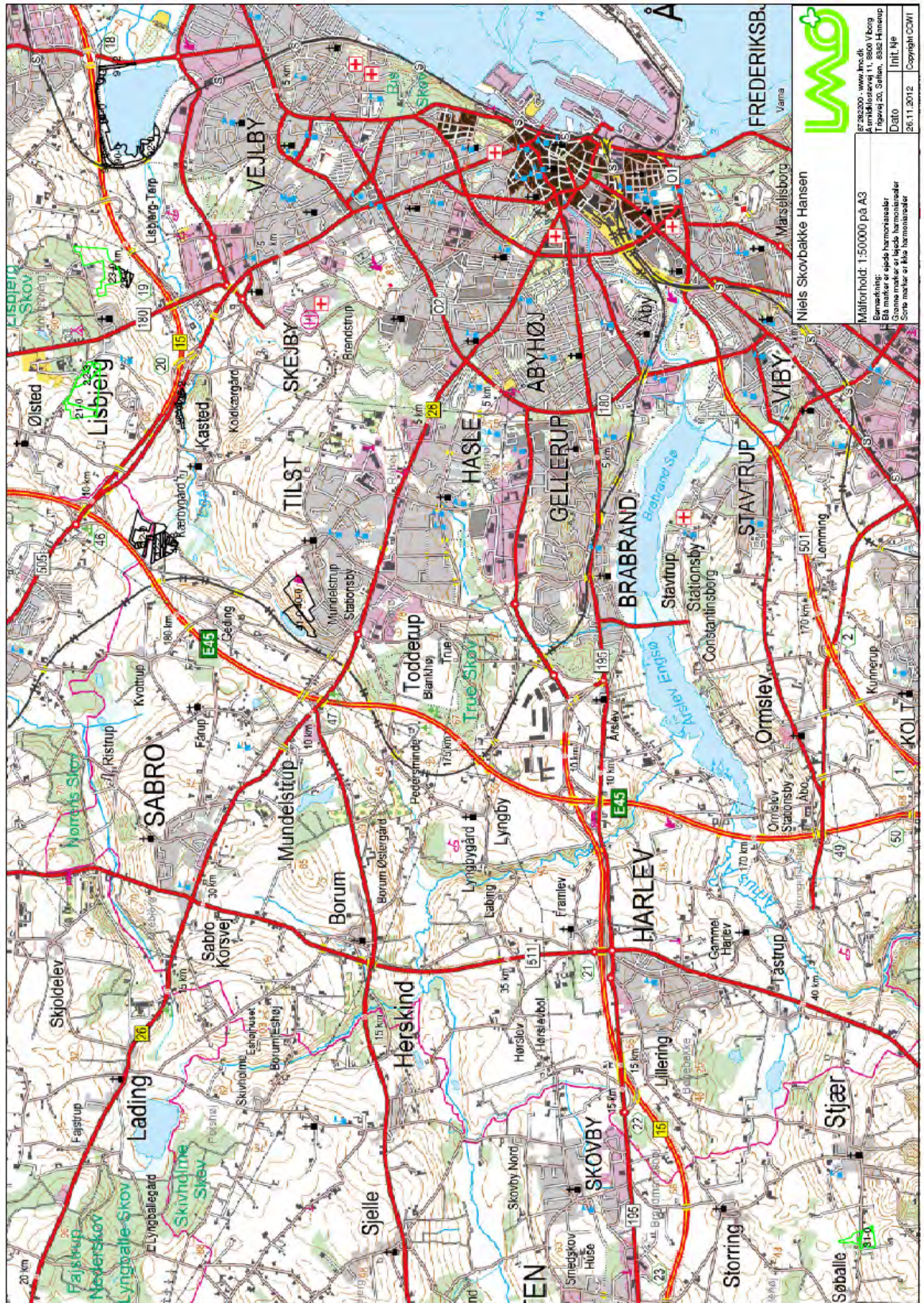
Bygningsbeskrivelse nudrift	Bygningsbeskrivelse ansøgt drift	Grundplan nudrift (m ²)	Grundplan ansøgt (m ²)	Bygningshøjde (m) målt til tagryg	Taghældning	Bygningsmaterialer og farver
1 Beboelse	Uændret					
2 Kvægstald	Uændret	Ca. 300	Uændret	6 m	30	
3 Grisestald	Uændret	Ca. 300	Uændret	5 m	20	
4 Løbegårde til grise	Uændret	Ca. 200	Uændret			
5 Lade	Uændret	Ca. 400	Uændret	6 m	20	
6 Kalvestald	Uændret	Ca. 125	Uændret	4 m	30	
7 Maskinhus	Uændret	Ca. 375	Uændret	6 m	20	
8 Kvægstald	Udbygges se punkt 11	867	Uændret	8 m	20	
9 Plansilo	Uændret	Ca. 1800 + 800 – 900 m ² betonplads	Uændret			Siloen er tilladt, men ikke opført endnu
10 Gylletank	Uændret	1000 m ³	Uændret			
11 -	Ny kvægstald, udbygning på 8	-	Ca. 300 m ²			Ca. 6 m bred tilbygning mod nord samt foderbord
12 -	Ny gylletank	-	Ca. 1000 - 1200 m ³			
13 -	Nye kalvehytter nord	-				Der bliver 2 rækker med hytter med ca. 3 m imellem – 10 hytter i alt. De 5 bliver ca. 4 x 5 m og de sidste 5 bliver 3-4 x 8 m. Hytterne er ca. 2-3 m høje til kip.
14 Pumpebrønd	Uændret					Se punkt 9
15 -	Nye kalvehytter syd					3 hytter á 3x4,5 m og 1 hytte på 3x3,5 m
16 Spildolie m.m.	Samme					
17 Dieselolie	Samme					

BILAG 2 – OVERSIGT OVER EGNE OG FORPAGTEDE AREALER

Arealoversigt over arealerne mod nord: Grønne arealer er ejede harmoniarealer, blå er tilforpagtede harmoniarealer. Sort omkransede arealer er arealer under ejendommen, som ikke anvendes til husdyrgødning.

Arealoversigt over arealerne mod syd:

BILAG 3 – OVERSIGTSKORT OVER TRANSPORTVEJE

Niels Skovbakke Hansen

Målforshold: 1:175000
Transportveje

87282200 - www.lmo.dk Asmildklostervej 11, 8800 Viborg Trigevej 20, Søften, 8382 Hinnerup	
Dato	Init. kje
23.10.2012	Copyright Cowi

BILAG 4 – UDTALELSE – AREALER I NABOKOMMUNE

Udtalelse vedrørende udbringning m.v. af husdyrgødning på arealer i følgende nabokommuner:

- Norddjurs Kommune
- Skanderborg Kommune
- Syddjurs Kommune

Svar arealhøring
Hesselballevej 68
8530 Hjortshøj

Natur og miljø
Dato: 30.05.2013
Reference: Søren Kepp Knudsen
Direkte telefon: 89594021
E-mail: skk@norddjurs.dk
Journalnr.: 13/7494

Svar på arealhøring for arealer i Norddjurs Kommune som indgår i miljøgodkendelse af ejendommen Hesselballevej 68, 8530 Hjortshøj.

I ansøgningen indgår 2 arealer, som er delvist beliggende i Norddjurs Kommune. Arealerne ejes af ansøger, og har en samlet størrelse på 1,1 ha.

Vurdering i forhold til natur/§ 3/beskyttede diger mv.

Der er ingen § 3 arealer i tilknytning til arealerne i Norddjurs Kommune. Der er ingen beskyttede sten- eller jorddiger inden for arealerne, men begge arealer grænser op til et beskyttet dige langs Auning Skov. Der er ikke registreret bilag IV arter i tilknytning til udbringningsarealerne. Norddjurs Kommune vurderer, at arealerne kan drives uden at påvirke beskyttede naturarealer mv.

Vurdering i forhold til grundvand.

Arealerne ligger inden for nitratfølsomme indvindingsområder og i områder med særlig drikkevandsinteresser. På sigt vil der blive udarbejdet en indsatsplan for områderne, men på nuværende tidspunkt er der ikke gennemført en detaljeret kortlægning. Da udvaskningen er under 50 mg nitrat pr. liter er det Norddjurs Kommunes vurdering at grundvandet ikke vil blive påvirket væsentligt af den ansøgte drift.

Vurdering i forhold til kvælstof til overfladevand.

Arealerne ligger uden for nitratklasser. Arealerne afvander via Grind Fjord til Randers Yderfjord, som er en del af habitatområde 14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord. Arealerne overholder de generelle krav i forhold til overfladevand. Habitatvurderingen foretages af Århus Kommune for de samlede arealer.

Vurdering i forhold til fosfor.

Arealerne ligger uden for fosforklasser. Det er Norddjurs Kommunes vurdering at de generelle krav giver tilstrækkelig beskyttelse.

Øvrige forhold.

Ingen bemærkninger til øvrige forhold

Samlet vurdering.

Det er Norddjurs Kommunes samlede vurdering, at arealerne beliggende i Norddjurs Kommune kan indgå som harmoniarealer på bedriften med de vilkår der fremgår af ansøgningen og under forudsætning af at bedriften drives økologisk.

Søren Kepp Knudsen

Cand.techn.soc

Natur og Miljø

Norddjurs Kommune

Århus kommune

Skanderborg Kommune

Adelgade 44

8660 Skanderborg

Tlf. 8794 7000

www.skanderborg.dk

Natur og Miljø

Knudsvej 34

8680 Ry

Sagsbehandler:

Irene Paulsen

Dir. tlf.: 8794 7740

e-mail: irene.paulsen@skanderborg.dk

Dato: 19. marts 2013

Sagsnr.: 13/18659

Høringssvar vedr. landbrugsarealer i Skanderborg kommune

Århus kommune har 19. februar 2013 sendt en høring i forbindelse med ansøgning om udvidelse af husdyrbruget på Hesselballevej 68 i Hjortshøj. Tre marker, 31-0, 32-0 og 33-0, ligger i Skanderborg kommune.

Af ansøgningen fremgår, at nitratudvaskningen falder inden for de nitrاتفølsomme drikkevandsområder, og det fremgår, at der ikke tildeles mere fosfor end der høstes på markerne, i gennemsnit.

Vurdering af arealerne i Skanderborg kommune er foretaget på denne baggrund, og Skanderborg kommune forventer, at Århus kommune stilles vilkår som fastholder forudsætningerne for disse beregninger.

Der ligger ingen natur beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven inden for markerne eller umiddelbart op til.

Der løber et vandløb langs hele den østlige side af begge marker og langs den nordlige ende af mark 33-0. Skanderborg kommune vurderer, at når der er udlagt randzoner er risikoen for overfladisk afstrømning fra markerne minimal.

Markerne afvander dels til Ravn sø og dels til Tåstrup sø. Da udvaskningen af nitrat er beregnet til at falde og der ikke tilføres mere fosfor end der høstes, vurderer Skanderborg kommune ikke at der er grundlag for at stille skærpede krav.

Den nordlige del af mark 33-0 (ca. 1,3 ha) ligger inden for et lavbundsområde, men da der ikke tilføres mere fosfor end der høstes, vurderer Skanderborg kommune, at der ikke er risiko for tab af fosfor fra arealerne.

Et lille hjørne i den syd østlige del af mark 31-0 og mark 32-0 er udpeget som nitrاتفølsomt, men da udvaskningen er beregnet til at falde betydeligt som følge af udvidelsen og udvaskningen efter udvidelsen er beregnet til 30 mg nitrat/l, vurderer Skanderborg kommune at der ikke er grundlag for at stille yderligere vilkår. Som nævnt antager vi, at Århus kommune stiller vilkår så forudsætningerne for beregningerne fastholdes.

Venlig hilsen

Irene Paulsen
Miljømedarbejder/hortonom

Fremsendt per mail

02-07-2013
Sagsnr.: 13/10153
Sagsbehandler:
Tove Heidmann
Tlf.: 87 53 54 10
natur.miljoe@syddjurs.dk

Høringssvar vedr. arealer i Syddjurs Kommune i forbindelse med § 11- miljøgodkendelse af ejendommen Hesselballevej 68, 8530 Hjortshøj

Århus Kommune har modtaget en ansøgning om godkendelse af en udvidelse af en økologisk svineproduktion på Hesselballevej 68, 8530 Hjortshøj. Denne ansøgning omfatter kun arealer i Syddjurs Kommune. Anlægget ligger i Aarhus Kommune med over 7 km til de nærmeste udbringningsarealer i Syddjurs Kommune.

Kort 1. Beliggenhed af udbringningsarealer (orange) i Syddjurs Kommune.

¹Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug (BEK nr. 294 af 31/03/2009) med senere ændringer.

Natur og miljø
Fysisk besøgsadresse
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Hovedgaden 77
8410 Rønne
87 53 50 00
syddjurs@syddjurs.dk
syddjurs.dk

Århus Kommune har ved e-mail den 19. februar 2013 anmodet Syddjurs Kommune om at vurdere ejendommens arealer, der ligger i Syddjurs Kommune og eventuelt udarbejde vilkår i henhold til § 21, stk. 1 i Godkendelsesbekendtgørelsen¹.

De aktuelle arealer ligger på to forskellige lokaliteter i Syddjurs Kommune. Markerne 147-0, 148-0 og 150-0 ligger ca. 1 km nord for Pindstrup, mens markerne 200, 200-1 og 200-2 ligger umiddelbart øst for Homslet (Kort 1). Det samlede udbringningsareal i Syddjurs Kommune er 26,1 ha, og det ansøgte dyretryk er 1,46 DE/ha.

Det er i forbindelse med høringen undersøgt, om der er miljømæssige problemer i forhold til naturområder, grundvand, overfladevand og fredninger mm. Vurderingen er baseret på 2. version af ansøgningskema 44062.

Påvirkning af natur.

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, der drives under CVR nr. 2523 3271 i Syddjurs Kommune.

Udbringningsarealer i relation til beskyttet natur

Mark 200-1 og 200-2 er ikke registreret som beskyttet natur, men grundet arealernes ekstensive udseende, har kommunen lavet en luftfototolkning af arealerne. Arealerne har ifølge luftfototolkningen ligget ekstensivt hen (evt. med slet) i 2012, 2011, 2010, 2008, 2007 (slet), 2006, 2004 og 2002. Arealet kan dog have været omlagt i de år, kommunen ikke har luftfotos fra i denne periode. I 1999 har arealerne været omlagt, og dele af arealerne har været omlagt i 1995. Størstedelen er ligeledes omlagt i 1993.

Syddjurs Kommune har derfor besigtiget arealerne 24. juni 2013. Syddjurs Kommune fandt, at den lille nordlige del af mark 200-2 er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (markeret med rød på bilag 2). Her voksede: alm. hønsetarm, mælkebøtte, horse-tidsel, fløjsgræs, knæbøjet rævehale, kåltidsel, glanskapslet siv, hvid kløver, mosebunke, bugtet kløver, lav ranunkel, lysesiv, bidende ranunkel, alm. Rapgræs og sump-forglemmigej. Arealet var flere steder vandlidende.

Ligeledes var et lille stykke af mark 200-1 omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (se bilag 2). Her voksede: rørgræs, næb-star, horse-tidsel, fløjsgræs, knæbøjet rævehale, kåltidsel, glanskapslet siv, hvid kløver, mosebunke, bugtet kløver, lav ranunkel, lysesiv, bidende ranunkel, alm. Rapgræs og sump-forglemmigej. Arealet var flere steder vandlidende.

De øvrige dele af mark 200-1 og 200-2 vurderer kommunen ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens² § 3. Arealerne var mindre vandlidende og havde et større islæt af kulturgræsser, og strukturen bar præg af omlægning. Der fandtes generelt ikke lysesiv, og artsammensætningen var mere fattig. Her fandtes kun mælkebøtte, lav ranunkel, kåltidsel, rapgræs og alm. hundegræs.

Syddjurs Kommune gør dog opmærksom på, at arealet kan blive omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, hvis ikke det omlægges i løbet af en kort årrække, eller med mindre arealet anmeldes med 15 års genopdyrkningsret.

På de dele af markerne, som er omfattet af naturbeskyttelsesloven (bilag 2), må driften ikke intensiveres. Det betyder, at der ikke må udbringes mere gødning, end det har været hidtidig praksis. Ønskes driften ændret, skal Syddjurs Kommune søges herom. Arealet vil fremgå af kommunens hjemmeside som beskyttet i løbet af nogle måneder.

Der er ikke udbringningsarealer, der skrånede ned mod beskyttet natur.

Der er udbringningsarealer, der ligger op ad beskyttet eng og mose. Det drejer sig om udbringningsarealerne 200-1 og 200-2. Ansøgt dyretryk på arealerne er 1,46 DE/ha. De beskyttede naturtyper er iflg. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 kategori 3 natur. Det betyder, at arealerne må modtage en maksimal merdeposition på 1,0 kg.

Ifølge Wiki-vejledningen³ vil der ved udbringning af svinegylle og afgasset gylle ikke være påvirkninger på over 1 kg N/ha bortset fra de nærmeste 10 meter. Kvæggylle, som typisk har højere tørstofindhold, kan derimod have påvirkninger på over 1 kg N/ha indenfor de nærmeste 20 meter. Syddjurs Kommune vurderer, at der ikke er væsentlige problemer med den ansøgte udbringning i forhold til de beskyttede naturtyper.

Både mark 200-1 og mindre dele af mark 150-0 er beliggende inden for bufferzone II. Syddjurs Kommune vurderer dog, at udbringningen ikke påvirker den kategori 1 natur, som bufferzonen beskytter, grundet afstanden hertil (mellem 700 og 1000 m).

²Lovbek. nr. 933 af 24/09/2009 om naturbeskyttelse

³Miljøstyrelsens vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug på www.mst.dk

Randzoner og evt. kvælstoffølsomme naturtyper nedstrøms vandløb

Vandløbet langs mark 200-1 afkaster randzone, og der må derfor ikke opdyrkes i 10 meter langs vandløbet. Det vurderes, at der ikke er negative effekter på evt. kvælstoffølsomme naturtyper nedstrøms vandløbet, da randzonen sikrer beskyttelsen.

Natura 2000-områder

Nærmeste Natura 2000-område fra udbringningsarealerne er "Kaløskovene og Kaløvig" (Kort 2). Udpegningsgrundlaget for området ses i bilag 3. Der er 7-12 km fra udbringningsarealerne til habitatområdet. Syddjurs Kommune vurderer derfor, at der pga. afstanden ikke vil ske negative effekter ved udbringningen på habitatområdet.

Bilag IV-arter

Der er registreret Stor Vandsalamander i en beskyttet sø på mark 150-0. Søen er omgivet af en udyrket bræmme med lidt opvækst af træer, hvorfor det vurderes, at der ikke er en direkte, negativ effekt af udbringningen af husdyrgødning på Stor Vandsalamander. Der vurderes derfor at der ikke er behov for afbødende foranstaltninger i forhold til Stor Vandsalamander.

Rødlistede, fredede og ammoniakfølsomme arter m.v.

Syddjurs Kommune har ikke registreret rødlistede, fredede og ammoniakfølsomme arter i forbindelse med udbringningsarealerne.

Fredning, beskyttede diger og fortidsminder

Der er ingen fredninger eller fortidsminder på de angivne udbringningsarealer. Der er et beskyttet dige, der grænser op til mark 150-0. Diget er beskyttet efter § 29a i Museumsloven⁴. Beskyttede diger må ikke ændres uden tilladelse.

⁴Lovbek. Nr. 1505 af 14/12/2006.

Kort 2. Beliggenhed af nærmeste Natura 2000-områder (lysegrønne områder).

Udbringningsarealer i forhold til kommuneplansretningslinjer

En mindre del af udbringningsareal 200-1 er registreret i Kommuneplan 2009 som muligt naturområde. Udpegningen har til sigte at inspirere ejerne til gennem støtteordninger at ekstensivere driften. Udpegningen giver således ingen begrænsninger for brugen af arealerne som udbringningsarealer.

Konklusion - Natur

Det er Syddjurs Kommunes samlede vurdering, at benyttelsen af udbringningsarealerne er foreneligt med habitatdirektivforpligtelse. Bemærk især følgende:

- Vandløbet langs mark 200-1 afkaster randzone.
- Mindre dele af mark 200-1 og 200-2 er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (se bilag 2), og der må ikke udbringes mere gødning end hidtidig praksis har været.

Nitratudvaskning til grundvand

Beskyttelsen af grundvand koncentrerer om de nitratfølsomme indvindingsområder (NFI). Der er på nuværende tidspunkt ikke indsatsplaner for dette område. Markerne 147-0, 148-0 og 150-0 ligger alle i NFI, mens de øvrige ligger udenfor. Der sker et fald i udvaskning fra markerne 147-0, 148-0 og 150-0 i ansøgt drift i forhold til nudrift.- fra 80 til 38 mg nitrat pr. liter pr. liter. Da der ikke sker en merbelastning med nitrat som følge af den ansøgte drift, stilles der ikke særlige vilkår i forhold til grundvandet.

Nitratudvaskning til overfladevand

Arealernes afvandingsforhold

Markerne 147-0, 148-0 og 150-0 afvander via Holte Bæk til Alling Å og derfra til Grund Fjord.

Markerne 200, 200-1 og 200-2 afvander via Hornslet Bæk til Mørke Mosesø og videre til Grund Fjord via Skørring Å og Alling Å.

Grund Fjord er i åben vandforbindelse med Randers Fjord, som er et sårbart Natura 2000-område (nr.14, Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord). Arealerne i oplandet til Grund Fjord er derfor kategoriseret som beliggende i opland til et meget sårbart Natura 2000-område. Udpegningsgrundlaget for området er vist i bilag 4.

Husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau for nitrat

Beskyttelsen af vandområder mod nitratbelastning fra overfladevand er fokuseret på oplande, der afvander til nitratsårbar Natura 2000-områder. Afhængigt af recipientens sårbarhed for udvaskning af nitrat og oplandets evne til at tilbageholde nitrat (jordens reduktionspotentiale) indplaceres landbrugsarealer i nitratklasser. Hvis arealerne er indplaceret i nitratklasser, stilles der krav om lavere husdyrtryk end harmonikravet, eller der skal stilles vilkår for at reducere nitratudvaskningen. Beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevande hviler på forudsætningen, at husdyrtrykket i et givet opland ikke øges, men er konstant eller faldende.

Udbringningsarealerne i Syddjurs Kommune afvander til Grund Fjord, der er nitratsårbar Natura 2000-område. Da husdyrtrykket i oplandet til fjorden ikke er stigende, vurderes forudsætningerne for beskyttelsesniveauet for nitrat til overfladevand at være opfyldt. Da udbringningsarealerne ligger udenfor nitratklasser, mener Syddjurs Kommune ikke, at der skal stilles vilkår til arealerne med hensyn til nitrat.

Nitratudvaskning til vandløb

Der tilføres mindre nitrat til vandløbene i ansøgt drift end i nudrift, idet nitratudvaskningen falder fra 50,4 til 24,0 kg N/ha. Syddjurs Kommune vurderer derfor, at den ansøgte ændring ikke vil få negativ betydning for vandløbsmiljøet.

Nitratudvaskning til søer

Markerne 200-0, 200-1 og 200-2 afvander til Grund Fjord via Mørke Mosesø. Mørke Mosesø er en kalkrig, fersk og lawandet sø, som er overbelastet med fosfor og indplaceret i tilstandsklassen "dårlig" (kilde: Udkast til Vandplan for Randers Fjord).

Mørke Mosesø er primært belastet med fosfor og ikke nitrat, og arealerne, der afvander til søen, er små og ligger i forholdsvis stor afstand derfra (1,4 km). Sammenholdt med at jordens reduktionspotentiale er højt (76-100 % af det kvælstof, der udvaskes til rodzonen tilbageholdes og når dermed

ikke frem til recipienten) vurderes det, at søen ikke vil blive påvirket negativt af nitratudvaskningen fra de tre marker, der afvander til søen.

Nitratudvaskning til marine områder

Af Habitatbekendtgørelsen⁵ fremgår det, at der skal foretages en vurdering af, om et ansøgt projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Ved kommunens vurdering af, om et Natura 2000-område vil kunne påvirkes væsentligt, indgår en vurdering af, om det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der på baggrund af projektet vil ske skade på arter eller naturtyper, som er en del af udpegningsgrundlaget for det pågældende Natura 2000-område.

Udbringningsarealerne i Syddjurs Kommune afvander til Grund Fjord. Da ejendommen Hesselballevej 68 er beliggende udenfor oplandet til Grund Fjord, er der ikke vurderet på udviklingen i antallet af dyreenheder i oplandet, som det fremgår af kumulationskriteriet i Miljøstyrelsens vejledning men udelukkende på kriteriet vedrørende nitratudvaskning fra det enkeltstående projekt.

Kriteriet betyder, at der som udgangspunkt gives afslag på ansøgninger, hvor nitratudvaskningen fra projektet er over 1 % af udvaskningen fra det pågældende opland, fordi en udvaskning af denne størrelse i sig selv vil have en væsentlig virkning eller skadesvirkning på Natura 2000-området.

Kammeradvokaten har vurderet, at overholdelse af Miljøstyrelsens vejledende afskæringskriterium er tilstrækkelig i forhold til kravene i Habitatdirektivet⁶. Det vil sige, at der per definition ikke vil ske skadesvirkning af et habitatområde, når afskæringskriterierne overholdes.

Udvaskningen til rodzonen fra udbringningsarealerne er i FarmN beregnet til 24,0 kg N/ha/år. Fra de 26,1 ha svarer dette til en samlet udvaskning på 626 kg, som dog reduceres af jorden med gennemsnitligt 88 % (median 76-100 %), inden det når recipienten. Dette svarer til at 12 % heraf, eller ca. 75,2 kg N udvaskes årligt til recipienten (se beregninger i tabel 1).

Den samlede udvaskning fra den ansøgte drift af arealerne er beregnet til ca. 0,02 % af den samlede årlige udvaskning til Grund Fjord, hvilket er mindre end afskæringskriteriet på 1 % af udvaskningen. Vi vurderer derfor, at det ansøgte ikke vil medføre en væsentlig negativ effekt på tilstanden i "Grund Fjord".

Samlet konklusion vedr. nitratudvaskning fra arealet

Det ansøgte projekt overholder Husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau for overfladevand. Der er ikke behov for at stille skærpede vilkår, idet udvaskningen af nitrat fra det ansøgte projekt ikke vil kunne medføre en skadesvirkning på overfladevande i Natura-2000 områder.

Syddjurs Kommune vurderer derfor samlet set, at det - under hensyntagen til habitatbekendtgørelsens § 7 samt forsigtighedsprincippet - uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der vil kunne ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området som følge af nitratudvaskning fra udbringningsarealerne i Syddjurs Kommune.

⁵(BEK nr. 408 af 01/05/2007)

⁶Notat fra Kammeradvokaten vedr. "Vurdering af kvælstofudvaskning ved miljøgodkendelser til husdyrbrug". J.nr. 40-2287 SFS/JKA

Tabel 1. Beregning af arealernes bidrag til den samlede kvælstofudvaskning til Grund Fjord.

Hovedvandopland 1.5 Randers Fjord, delområde "Grund Fjord"	
Samlet opland areal i oplandet til Grund Fjord (http://www.jordbundsanalyser.dk/webgis/kort.htm)	39.436 ha
Nuværende påvirkning fra land til Grund Fjord (2005-2009): (Udkast til Vandplan Hovedopland 1.5 Randers Fjord – Tabel 2.4.8, s. 194)	10,6 kg N/ha/år x 39.436 ha = 418.021 kg N/år
Arealernes reduktionspotentiale	(76-100 %) middel 88 %
Udbringingsarealets størrelse	26,1 ha
Udvaskning fra rodzonen, jf. IT-ansøgningsystemet	24,0 kg N/ha/år
Samlet påvirkning på "Grund Fjord": ((1-0,88) x 24,0 kg N/ha/år x 26,1 ha)	75,2
Ansøgt kvælstofbidrag af det samlede kvælstofbidrag til "Grund Fjord" (omregnet til %): ((75,2 kg N/år/418.021 kg N) x 100)	0,02 %

Fosfortab til overfladevand

Det generelle beskyttelsesniveau

Beskyttelsen af vandområder mod fosforbelastning fra overfladevand er i lovens fastlagte beskyttelsesniveau fokuseret omkring oplande, der afvander til sårbare Natura 2000-områder.

Afhængigt af jordens beskaffenhed og afvandringsforhold indplaceres følsomme landbrugsarealer i fosforklasser. Et areals fosforklasse er afgørende for, hvor stort fosforoverskuddet må være på det pågældende areal. Fosforoverskuddet er i ansøgningskemaet beregnet som differencen mellem den tilførte mængde fosfor via husdyrgødningen og frafrørslen af fosfor med afgrøderne. Arealer i fosforklasse 0 kan modtage husdyrgødning med fuldt harmonitryk, i fosforklasse II må fosforoverskuddet ikke øges, og der skal være fosforbalance på arealer, der er i fosforklasse III. Beskyttelsesniveauet for fosfor til overfladevand hviler på, at husdyrtrykket i et givet opland ikke øges, men enten er konstant eller faldende.

Udbringingsarealerne afvander alle til fosforfølsomt opland. Husdyrtrykket er faldende i oplandet til Grund Fjord, og dermed er forudsætningen for beskyttelsesniveauet for fosfor overholdt. Markeme 200-0, 200-1, 200-2 og lidt af 150-0 ligger i fosforklasse II. I ansøgt drift tilføres der i gennemsnit 21,5 kg P/ha/år med husdyrgødningen til arealerne, og der fraføres i gennemsnit 23,0 kg P/ha/år. Der er således en nettofrafrørsel af fosfor på arealerne, og det generelle beskyttelsesniveau er overholdt.

Fosfortab til vandløb

I vandløb har mængden af fosfor kun mindre betydning for miljøtilstanden, da dårlig miljøtilstand i vandløb skyldes andre forhold end fosfortilførsel. Vandløbene transporterer dog fosfor til søer og marine områder, der viki kunne blive påvirket heraf. Ingen af markerne skræner direkte ned mod vandløb, så risikoen for tab af fosfor via erosion er minimal. Det vurderes, at fosfor fra ansøgt drift af arealerne ikke vil påvirke vandløbene negativt.

Fosfortab til søer

Markerne 200-0, 200-1 og 200-2 afvander til Mørke Mosesø. Af "Udkast til Vandplan – Hovedopland 1.5 Randers Fjord" fremgår, at Mørke Mosesø er en kalkrig, fersk og lavvandet sø, der er overbelastet med fosfor og som følge heraf er indplaceret i tilstandsklasse "dårlig". Da der i ansøgt drift fraføres mere fosfor, end der tilføres, vurderer Syddjurs Kommune, at Mørke Mosesø ikke vil påvirkes væsentligt af fosfor fra udbringningsarealerne.

Fosfortab til marine områder

Slutrecipienten for udbringningsarealerne, der ligger i Syddjurs Kommune, er Grund Fjord, der er i åben vandforbindelse med Randers Fjord, som er et sårbart Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor. Da der samlet set for bedriftens udbringningsarealer fraføres mere fosfor end der tilføres, finder Syddjurs Kommune det ikke nødvendigt at stille skærpede vilkår til tilførslen af fosfor til arealerne.

Samlet konklusion vedr. fosfortab fra de ansøgte arealer

Det ansøgte projekt overholder Husdyrgodkendelseslovens fastlagte beskyttelsesniveau for overfladevand. Der er ikke behov for at stille skærpede vilkår, idet fosfortabet fra det ansøgte projekt ikke vil kunne medføre en skadesvirkning på overfladevande i Natura 2000-områder.

Syddjurs Kommune vurderer derfor samlet set, at det - under hensyntagen til habitatbekendtgørelsens § 7 samt forsigtighedsprincippet - uden rimelig tvivl kan udelukkes, at der vil kunne ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området som følge af fosfortab fra udbringningsarealerne i Syddjurs Kommune.

Andre bemærkninger og opmærksomhedspunkter

Transportvejene fra anlægget til arealerne i Syddjurs Kommune er vist i bilag 1. Der er ikke ændret i transportvejene i forhold til nudrift.

Alle arealer i Syddjurs Kommune er forpagtede. Der er vedlagt en oversigt over ejere af de forpagtede udspretningsarealer i Syddjurs Kommune (Bilag 5).

Venlig hilsen

Tove Heidmann

Biolog

Morten Hundahl

Natur- og Miljøchef

Bilag 1. Transportveje

Bilag 2. Nyregistreret § 3-eng

Nyregistrerede arealer omfattet af Naturbeskyttelsesloven er markeret med rødt.

Bilag 3. Udpegningsgrundlag Habitatområde 230: "Kaløskovene og Kaløvig"

1016 Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)

1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)

1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1170 Rev

1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde

1220 Flerårig vegetation på stenede strande

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1330 Strandenge

3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand

7230 Rigkær

9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn

9130 Bøgeskove på muldbund

9150 Bøgeskove på kalkbund

9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund

91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Bilag 4. Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område Nr. 14 "Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord"

- 1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)
- 1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)
- 1103 Stavsild (*Alosa fallax*)
- 1355 Odder (*Lutra lutra*)
- 1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)
- 1903 Mygblomst (*Liparis loeselii*)
- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af hawand
- 1130 Flodmundinger
- 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 * Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
- 1330 Strandenge
- 2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
- 2120 Hvide klitter og vandremiler
- 2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
- 2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
- 2170 Kystklitter med gråris
- 2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
- 2190 Fugtige klitlavninger
- 2250 * Kystklitter med enebær
- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3160 Brunvandede søer og vandhuller
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
- 6120 * Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 7230 Rigkær
- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9130 Bøgeskove på muldbund
- 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- 9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
- 91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Bilag 5. Ejerforhold for forpagtede arealer i Syddjurs Kommune

Mark nr.	Matrikel nr.	Arealets adresse	Ejer/adresse
147-0	5a, Brunmose Gde., Marie Magdalene	Brunmosevej 30	Lars René Davidsen, Marienhoffvej 13 A, 8550 Ryomgård
148-0	5p, Brunmose Gde., Marie Magdalene	Brunmosevej 30	do
150-0	5h, Brunmose Gde., Marie Magdalene 5o, Brunmose Gde., Marie Magdalene	Brunmosevej	Michael Bech Christensen, Ebdrupvej 37, 8560 Kolind
200-0	25b, Hornslet By, Hornslet	Rodskovvej 51	Robert Alfred Neubert-Luckner, Rodskovvej 51, 8543 Hornslet
200-1	52, Hornslet By, Hornslet	Rodskovvej 51	do
200-2	26c, Hornslet By, Hornslet	Rodskovvej 51	do

Arealvurdering - Nitratudvaskning til overfladevande (Kyst)

Indledning

I Danmark er der udpeget en række internationaler naturområder. Områderne betegnes samlet Natura 2000 områder og består af Habitat- og Fuglebeskyttelsesområder, samt Ramsarområder der ligeledes er udpegede som Fuglebeskyttelsesområder. Mange Natura 2000 områder er placeret i kystområder og 85 procent af det danske vandareal afvander til Natura 2000.

Ved godkendelse af et husdyrbrug skal det sikres at ændringen ikke påvirker Natura 2000 området negativt. Ved vurderingen af om et konkret projekt påvirker et Natura 2000 område skal det sikres, at der samlet set ikke sker en negativ påvirkning fra husdyrholdene i området, og at projektet i sig selv ikke har en negativ påvirkning.

Vurderingen følger miljøstyrelsens afskæringskriterier for hvornår et projekt påvirker et Natura 2000 område negativt. Husdyrbrugsloven regulerer alene den del af udvaskningen som kan tilskrives husdyrgødningen. Den øvrige udvaskning bliver ikke reguleret via miljøgodkendelsen.

Vurdering af husdyrholdet på oplandsniveau, afskæringskriterie 1

Vurderingen for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre projekter afhænger af udviklingen i det samlede dyrehold i kystoplandet, hvor arealerne er placeret. Det er en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at den samlede husdyrproduktion i Danmark ikke forventes at stige. Da udviklingen i husdyrholdet ikke er ensartet i hele landet, skal udviklingen vurderes i de kystoplande som påvirkes af projektet. Udviklingen i dyreholdet ses fra 2007, som er udgangspunktet for den baseline, der er fastlagt for udarbejdelse af vandplanerne.

Hvis dyretrykket er faldende i et kystopland, og der ikke er andre kilder, som medfører at den samlede kvælstofpåvirkning øges. Så kan det konkluderes, at der ikke er en kumulativ effekt.

Hvis dyreholdet er stigende, eller andre forhold gør, at den samlede kvælstofbelastning er stigende, så er der en kumulativ effekt, og der kan ikke tillades yderligere påvirkning af Natura 2000 området. Ønskes projektet gennemført må det derfor ikke påvirke Natura 2000 området mere end et tilsvarende planteavlbrug.

Vurdering af det konkrete projekts påvirkning, afskæringskriterier 2A og 2B

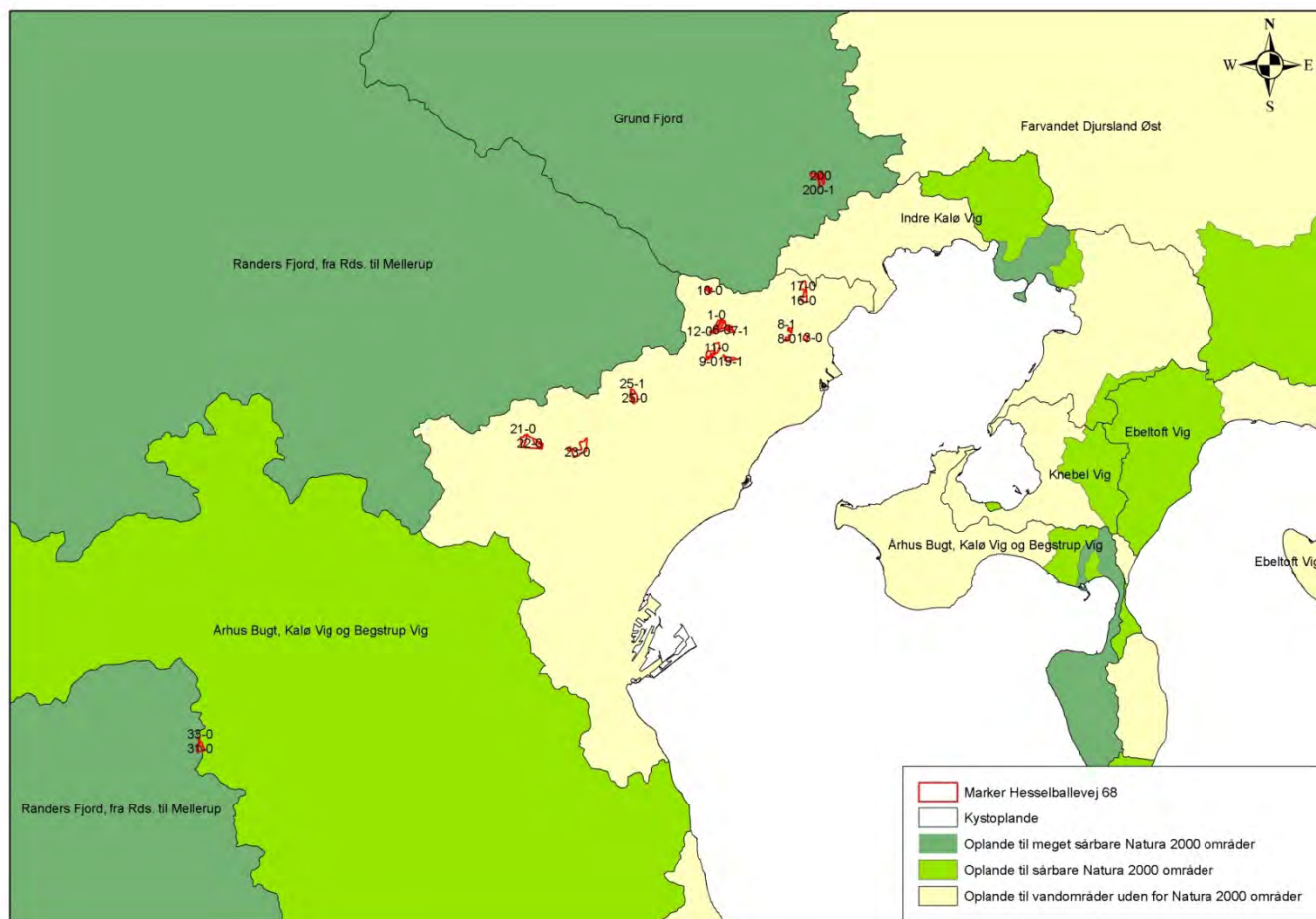
Ud fra DMU's analyse har Miljøstyrelsen fastsat afskæringskriterier for, hvor stor en andel et enkelt husdyrbrug må bidrage med af den samlede kvælstofpåvirkning i et kystopland, som samtidig sikrer, at projektet ikke medfører skadevirkning fra nitratudvaskning på Natura 2000 området.

Natura 2000 områder, der kan karakteriseres som lukkede bassiner med ringe vandudskiftning eller et vandområde som er meget lidt eutfieret betragtes som meget sårbare, afskæringskriterie 2B. Øvrige Natura 2000 områder betragtes som sårbare, afskæringskriterie 2A. Kystområder uden for Natura 2000 betragtes som ikke sårbare. Opdelingen følger Miljøstyrelsens sårbarhedskortlægning.

Afhængig af sårbarhed anvendes følgende afskæringskriterier:

Pkt. 2A, sårbare recipienter: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført.

Pkt. 2B, meget sårbare recipienter: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutfieret vandområde.

FIGUR 1 KORTANGIVELSE AF ANSØGTE MARKER, KYSTOPLANDE OG SÅRBARHEDSKORTLÆGNING

1. Ansøgning

Aarhus Kommune har modtaget ansøgning om godkendelse af husdyrbrug på ejendommen Hesselballevej 68, d. 11. januar 2013. Af ansøgningen fremgår at udvaskningen i ansøgt drift er 24 kg N/ha. Den maksimalt tilladte udvaskning for den konkrete ansøgning, DE(max) er beregnet til 49,8 kg N/ha.

I det omfang udvaskningstallene anvendes i de videre beregninger i ansøgningen benyttes et gennemsnit af nitratudvaskningen på de ansøgte arealer for et standardplanteavlssædskifte beregnet efter FarmN. Ud-vaskningsniveauet for planteavl er beregnet til 46 kg N/ha.

2. Natura 2000 områder

I det følgende vurderes de Natura 2000 områder, der potentielt kan påvirkes af ansøgte projekt.

2.1 Habitatområde 14

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde 14: Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord er blandt andet habitatnaturtyperne "Flodmundinger (1130)", "Mudder- og sandflader blottet ved ebbe (1140)" og "Kystlaguner og strandsøer (1150)". Lige uden for Randers Fjord optræder habitattyperne "Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand (1110)" samt "Større lavvandede bugter og vige (1160)".

For alle 5 habitattyper fremgår det af Danmarks miljøundersøgelses rapport: "Kriterier for gunstig bevaringsstatus for EF-habitatdirektivets 8 marine naturtyper", at eutrofiering har haft negativ effekt på naturtypens sammensætning af flora og fauna. Det bemærkes i rapporten, at eutrofieringsniveauet bør falde mod mere naturlige niveauer, så bundvegetation og -fauna kan genoprettes.

Yderligere tilførsel af næringsstoffer til habitatområdet vurderes således, at kunne være til skade for naturtyper i EF-habitatområdet, idet den gunstige bevaringsstatus for de nævnte habitattyper ikke kan genoprettes eller sikres med den nuværende belastning.

Oplande som helt eller delvist afvander til Habitatområde 14:

- Nordlige Kattegat
- Mariager Yderfjord
- Mariager Inderfjord
- Randers Yderfjord
- Randers Inderfjord
- Grund Fjord
- Hevring Bugt

Der er marker i følgende oplande: Grund Fjord og Randers Inderfjord

2.2 Fuglebeskyttelsesområde 15

Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde 15: Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord er knop-, sang- og pibesvane, lysbuget knortegås, edderfugl, grav-, sort-, hvin-, bjerg- og fløjlsand, stor skalle-sluger, klyde, hjejle, fjord-, dværg- og havterne.

Nord for Randers Fjords udløb til Kattegat findes der uforstyrrede strandengsarealer, der har stor betydning for fuglelivet. Havområdet rummer fem marine naturtyper, hvor sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand udgør mere end 50 %. Randers Fjord udgør en af landets eneste forekomster af naturtypen flodmunding. Mange af områdets strandenge er veludviklede, men trues af tilgroning. De marine naturtyper og strandengene er uundværlige levesteder (yngle-, raste- og fourageringssted) for en lang række fugle, bl.a. dykænder, terner, gæs og vadefugle. I Randers Yderfjord og Mariager Fjord lever bl.a. hav- og fjordterne, klyde og lysbuget knortegås, der alle er på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde 15.

Arterne på udpegningsgrundlaget trues af næringsstofbelastning, da naturen og miljøet i Kattegat er påvirket af næringsstoffer. Således har både Aalborg Bugt og Mariager Fjord flere gange været ramt af alvorlige iltsvind, hvor bundfaunaen dør og ålegræsset, der er naturligt fødegrundlag for fx sangsvanen, skades. Dette giver en alvorlig forringelse af fødeudbuddet for fugle i området, blandt andet trues edderfuglen generelt af fødemangel, da den lever af blåmuslinger, som er gået tilbage pga. gentagne iltsvind.

Oplande som helt eller delvist afvander til Fuglebeskyttelsesområde 15:

- Nordlige Kattegat
- Mariager Yderfjord
- Mariager Inderfjord
- Randers Yderfjord
- Randers Inderfjord
- Grund Fjord
- Hevring Bugt

Der er marker i følgende oplande: Grund Fjord og Randers Inderfjord

3. Beregning af udvaskning i kystopland

De faktiske udvaskninger fra oplandene er beregnet fra hhv. dyrket og øvrigt areal. Det dyrkede areal svarer til oplandets samlede registrerede areal i det generelle landbrugsregister, mens det øvrige areal er oplandets resterende areal. N-udvaskningen for det dyrkede areal er beregnet som N-nettobalance med værktøjet CTtools. Heri beregnes det potentielle tab af N for hver enkelt mark i oplandet på baggrund af oplysninger om afgrødevalg, jordtype, mængder og typer af tildelt N-gødning, udbytteforhold m.m. ud fra landbrugets registerdata. N-udvaskningen beregnes som differencen mellem N-input og N-output på markniveau. Kvælstofudvaskningen fra det øvrige opland følger standardberegningen i Miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold. Reduktionsprocenten er arealvægtet i forhold til nitratklasserne i oplandet.

3.1 Grund Fjord

Oplandet til Grund Fjord er meget sårbart. Det samlede ansøgte markareal i kystoplandet til Grund Fjord udgør **29,98** ha.

Til den videre vurdering af udvaskning af nitrat til overfladevand anvendes nedenstående parametre.

Areal_{Dyrket}: **28 012,1** ha

Areal_{Øvrigt}: **11 423,7** ha

Areal_{Total}: **39 435,8** ha
 Reduktionsprocent: **78** %
 Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Dyrket}: **338 769** kgN
 Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Øvrigt}: **25 132** kgN
 Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Total}: **363 901** kgN

3.2 Randers inderfjord

Oplandet til Randers Inderfjord er meget sårbart. Det samlede ansøgte markareal i kystoplandet til Randers Inderfjord udgør **4,50** ha.

Til den videre vurdering af udvaskning af nitrat til overfladevand anvendes nedenstående parametre.

Areal_{Dyrket}: **152 986,7** ha
 Areal_{Øvrigt}: **118 090** ha
 Areal_{Total}: **271 076,7** ha
 Reduktionsprocent: **87** %
 Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Dyrket}: **1 129 533** kgN
 Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Øvrigt}: **153 517** kgN
 Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Total}: **1 283 050** kgN

4. Påvirkning fra ansøgte projekt

Til den videre vurdering, af det ansøgte projekts andel af den samlede kvælstofpåvirkning til Natura 2000 områder, anvendes en beregning af husdyrgødningsbidraget fra det ansøgte projekt (

Tabel 1). Endvidere anvendes beregnede kvælstofudvaskningsværdier for at sikre, at kriterierne for kvælstofudvaskning til Natura 2000 områderne er overholdt (

Tabel 2).

TABEL 1: BIDRAG FRA HUSDYRGØDNING I ANSØGT PROJEKT

Husdyrgødningsbidraget til rodzoneudvaskningen beregnes som forskellen i udvaskningen i DE (reel) - udvaskningen for et standardplanteavlsbrug	
Udvaskning ved DE (reel):	24 kg N/ha
Udvaskningen for et standardplanteavlsbrug	46 kg N/ha
Påvirkning fra husdyrgødning	0 Kg N/ha

TABEL 2: KVÆLSTOFUDVASKNINGSVÆRDIER OG KRITERIER FOR PÅVIRKNING AF NATURA2000 OMRÅDER I KYSTOPLANDENE

Kystopland	N udvaskning total (kgN)	N udvaskning ansøgning (kgN) (husdyrgødningsbidraget)	Ansøgte N pct. i forhold til samlede bidrag fra oplandet (husdyrgødningsbidraget)	Kriterium	Kriterium overholdt
Grund Fjord	363 901	0	0 %	1 %	Ja
Randers Inderfjord	1 283 050	0	0 %	1 %	Ja

Århus Kommune har ikke kendskab til, at der siden 2007 er kommet væsentlige nye kilder til nitratudvaskning i oplandet.

5. Konklusion, nitratudvaskning til overfladevand- kyst

Dyreholdet i oplandene er faldende, og der er ikke kendskab til nye kilder til nitratudvaskning i oplandene. Det kan derfor konkluderes, at der ikke er en kumulativ påvirkning fra husdyrbrug i oplandene.

Arealer i kystoplandene Grund Fjord og Randers Inderfjord afvander til en meget sårbar recipient. Det vurderes derfor, at projektet vil påvirke Natura 2000 området negativt, hvis påvirkningen er over 1 procent af det samlede bidrag.

Da kg N/ha DE_{reel} er mindre end kg N/ha DE_{max}, er beskyttelsesniveauet for nitrat overholdt.

Kvælstofudvaskningen fra de ansøgte arealer er, i forhold til det samlede kvælstofbidrag fra kystoplandene, lavere end 1 procent. Projektet i sig selv overholder således kriteriet for ikke at påvirke Natura 2000 områderne negativt.

Samlet kan det konkluderes, at der ikke er en negativ påvirkning af Natura 2000 områder fra det ansøgte projekt.

Arealvurdering – Kvælstof- og fosforudvaskning til overfladevande (Søer)

Indledning

I Danmark er der udpeget en række internationaler naturområder. Områderne betegnes samlet Natura 2000 områder og består af Habitat- og Fuglebeskyttelsesområder, samt Ramsarområder der ligeledes er udpegede som Fuglebeskyttelsesområder. Blandt Natura 2000 områder findes der søer. Søer karakteriseres som lukkede bassiner, og er særligt følsomme overfor tilførsel af næringsstoffer. Generelt er alle søer følsomme for påvirkninger af fosfor og derudover er enkelte typer af søer særligt følsomme overfor påvirkning af kvælstof. Det gælder blandt andet naturtyperne: 3160 Brunvandede søer og vandhuller, 3150 Naturligt næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålealger, 3130 Næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden, 3110 Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobiliesøer).

Ved godkendelse af et husdyrbrug skal det sikres, at ændringen ikke påvirker Natura 2000 området negativt. I vurderingen af om et konkret projekt påvirker et Natura 2000 område skal det sikres, at projektet hverken har en negativ påvirkning i sig selv, eller der samlet set sker en negativ påvirkning af området.

Vurderingen følger miljøstyrelsens afskæringskriterier for, hvornår et projekt påvirker et Natura 2000 område negativt.

Vurdering af husdyrholdet på oplandsniveau, afskæringskriterie 1

Vurderingen, for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre projekter, afhænger af udviklingen i det samlede dyrehold i søoplandet. Det er en vigtig forudsætning for beskyttelsesniveauet i husdyr-godkendelsesbekendtgørelsen, at den samlede husdyrproduktion i Danmark ikke forventes at stige. Da udviklingen i husdyrholdet ikke er ensartet i hele landet, skal udviklingen vurderes i de oplande, som påvirkes af projektet. Udviklingen i dyreholdet ses fra 2007 som er udgangsåret for den baseline, der er fastlagt for udarbejdelse af vandplanerne.

Hvis dyretrykket er faldende i et søopland, og der ikke er andre kilder som medfører, at den samlede kvælstofpåvirkning øges, så kan det konkluderes, at der ikke er en kumulativ effekt.

Hvis dyreholdet er stigende, eller andre forhold gør, at den samlede kvælstofbelastning er stigende, så er der en kumulativ effekt, og der kan ikke tillades yderligere påvirkning af kvælstoffølsomme søer. Ønskes projektet gennemført må det derfor ikke påvirke de kvælstoffølsomme søer mere end et tilsvarende planteavlbrug. Jf. miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold er der større usikkerheder i CHR-dataene for små områder med få antal dyreenheder. For oplande der er mindre end 1.000 ha anvendes oplandets markbalance til at vurdere, om dyretrykket er stigende i et opland, mens CHR data anvendes i oplande, der er større end 1.000 ha.

Vurdering af det konkrete projekts påvirkning i forhold til kvælstof, afskæringskriterie 2B

Ud fra DMU's analyse har Miljøstyrelsen fastsat afskæringskriterier for, hvor stor en andel et enkelt husdyrbrug må bidrage med af den samlede kvælstofpåvirkning i et opland, som samtidig sikrer, at projektet ikke medfører skadevirkning fra nitratudvaskning på Natura 2000 området.

Natura 2000 områder, der kan karakteriseres som lukkede bassiner med ringe vandudskiftning eller et vandområde som er meget lidt eutrofieret betragtes som meget sårbare, afskæringskriterie 2B.

Da Natura 2000 naturtyperne: 3160, 3150, 3140, 3130 og 3110 karakteriseres som meget sårbare recipienter, vurderes projektet, efter afskæringskriterie 2B. Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion skal således være mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført.

Vurdering af projekt i forhold til fosfor

Ifølge husdyrgodkendelsesloven skal det undersøges om beskyttelsesniveauet for fosforoverskuddet er overholdt. Herefter vurderes om der er grundlag for skærpelse efter kriterierne i husdyrbekendtgørelsens bilag 4.

Vurderingen af grundlaget for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, i forhold til fosfor, baseres på en vurdering af "Worst Case" situationen. Det maksimale tab for et sammenhængende landbrugsareal vurderes på nuværende tidspunkt at være 1 kg P/ha. Udyrkede arealer har et tab på ca. 0.08 kg P/ha og i landbrugsjorden ophobes i gennemsnit 2.000 kg P/ha i de øverste 25 cm.

Der stilles krav om skærpelse af beskyttelsesniveauet i forhold til fosfor, hvis fosfor-forøgelsen i forhold til udgangspunktet (2.000 kg P/ha) stiger med mere end 5 % over en 8-årig periode.

FIGUR 2: KORTANGIVELSE AF ANSØGTE MARKER, KYSTOPLANDE OG SØOPLANDE

1. Ansøgning

Aarhus Kommune har modtaget ansøgning om godkendelse af husdyrbrug på ejendommen Hesselballevej 68, d. 11. januar 2013. Af ansøgningen fremgår, at fosforoverskuddet er -1,4 kg P/ha/år i ansøgt drift, og kravet om P overskud er ikke overholdt⁷.

I ansøgningen findes der marker i søoplande til Natura 2000 søer som angivet i tabellerne nedenfor.

Mark	Søopland 1	Areal søopland 1 (ha)	Markareal søopland 1 (ha)
31-0	Borre Sø	96.856,15	3,79

⁷ Ansøgningssystemet behandler økologiske og konventionelle bedrifter under de samme krav. Der kan for økologiske bedrifter opstå en situation, hvor fosforkravet ifølge ansøgningssystemet ikke er overholdt selv om den tilladte mængde husdyrgødning udbringes. Således kan en ansøger, der er økolog, godkendes selv om fosforkravet ikke er overholdt, såfremt der er fosforbalance.

33-0	Borre Sø	96.856,15	0,71
I alt			4,50

Mark	Søopland 2	Areal søopland 2 (ha)	Markareal søopland 2 (ha)
31-0	Brabrand Sø	31.879,03	1,96
32-0	Brabrand Sø	31.879,03	0,15
33-0	Brabrand Sø	31.879,03	2,55
I alt			4,66

Mark	Søopland 3	Areal søopland 3 (ha)	Markareal søopland 3 (ha)
31-0	Tåstrup Sø	1.090,17	1,96
32-0	Tåstrup Sø	1.090,17	0,15
33-0	Tåstrup Sø	1.090,17	2,55
I alt			4,66

Mark	Søopland 4	Areal søopland 4 (ha)	Markareal søopland 4 (ha)
31-0	Årslev Engsø	26.705,36	1,96
32-0	Årslev Engsø	26.705,36	0,15
33-0	Årslev Engsø	26.705,36	2,55
I alt			4,66

Ansøgningens arealer skal vurderes i forhold til søerne: Borre Sø, Brabrand Sø, Tåstrup Sø og Årslev Engsø, der alle er af naturtypen nr. 3150: Naturligt eutrofe søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks og er på udpegningsgrundlaget for de aktuelle Natura 2000 områder. Brabrand sø og Årslev Engsø er i Natura 2000 område nr. 233, mens Borre Sø er i Natura 2000 område nr. 57 (habitatområde 181) og Tåstrup sø i Natura 2000 området nr. 232.

2. Beregning af udvaskning i søoplande

Dette afsnit behandler nitratudvaskningen til Natura 2000 søer. I de efterfølgende afsnit er der, for hvert søopland, listet de beregnede parametre, der indgår i kommunens vurdering af udvaskningen af nitrat til Natura 2000 søerne.

2.1 Søoplandet til Borre Sø

Areal_{Dyrket}: **51 741,72** ha

Areal_{Øvrigt}: **45 114,43** ha

Areal_{Total}: **96 856,15** ha

Reduktionsprocent: **87,5** %

Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Dyrket}: **329 900** kgN
Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Øvrigt}: **56 393** kgN
Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Total}: **386 293** kgN

2.2 Søoplandet til Brabrand Sø

Areal_{Dyrket}: **17 585,23** ha
Areal_{Øvrigt}: **14 293,80** ha
Areal_{Total}: **31 879,03** ha

Reduktionsprocent: **64,4** %

Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Dyrket}: **272 907** kgN
Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Øvrigt}: **50 886** kgN
Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Total}: **323 793** kgN

2.3 Søoplandet til Tåstrup Sø

Areal_{Dyrket}: **758,63** ha
Areal_{Øvrigt}: **331,55** ha
Areal_{Total}: **1 090,17** ha

Reduktionsprocent: **64,3** %

Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Dyrket}: **12 536** kgN
Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Øvrigt}: **1 184** kgN
Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Total}: **13 720** kgN

2.4 Søoplandet til Årslev Engsø

Areal_{Dyrket}: **16 241,17** ha
Areal_{Øvrigt}: **10 464,19** ha
Areal_{Total}: **26 705,36** ha

Reduktionsprocent: **63,9** %

Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Dyrket}: **261 838** kgN
Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Øvrigt}: **37 776** kgN
Bidrag til Natura 2000 (kgN)_{Total}: **299 614** kgN

3. Påvirkning fra ansøgte projekt

3.1 Kvælstof

Til den videre vurdering af det ansøgte projekts andel af den samlede påvirkning til Natura 2000 områder anvendes en beregning af husdyrgødningens bidrag fra det ansøgte projekt (Tabel 3), samt beregnede kvælstofudvaskningsværdier for at sikre, at kriterierne for kvælstofudvaskning til Natura 2000 områderne er overholdt (Tabel 4).

TABEL 3: BIDRAG FRA HUSDYRGØDNING I ANSØGT PROJEKT

Husdyrgødningens bidrag til rodzoneudvaskningen beregnes som forskellen i udvaskningen i DE (reel) - udvaskningen for et standardplanteavlbrug
Udvaskning ved DE (reel): 24 kg N/ha

Udvaskningen for et standard-planteavlsbrug	46 kg N/ha
Påvirkning fra husdyrgødning	0 Kg N/ha

Til den videre vurdering af det ansøgte projekts andel af den samlede påvirkning til Natura2000 områder anvendes nedenstående parametre:

TABEL 4: KVÆLSTOFUDVASKNINGSVÆRDIER OG KRITERIER FOR PÅVIRKNING AF NATURA2000 OMRÅDER I SØOPLANDENE

Søopland	N udvaskning total (kgN)	N udvaskning ansøgning (kgN) (husdyrgødningsbidraget)	Ansøgte N pct. i forhold til samlede bidrag fra oplandet	Kriterium	Kriterium overholdt
Borre Sø	386 293	0	0 %	1 %	Ja
Brabrand Sø	323 793	0	0 %	1 %	Ja
Tåstrup Sø	13 720	0	0 %	1 %	Ja
Årslev Eng sø	299 614	0	0 %	1 %	Ja

3.2 Fosfor

Da fosforoverskuddet er -1,3 kg P/ha for den ansøgte drift er Worst Case udvaskningen fra husdyrbruget 0 kg P i søoplandene til Borre Sø, Brabrand Sø, Tåstrup sø og Årslev Eng sø. Projektets påvirkning udgør højst 0 % af den samlede belastning, derfor kan ansøgningen godkendes i forhold til vurdering af påvirkning af søerne med fosfor.

4. Konklusion, belastning af søoplande

Da der er ansøgte marker i søoplande til Natura 2000 søer, er det relevant, at vurdere arealernes påvirkning af Natura 2000 søer med kvælstof og fosfor.

Dyreholdet i søoplandene er faldende, og der er ikke kendskab til nye kilder til nitratudvaskning i oplandene. Det kan derfor konkluderes, at der ikke er en kumulativ påvirkning fra husdyrbrug i oplandene.

Da kg N/ha DE_{reel} er mindre end kg N/ha DE_{max}, er beskyttelsesniveauet for nitrat overholdt.

Det ansøgte projekts bidrag til Natura 2000 søerne: Borre Sø, Brabrand Sø, Tåstrup Sø og Årslev Eng sø er mindre en 1 pct. af den samlede nitratudvaskning og mindre end 1 pct. af den samlede fosforudvaskning fra alle kilder i det aktuelle opland.

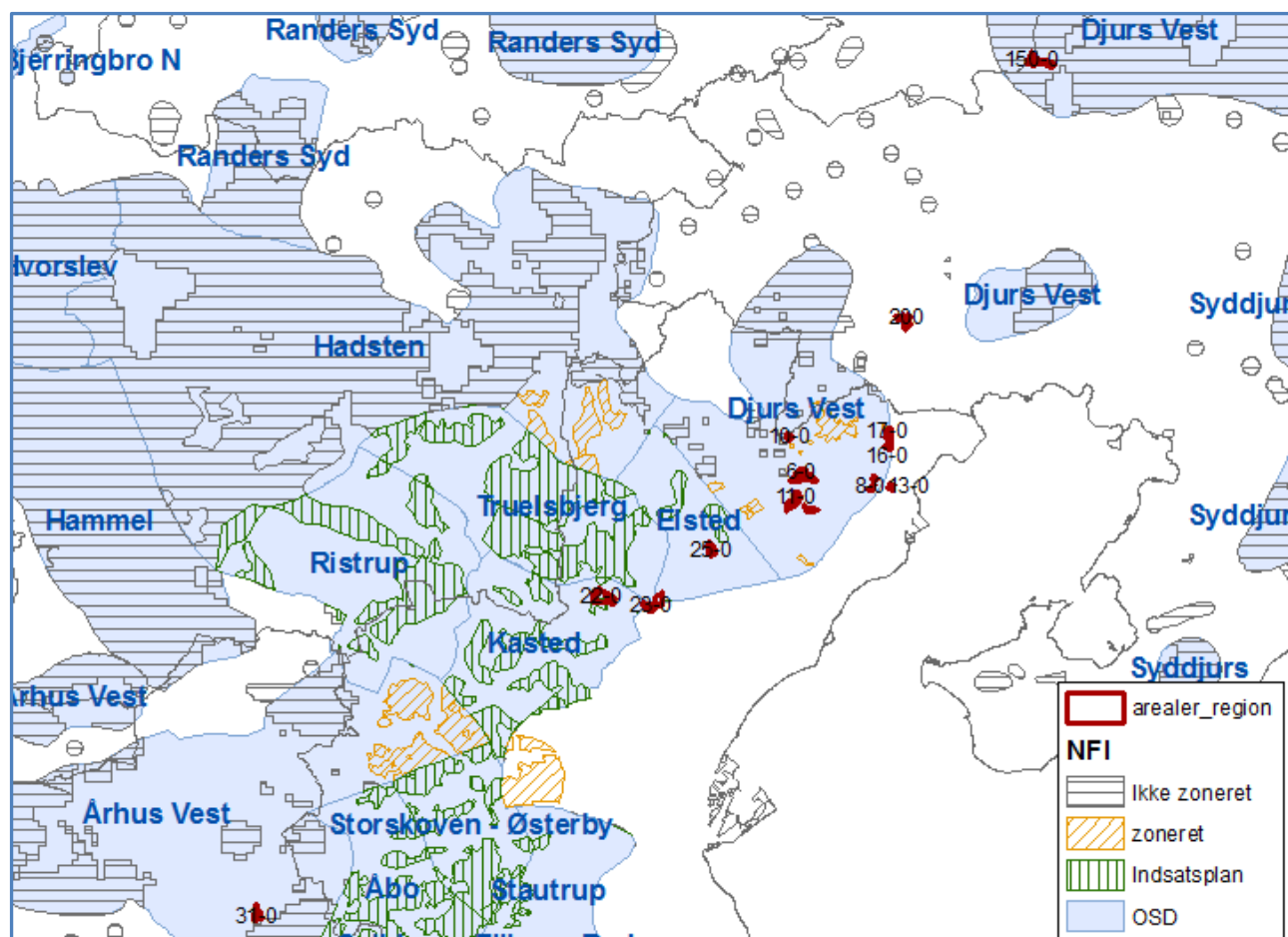
Samlet er der ikke en negativ påvirkning af Natura 2000 områder, karakteriserede som søer, fra det ansøgte projekt.

Arealvurdering – Nitratudvaskning til grundvand

Indledning

I Danmark bruger vi urensset grundvand som drikkevand. Derfor skal grundvandet beskyttes mod forurening. På denne baggrund er der sket en kortlægning af landets grundvandsressourcer, som har inddelt landet i områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD områder). Efterfølgende er områdernes nitratfølsomhed kortlagt. Kortlægningen foretages i 3 faser. Indledningsvis angives en overordnet vurdering af områdets sårbarhed. Herefter kortlægges området på detailniveau, hvor der foretages en zonerings af områdets nitratfølsomhed. Slutteligt udarbejdes en indsatsplan, som beskriver de nødvendige indsatser for at sikre drikkevandsressourcen i forhold til drikkevandskvalitetskravet på 50 mg/l.

I områder, hvor der endnu ikke er foretaget en zonerings, stilles der som hovedregel krav om, at udvaskningen af nitrat ikke må stige i de nitratfølsomme indvindingsområder (NFI). Er der foretaget en zonerings, stilles der som hovedregel krav om, at udvaskningen ikke må overstige udvaskningen fra planteavlbrug i området. I områder med en vedtaget indsatsplan kan der i forbindelse med husdyrgodkendelse ligeledes stilles krav om, at udvaskningen ikke må overstige udvaskningen fra planteavlbrug i området. Er der behov for at bringe udvaskningen af nitrat yderligere ned, skal det ske ved påbud og erstatning eller frivillige aftaler.

FIGUR 3. AREALER UNDER ANSØGNINGEN OG PLACERING I FORHOLD TIL UDPEGNINGER

1. Ansøgning

Aarhus Kommune har modtaget ansøgning om godkendelse af husdyrbrug på ejendommen Hesselballevej 68, d. 11. januar 2013. Af ansøgningens FarmN beregning fremgår, at nitratudvaskningen ved nudrift er 65,4 mg nitrat/l, og i ansøgt drift er nitratudvaskningen beregnet til 31,3 mg nitrat/l. Til videre vurdering af ansøg-

ningen benyttes et gennemsnit af nitratudvaskningen på de ansøgte arealer for et standardplanteavlssædskifte beregnet efter FarmN. Udvasningsniveauet er beregnet til 67,5 mg nitrat/l.

2. Markernes placering i forhold til OSD og NFI

I nedenstående tabeller fremgår de marker, som er beliggende helt eller delvist i områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Af markernes samlede areal på 171,6 ha ligger 150,3 i OSD. Markernes placering i forhold til status på den statslige kortlægning udgør grundlaget for tilladelser og godkendelser efter husdyrgodkendelsesloven.

2.1 OSD "Aarhus Vest"

Området "Beder Syd" er på nuværende tidspunkt under kortlægning af Naturstyrelsen. Den endelige detailkortlægning vil kunne betyde ændringer i forhold til den nuværende udpegning af NFI. Når kortlægningen forligger skal der vedtages en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i området.

TABEL 5. ANSØGTE MARKER I OSD "AARHUS VEST". BELIGGENHED I FORHOLD TIL NFI-STATUS OG ZONERING

Mark navn	OSD Id	Areal i OSD	NFI status	Areal i NFI
33-0	Aarhus Vest	3,3		
31-0	Aarhus Vest	5,7	Ikke zoneret	0,9
32-0	Aarhus Vest	0,1	Ikke zoneret	0,1

2.1.1 Markernes placering i forhold til NFI

Klassificering af markerne i denne ansøgning i forhold til de nitratfølsomme områder ses i tabellen ovenfor. Markerne 31-0 og 32-0 ligger i et nitratfølsomt indvindingsoplande (NFI), som ikke er zoneret. På nuværende tidspunkt vurderes det om udvaskningen overstiger 50 mg nitrat/l og i givet fald om udvaskningen giver anledning til yderligere påvirkning af grundvandets tilstand i forhold til nitrat.

2.1.2 Vurdering

Udvasningen overstiger ikke 50 mg nitrat/l.

2.2 OSD "Djurs Vest"

Området "Djurs Vest" er på nuværende tidspunkt under kortlægning af Naturstyrelsen. Dele af området er dog zoneret. Den endelige detailkortlægning vil kunne betyde ændringer i forhold til den nuværende udpegning af NFI. Når kortlægningen forligger skal der vedtages en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i området.

TABEL 6. ANSØGTE MARKER I OSD "DJURS VEST". BELIGGENHED I FORHOLD TIL NFI-STATUS OG ZONERING

Mark navn	OSD Id	Areal i OSD	NFI status	Areal i NFI
11-0	Djurs Vest	7,9		
1-0	Djurs Vest	3,4		
12-0	Djurs Vest	1,1		
12-1	Djurs Vest	0,3		
2-0	Djurs Vest	3,2		
9-1	Djurs Vest	2,9		
19-2	Djurs Vest	0,3		
10-0	Djurs Vest	1,9		
19-1	Djurs Vest	4,7		
17-0	Djurs Vest	7,0	Zoneret	0,1

16-1	Djurs Vest	2,2	Zoneret	2,2
16-0	Djurs Vest	0,1	Zoneret	0,1
16-0	Djurs Vest	4,8		
150-0	Djurs Vest	11,0	Ikke zoneret	11,0
149-0	Djurs Vest	1,0	Ikke zoneret	1,0
148-0	Djurs Vest	2,1	Ikke zoneret	2,1
19-3	Djurs Vest	0,2		
5-0	Djurs Vest	1,3		
9-0	Djurs Vest	4,9		
8-2	Djurs Vest	0,5		
8-1	Djurs Vest	1,5		
8-0	Djurs Vest	2,2		
7-1	Djurs Vest	2,3		
7-0	Djurs Vest	1,0		
5-1	Djurs Vest	1,2		
147-0	Djurs Vest	6,4	Ikke zoneret	6,4
4-0	Djurs Vest	3,4		
3-0	Djurs Vest	3,2		
10-1	Djurs Vest	1,1		
6-0	Djurs Vest	3,5		

2.2.1 Markernes placering i forhold til NFI

Klassificering af markerne i denne ansøgning i forhold til de nitratfølsomme områder ses i tabellen ovenfor. Markerne 17-0, 16-1 og 16-0 ligger i et nitratfølsomt indvindingsoplande (NFI), som er zoneret. På nuværende tidspunkt vurderes det, om udvaskningen overstiger 50 mg nitrat/l og i givet fald, om udvaskningen giver anledning til yderligere påvirkning af grundvandets tilstand i forhold til nitrat og om udvaskningen er over niveauet for planteavlbrug i området.

Markerne 147-0, 148-0 og 149-0 ligger i et nitratfølsomt indvindingsoplande (NFI), som ikke er zoneret. På nuværende tidspunkt vurderes det, om udvaskningen overstiger 50 mg nitrat/l og i givet fald om udvaskningen giver anledning til yderligere påvirkning af grundvandets tilstand i forhold til nitrat.

2.2.2 Vurdering

Udvaskningen overstiger ikke 50 mg nitrat/l.

2.3 OSD "Kasted"

Området "Kasted" er færdigkortlagt af Naturstyrelsen, og der er vedtaget en indsatsplan i området.

TABEL 7. ANSØGTE MARKER I OSD "KASTED". BELIGGENHED I FORHOLD TIL NFI-STATUS OG ZONERING

Mark navn	OSD Id	Areal i OSD	NFI status	Areal i NFI
22-3	Kasted	5,9		
21-0	Kasted	7,2		
21-0	Kasted	0,4	Indsatsplan	0,4
22-0	Kasted	4,5	Indsatsplan	4,5
22-4	Kasted	1,2		
23-0	Kasted	3,3		
22-0	Kasted	13,3		

2.3.1 Markernes placering i forhold til NFI

Klassificering af markerne i denne ansøgning i forhold til de nitrutfølsomme områder ses i tabellen ovenfor. Markerne 21-0 og 22-0 ligger i et nitrutfølsomt indvindingsoplande (NFI), hvor der er udarbejdet en indsatsplan. Indsatsplanen har som målsætning at nitratudvaskningen fra udbringingsarealerne i NFI ikke må stige og så vidt muligt ikke overstiger 50 mg nitrat/l.

2.3.2 Vurdering

Projektet giver ikke anledning til en stigning i nitratudvaskningen. Udvasningen overstiger ikke 50 mg nitrat/l. Projektet lever dermed op til indsatsplanen.

2.4 OSD "Elsted"

Området "Kasted" er færdigkortlagt af Naturstyrelsen, og der er vedtaget en indsatsplan i området.

TABEL 8. ANSØGTE MARKER I OSD "ELSTED". BELIGGENHED I FORHOLD TIL NFI-STATUS OG ZONERING

Mark navn	OSD Id	Areal i OSD	NFI status	Areal i NFI
23-0	Elsted	8,9		
25-2	Elsted	0,6		
25-1	Elsted	2,2		
25-0	Elsted	7,1		

2.4.1 Markernes placering i forhold til NFI

Klassificering af markerne i denne ansøgning i forhold til de nitrutfølsomme områder ses i tabellen ovenfor. Der er ingen marker i NFI.

2.4.2 Vurdering

Der er ingen krav til udvasningen for marker uden for NFI.

3. Konklusion

Det ansøgte projekt kan på baggrund af de oplysninger og tiltag, der fremgår af ansøgningen godkendes.

BILAG 6 – INDSIGELSER I FORBINDELSE MED HØRING

Til Århus Kommune
Natur og Miljø
Grøndalsvej 1
8260 Viby J
Journ. Nr. NM/13/00038
Att. Karen Damgaard Hansen

Hesselballe d. 27.07.13

Vedr. nabohøring i forbindelse med miljøgodkendelse af kvæg- og svineholdet Hesselballevej 68.

Ifølge det fremsendte projekt fremgår det, at miljøgodkendelsen vedrører

- Etablering af kalvehytter på fast, støbt bund syd for svinestalden samt nord for den ensilagelads som blev opført i 2012
- Tilbygning til eksisterende kvægstald på ca 300 m³
- Eventuelt en ny gyllebeholder på ca. 1000-1200 m³

I den forbindelse skal vi udtale, at udvidelsen giver anledning til alvorlig bekymring i forhold til en forøget mængde af fluer, som området også ifølge flere af vore naboer i forvejen er temmelig plaget af. Selv i sommerperioder, der har været relativt kølige, har vi som naboer været temmelig generet af mange fluer. Det betyder f.eks. at det ikke er muligt at indtage måltider på terrassen på de varme dage, at døre og vinduer skal være lukket og endelig, at skulle foretage rengøring og støvsugning op til flere gange pr. dag. Vi er helt på det rene med, at det kan være forbundet med forskellige gener som lugt og støj, når man har valgt at bo på landet, og har landbrug som nabo men fluerne er og har været et stort problem, navnlig efter de seneste udvidelser på naboens ejendom. Gener, som generelt foringer udnyttelsen og værdien af vores ejendom, og hvor vi blandt andet påføres udgifter til f.eks. diverse fluebekæmpelsesmidler og andre mekaniske foranstaltninger, og desuden må afse forholdsmæssig mere tid til rengøring og støvsugning i det meste af sommerperioden.

Foranlediget af den aktuelle miljøgodkendelse vil således gerne stille en række spørgsmål til forvaltningen.

Af Kommunens egne vurdering fremgår det (6.3.2) "*at fluer kan give anledning til gene hos naboer*" og vi vil derfor gerne vide om der findes tilladelige grænseniveauer for fluegener sådan som det f.eks. gælder for støj, lugt, udvaskning mv?

Det fremgår endvidere, at fluebekæmpelsen som *minimum* skal ske i henhold til Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinjer, dvs at kalvehytterne til småkalvene skal tømmes og rengøres mindst hver 10 dag. Omfatter fluebekæmpelsen kun den frekvensmæssige rengøring af kalvehytterne men f.eks. ikke fluebekæmpelse i den eksisterende grisestald, i form af f.eks. forbedringer og lign., når grisestalden ikke er nævnt eksplicit i Miljøgodkendelsen?

Betyder minimumsgrænsen for fluebekæmpelsen, at kommunen og naboer kan kræve at landmanden iværksætter flere foranstaltninger, såfremt problemerne med fluer ikke er løst inden for minimumstiltaget? F.eks. har vi fået oplyst, at der er gode resultater mod fluer ved at anvende sand som strøelse hos kvi-er/køer. Desuden er vi bekendt med, at der findes forskellige mekaniske (flueplader) og biologiske (rovmidler) bekæmpelsesmidler som økologiske landmænd kan anvende.

Hvordan skal dybstrøelse og møg fra småkalvehytterne mv håndteres, når det bliver bragt ud på marken og i hvilken afstand skal der være til naboer? Som naboer har vi hidtil, og så vidt vi kan vurdere, kun erfaring for, at gødningen markstakkes uden overdækning.

Hvilke sanktionsmuligheder har Kommunen såfremt minimumskravet til fluebekæmpelsen ikke overholdes og hvordan vil Kommunen sikre at kravet bliver overholdt?

Hvilke muligheder har Kommunen for at vejlede berørte naboer i forbindelse med en problemforøgelse, som følge af udvidelsen?

Såfremt udvidelsen bliver en realitet, skal vi således understrege en protest mod, udvidelsen som efter det oplyste i Miljøgodkendelsen medfører en eventuel forøgelse/forværring af flueplageriet, som allerede i dag har nået et helt uacceptabelt niveau.

Med venlig hilsen

Preben Rehr / Grith Møller
Hesselballevej 46a
8530 Hjortshøj
Tlf. 30138699
e-mail: prebenrehr@gmail.com

Svar fra Aarhus Kommune, Natur og Miljø:

Hørings svaret fra beboerne Hesselballevej 46a, gør opmærksom på, at der generelt er en stor mængde fluer i området, hvilket generer beboerne, særligt på de varmeste dage. Der spørges, om der findes et målbart grænseniveau for fluegener. Svaret er, at det gør der ikke. Gene-niveauet for fluer beror på kommunens konkrete vurdering. Ved en klage vil kommunen dels vurdere, om der er over acceptabelt niveau af fluer på husdyrbruget, dernæst undersøge hvilke forhold på ejendommen, der evt. bidrager til opformeringen af fluerne. Til grund for den udarbejdede miljøgodkendelse ligger, at den ansøgte drift vurderes at kunne gennemføres uden væsentlige fluegener for de omboende, under den forudsætning at de angivne vilkår efterleves. Derudover skal husdyrbruget efterleve øvrig lovgivning, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens § 14, som siger at markstakke skal overdækkes straks efter udlægning, dog under udbringning må markstakken ligge uoverdækket i maksimalt en uge.

Der spørges, i hvilken afstand fra naboer markstakken må placeres. Dette fastsættes i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6 til 30 m fra naboskel. Efter aftale med Niels Hesselballe Hansen er der indsat vilkår i miljøgodkendelsen, der fastsætter et skærpet afstandskrav for markstakke, på 100 m til naboskel.

Statens skadedyrlaboratorium udstikker retningslinjer for bekæmpelse af fluer ved både svin og kvæg. Anvendelse af sand som underlag er ikke for nuværende et anerkendt virkemiddel til forebyggelse af flueproblemer. Niels Hesselballe påpeger at der vil være for store dyrevelfærdsmæssige risici forbundet med tiltaget.

Husdyrbruget har generelt den begrænsning i forhold til fluebekæmpelse, at det drives økologisk og derfor ikke må anvende kemiske bekæmpelsesmidler. Der anvendes i stedet limfælder (plader med lim) i kvægstald og svinestald,

Der spørges yderligere til, hvorvidt der anvendes biologisk bekæmpelse af fluer. Dette tiltag er normalvis anvendeligt ved svineproduktion i gyllesystemer. Ifølge ansøger er det dog ikke anvendeligt i det anvendte gyllesystem på Hesselballevej 68, idet der er tale om et udendørs gyllesystem, som bevirker at rovfluerne vil undslippe fra gyllekanalerne til den fri luft.

Som følge af bemærkningerne fra beboerne Hesselballevej 46a, er der indgået aftale om, at der indsættes vilkår om at der i månederne maj til og med august udmuges i kalvestaldene mindst hver 7. dag. Derudover er indgået aftale om, at kalvestalden (stald 6) der ligger nærmest nr. 46a tømmes for dyr i månederne juni, juli og august. Endelig er der indgået aftale om at

Natur og Miljø
Grøndalsvej 1
Postboks 4049
DK-8260 Viby J.
Tel. +45 8940 2755